

Харківська академія неперервної освіти

Електронне видання

***Аналіз результатів III етапу
регіонального моніторингу
якості дошкільної освіти
(2019/2020 н. р.)***

**Харків
2020**

За загальною редакцією Л.Д. Покроєвої, ректора Харківської академії неперервної освіти кандидата педагогічних наук, заслуженого працівника України

Автори-упорядники:

І.В. Капустін, Т.М. Голтяй, А.З. Вербенко, О.С. Рудакова

Аналіз результатів III етапу регіонального моніторингу якості дошкільної освіти (2019/2020 н. р.) [Електронне видання] / І.В. Капустін, А.З. Вербенко, Т.М. Голтяй, О.С. Рудакова; за заг. ред. Л. Д. Покроєвої. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2020. – 121 с.

У виданні вміщено аналітичні матеріали за підсумками III етапу регіональних моніторингових досліджень у сфері дошкільної освіти, що проводилися у вересні – грудні 2019 року майже в усіх районах (містах, ОТГ) області, та передбачали вивчення питань, пов'язаних із ставленням керівників, вихователів закладів дошкільної освіти ЗДО та батьків вихованців до Нової української школи, якістю освітньої діяльності в ЗДО, взаємодії ланок дошкільної освіти та початкової школи, професійним розвитком педагогів. Також проаналізовано результати оцінювання показників діяльності ЗДО порівняно з попередніми етапами моніторингу.

Матеріали можуть бути використані методистами районних (міських, ОТГ) методичних кабінетів (центрів), завідувачами, вихователями-методистами, вихователями закладів дошкільної освіти з метою підвищення якості освітньої діяльності в ЗДО.

Зміст

Вступ	4
Розділ 1. Результати анкетування керівників ЗДО, вихователів та батьків вихованців	6
I. Ставлення педагогів та батьків вихованців до Нової української школи	7
II. Освітня діяльність	38
III. Взаємодія дошкільної освіти та початкової школи	59
IV. Професійний розвиток педагогів	69
Висновки до розділу 1	102
Розділ 2. Аналіз показників діяльності закладів дошкільної освіти	105
Висновки до розділу 2	117
Висновки	118
Рекомендації Р(М, ОТГ)МК(Ц)	120

Вступ

Відповідно до Плану заходів щодо реалізації освітнього проекту «Моніторинг якості освіти в умовах модернізації освітнього простору», затвердженого наказом Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 27.06.2017 № 229 «Про виконання рішень колегії Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 20.06.2017 року», у вересні-грудні 2019 року в 99 закладах дошкільної освіти 49 із 56 районів (міст, ОТГ) області проводився III етап регіональних моніторингових досліджень якості дошкільної освіти та стану розвитку освіти в регіоні (збір даних про діяльність закладів дошкільної освіти).

Мета моніторингових досліджень полягала у відстеженні тенденцій розвитку дошкільної освіти в регіоні, встановленні відповідності показників освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінюванні ступеня, напряму і причин відхилень від цілей.

Реалізація мети передбачала розв'язання таких завдань:

- вивчення ставлення педагогів та батьків вихованців до ключових аспектів Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа» у контексті реалізації принципу наступності між ланками дошкільної та початкової освіти;
- оцінка та аналіз динаміки показників освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти;
- виявлення факторів, що впливають на показники освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти.

Учасниками моніторингу стали спеціалісти місцевих органів управління у сфері освіти/методисти Р(М, ОТГ)МК(Ц), відповідальні за дошкільну освіту в районі (місті, ОТГ), завідувачі (вихователі-методисти), вихователі старших груп, батьки вихованців старших груп закладів дошкільної освіти.

Моніторинг якості дошкільної освіти передбачав анкетування завідувачів (вихователів-методистів), вихователів та батьків вихованців старших груп закладів дошкільної освіти шляхом заповнення відповідних Google Форм.

У межах III етапу моніторингу стану розвитку освіти в регіоні здійснювався збір даних про діяльність закладів дошкільної освіти за показниками відповідно до регіонального освітнього проекту «Моніторинг якості освіти в умовах модернізації освітнього простору».

До вимірювання показників діяльності закладів дошкільної освіти залучалися спеціалісти місцевих органів управління у сфері освіти/методисти Р(М, ОТГ)МК(Ц), відповідальні за дошкільну освіту; завідувачі (вихователі-методисти) ЗДО, у яких проводиться дослідження; вихователі старших груп, залучених до моніторингу.

Запропоноване видання містить аналітичні матеріали за результатами проведених досліджень, які структуровано за двома розділами.

У першому розділі подано аналіз результатів анкетування учасників дослідження, що включало вивчення таких питань:

- ставлення педагогів та батьків вихованців до Нової української школи;
- якість освітньої діяльності;
- взаємодія ланок дошкільної освіти та початкової школи;
- професійний розвиток педагогів.

У розділі наводиться порівняльний аналіз відповідей різних груп респондентів, а також аналіз результатів анкетування керівників ЗДО за стажем роботи на посаді, а вихователів ЗДО – за педагогічним стажем.

Другий розділ включає аналіз результатів показників діяльності закладу дошкільної освіти за підсумками оцінки та самооцінки, а також оцінювання рівня засвоєння вихованцями старших груп вимог Базового компонента дошкільної освіти за всіма освітніми лініями.

За результатами аналізу надано рекомендації районним (міським, ОТГ) методичним кабінетам (центрам).

Запропоновані матеріали можуть бути використані методистами районних (міських, ОТГ) методичних кабінетів (центрів), керівниками, вихователями закладів дошкільної освіти з метою підвищення якості освітньої діяльності в ЗДО.

Розділ 1. Результати анкетування керівників ЗДО, вихователів та батьків вихованців

В анкетуванні взяли участь **99 керівників** закладів дошкільної освіти (ЗДО), **163 вихователі** та **1 442 батьки вихованців**. Серед керівників ЗДО **56 (56,57 %)** працюють у ЗДО *міст, селищ міського типу*, а **43 (43,43 %)** – у *сільській місцевості*. Більше половини з них (**52,53 %**) віком від 41 до 50 років, майже **кожен четвертий (23,23 %)** – від 51 до 60 років, **13,13 %** – від 31 до 40 років, **8,08 %** – понад 60 років, незначна частина (**3,03 %**) – до 30 років,

Більшу частину (**62,63 %**) становили педагоги зі стажем роботи понад 20 років, **26,26 %** – від 11 до 20 років, **11,11 %** – від 5 до 10 років, **жоден** – до 5 років.

У більш ніж третини опитаних стаж роботи на посаді складає від 6 до 10 років (**37,37 %**) та понад 10 років (**35,35 %**), у **15,15 %** – від 3 до 5 років, **12,12 %** – до 3 років.

Із **163 вихователів-учасників** анкетування **105 (64,42 %)** працюють у ЗДО *міст, селищ міського типу*, а **58 (35,58 %)** – у *сільській місцевості*. **39,26 %** із них віком від 41 до 50 років, майже **кожен четвертий (22,70 %)** – від 31 до 40 років, майже **кожен п'ятий (18,41 %)** – від 51 до 60 років, **8,59 %** – від 26 до 30 років, незначна частина до 26 років (**5,52 %**) та понад 60 (**5,52 %**).

Більшість респондентів (**54,60 %**) склали вихователі кваліфікаційної категорії «спеціаліст», **15,34 %** – другої кваліфікаційної категорії, **10,43 %** – першої, **6,13 %** – вищої, а **13,50 %** учасників дослідження мають освітній рівень «молодший спеціаліст» або 10 та 11 тарифний розряд.

У **40,49 % вихователів**, які брали участь в анкетуванні, стаж роботи складає понад 20 років, **26,38 %** – від 11 до 20 років, **18,41 %** – від 5 до 10 років, **14,72 %** – до 5 років.

Із **1 442 батьків вихованців** більше половини (**53,05 %**) мали вік від 30 до 40 років, **33,70 %** – до 30 років, а **11,17 %** – від 40 до 45 років. Незначна кількість опитаних – батьки віком понад 45 років (**2,08 %**).

Серед учасників дослідження переважали респонденти з вищою освітою (**42,79 %**), а **32,66 %** опитаних мали середню спеціальну освіту. Відсоток батьків вихованців із неповною вищою освітою складав **20,18 %**, а з неповною середньою – **4,37 %**.

I. Ставлення педагогів та батьків вихованців до Нової української школи

Діаграма 1.1

Майже **всі педагоги** визнали, що знайомі з Концептуальними засадами Нової української школи. Разом із тим серед **батьків вихованців 43 %** опитаних не вважають себе достатньо обізнаними з цього питання (діаграма 1.1).

Діаграма 1.2

Більшість **педагогів (понад дві третини)** отримує інформацію щодо Концептуальних засад Нової української школи (НУШ) під час семінарів. **Понад 60 % керівників ЗДО** надають перевагу також Інтернет-ресурсам, а **понад 60 % вихователів** – методичним об'єднанням.

Для **майже половини вихователів** джерелом інформації про основні засади НУШ є педагогічні ради (діаграма 1.2).

Діаграма 1.3

У III етапі дослідження порівняно з попереднім **більша кількість керівників ЗДО** серед джерел інформації щодо Концептуальних засад Нової української школи надала перевагу методичним об'єднанням, конференціям, семінарам, тренінгам, тоді як **менша** – інтернет-ресурсам та педагогічній пресі (діаграма 1.3).

Діаграма 1.4

Також **більша кількість вихователів ЗДО** в III етапі опитування віддали перевагу методичним об'єднанням, **менша** – інтернет-ресурсам, конференціям, семінарам, тренінгам та педагогічній пресі (діаграма 1.4).

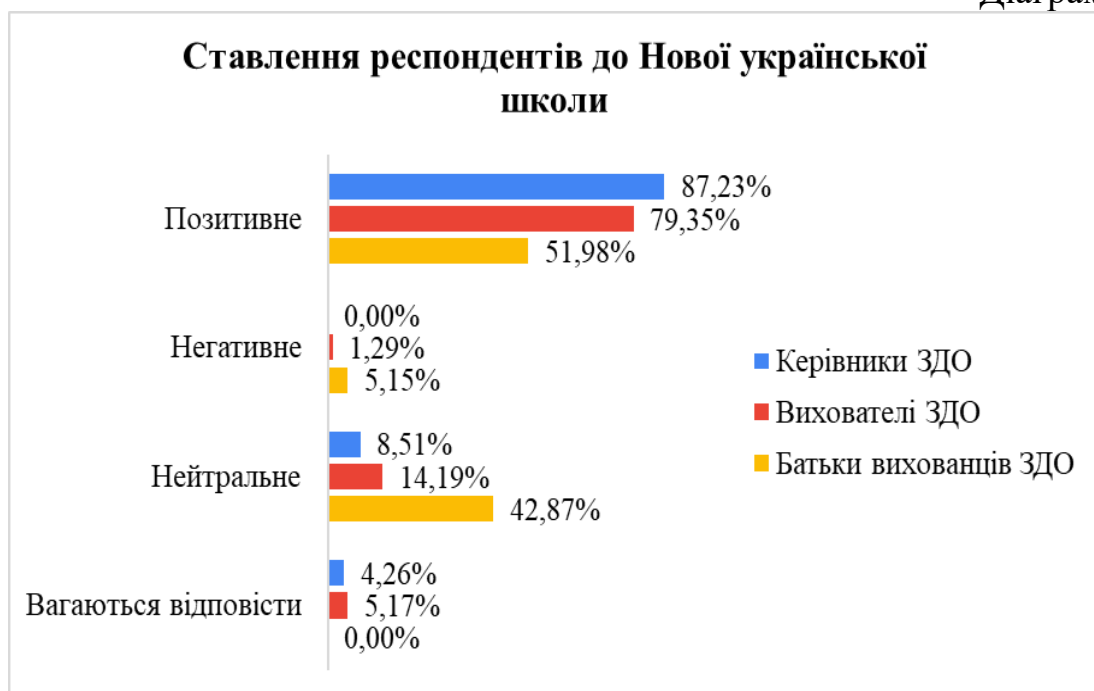
Діаграма 1.5

Майже 70 % батьків вихованців ЗДО отримують інформацію щодо Концептуальних засад Нової української школи від вихователя, а **понад 60 %** – з інтернет.

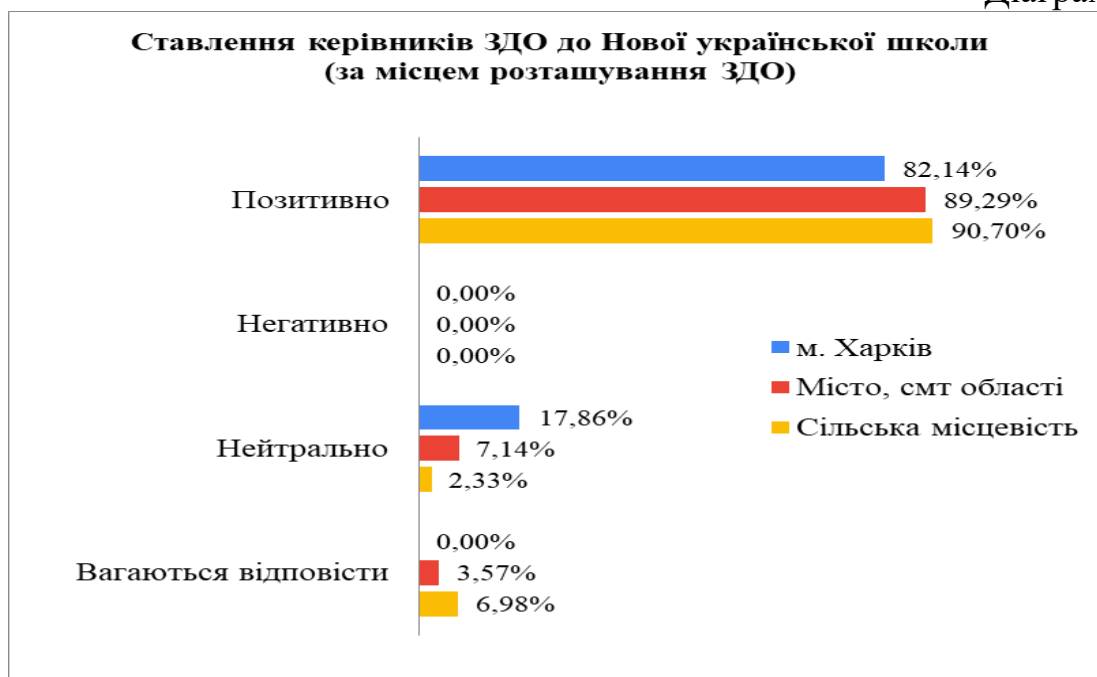
Для **менше половини** опитаних джерелом такої інформації є адміністрація ЗДО, а для **майже кожного третього** – засоби масової інформації (діаграма 1.5).

Діаграма 1.6

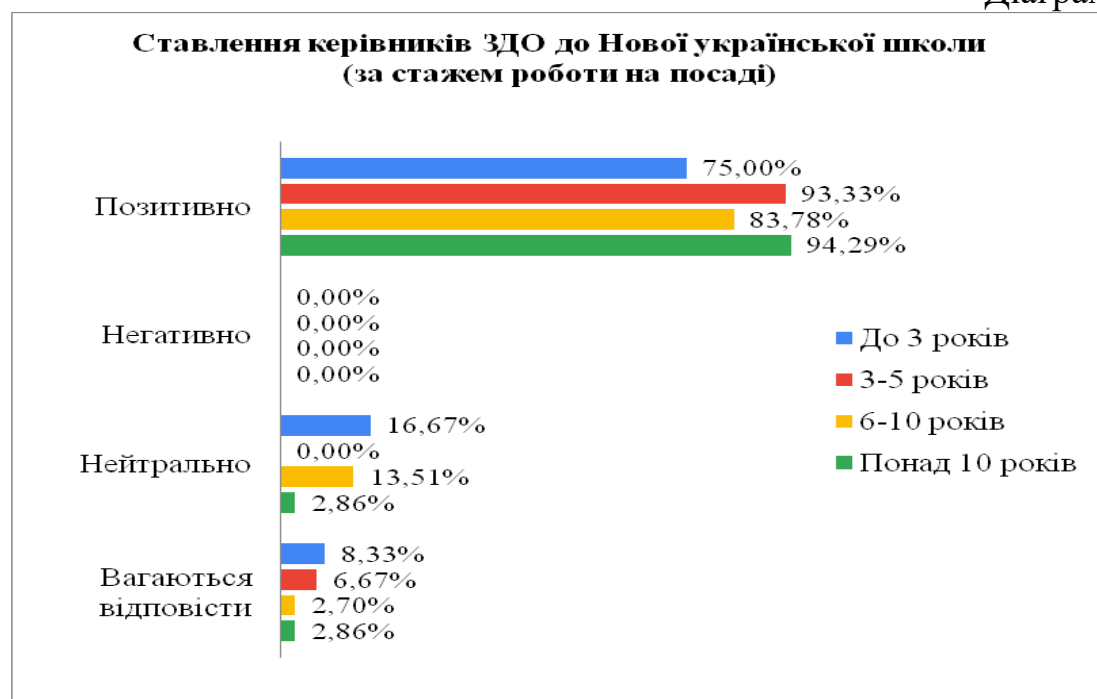
Понад три чверті педагогів та більше половини батьків вихованців ЗДО висловили *позитивне* ставлення до Нової української школи (діаграма 1.6).

Діаграма 1.7

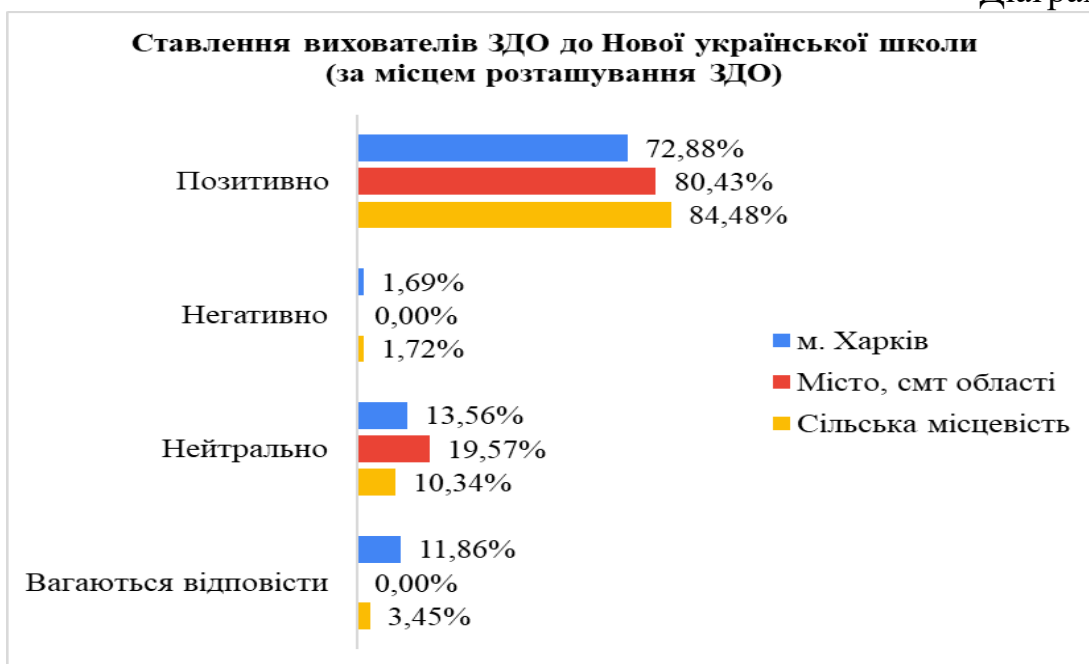
Позитивне ставлення до Нової української школи має **більше** керівників ЗДО міст, селищ міського типу області та сільської місцевості, ніж м. Харкова. Разом із тим у **майже кожного четвертого** керівника ЗДО м. Харкова ставлення до НУШ *нейтральне* (діаграма 1.7).

Діаграма 1.8

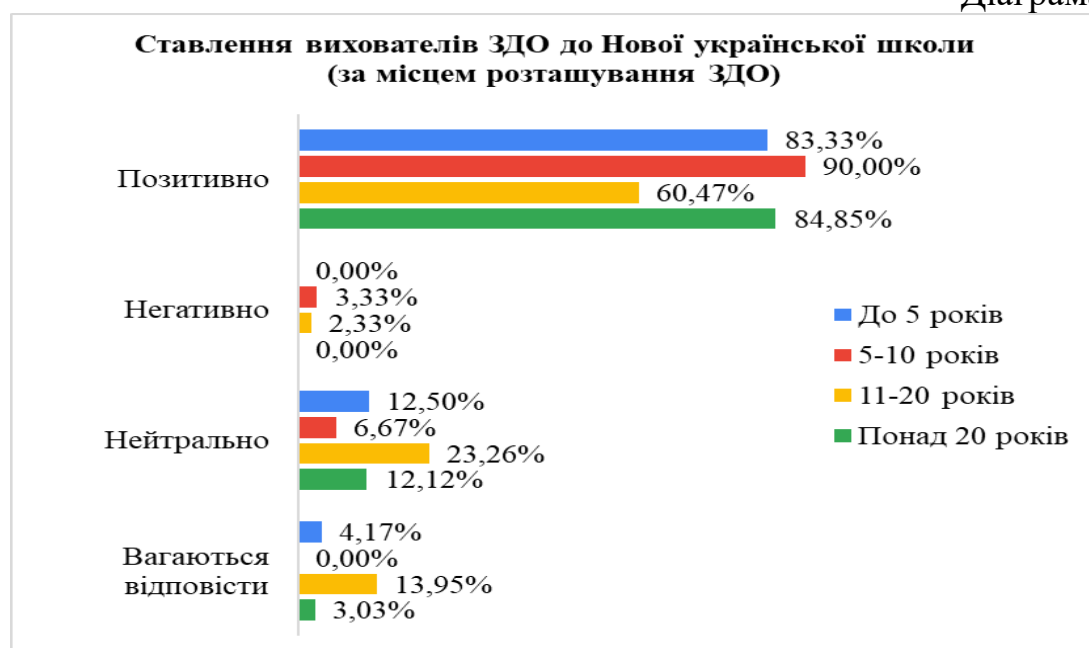
Найбільше респондентів, які *позитивно* ставляться до Нової української школи, (**понад 90 %**) серед керівників зі стажем роботи на посаді від 3 до 5 років та понад 10 років, найменше (**дві третини**) – зі стажем роботи менше 3 років (діаграма 1.8).

Діаграма 1.9

Найбільше вихователів, які позитивно ставляться до Нової української школи, у ЗДО сільської місцевості, найменше – у м. Харкові. При цьому майже кожен четвертий вихователь ЗДО міст, селищ міського типу області нейтрально ставиться до НУШ (діаграма 1.9).

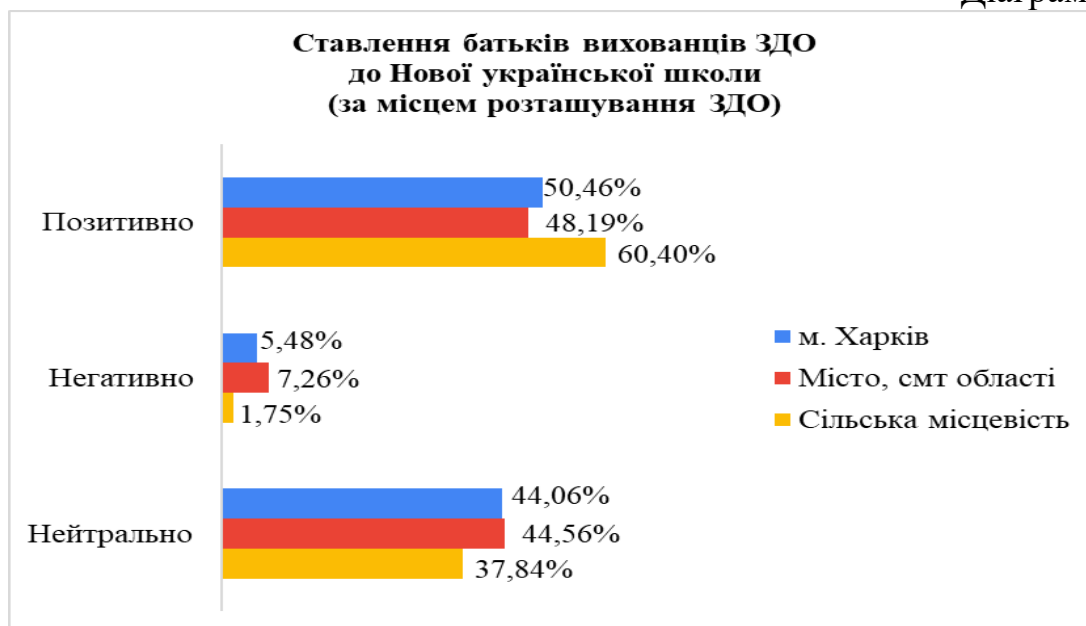
Діаграма 1.10

Найбільша кількість вихователів ЗДО, які позитивно ставляться до Нової української школи, (90 %) мають педагогічний стаж від 5 до 10 років, найменша (майже 60 %) – від 11 до 20 років.

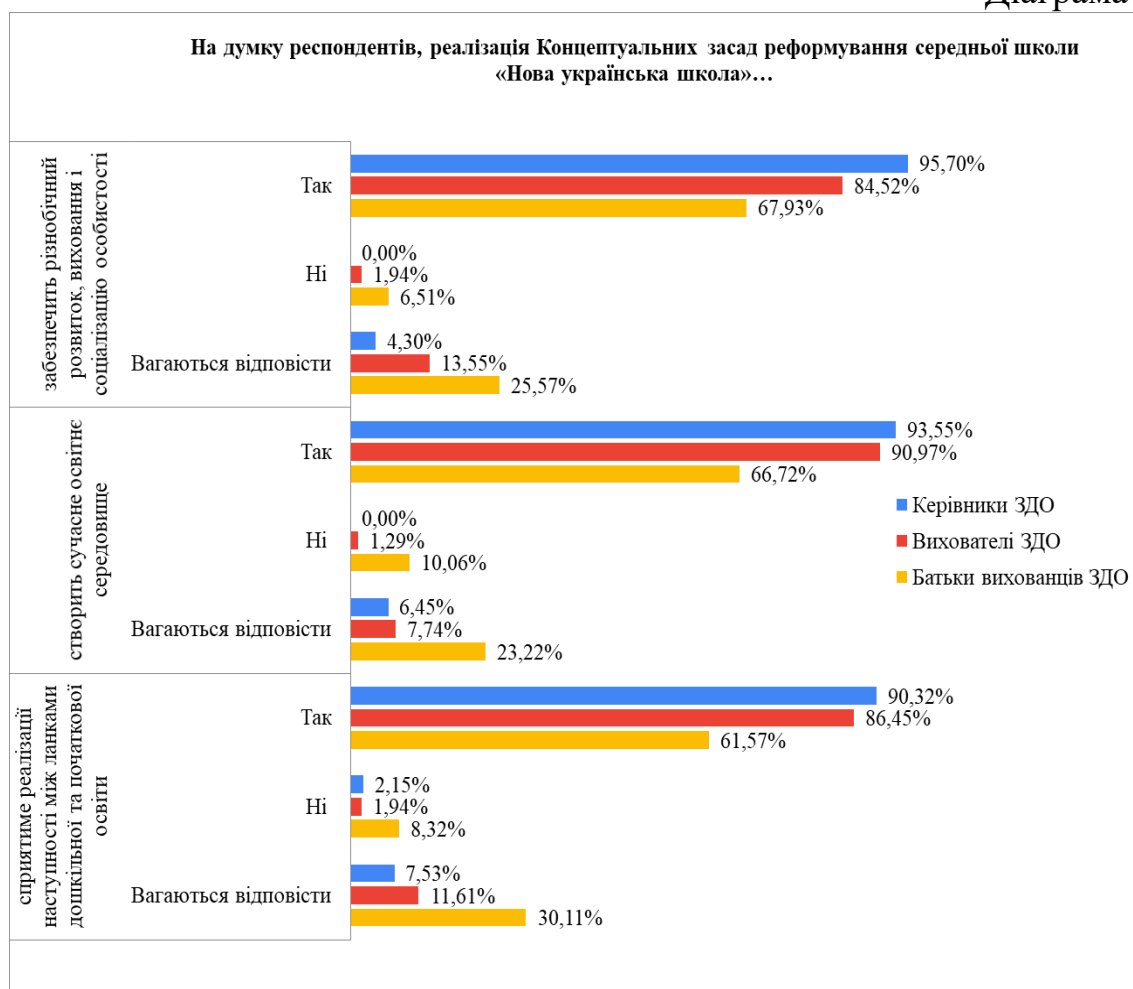
Слід зазначити, що серед респондентів, які працюють вихователем від 11 до 20 років, майже кожен четвертий висловив нейтральне ставлення до НУШ, а майже 14 % вагався із відповіддю на це запитання (діаграма 1.10).

Діаграма 1.11

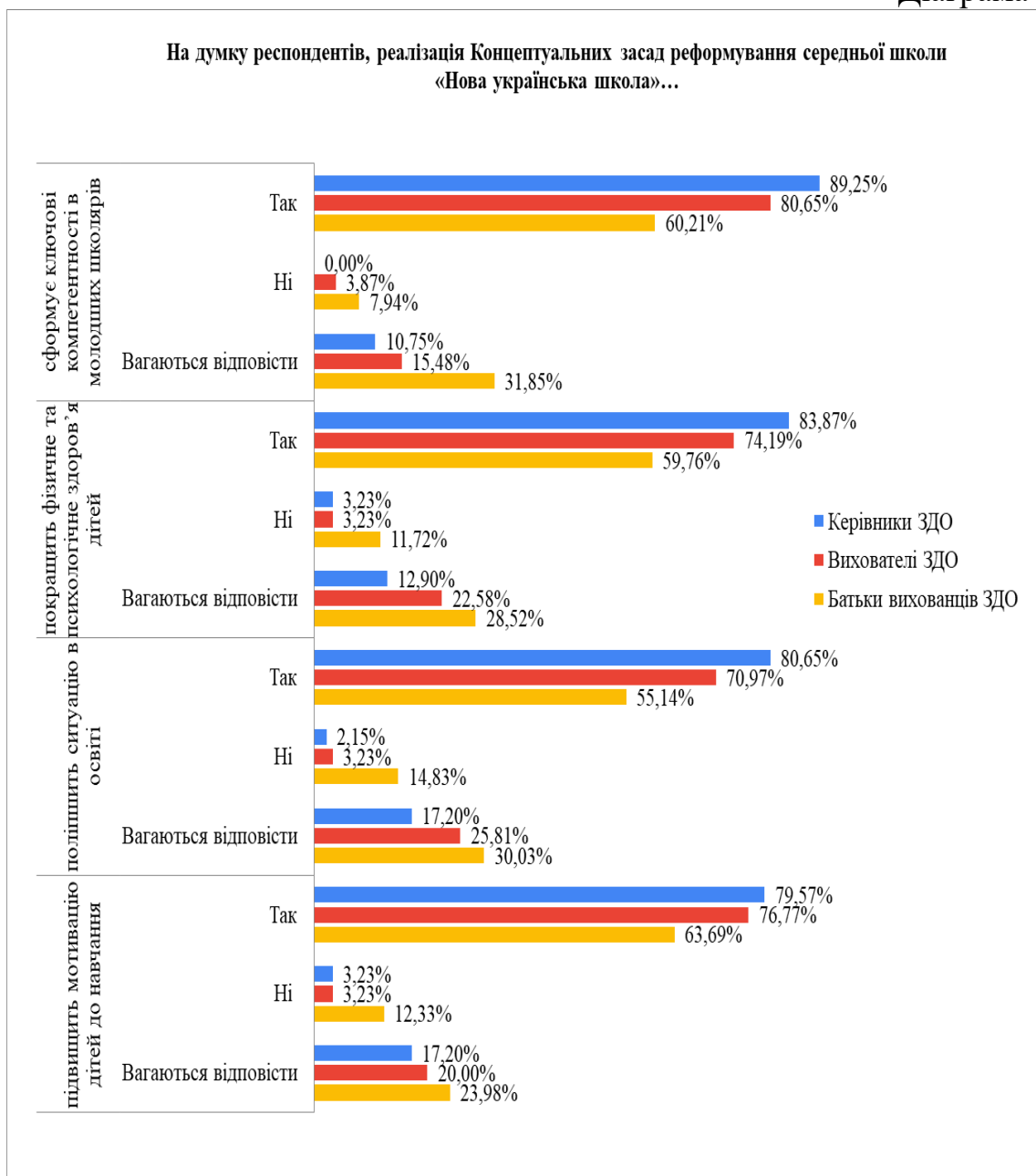
У сільській місцевості **більше** батьків вихованців ЗДО, які *позитивно* ставляться до Нової української школи, ніж у м. Харкові та містах, селищах міського типу області (діаграма 1.11).

Діаграма 1.12

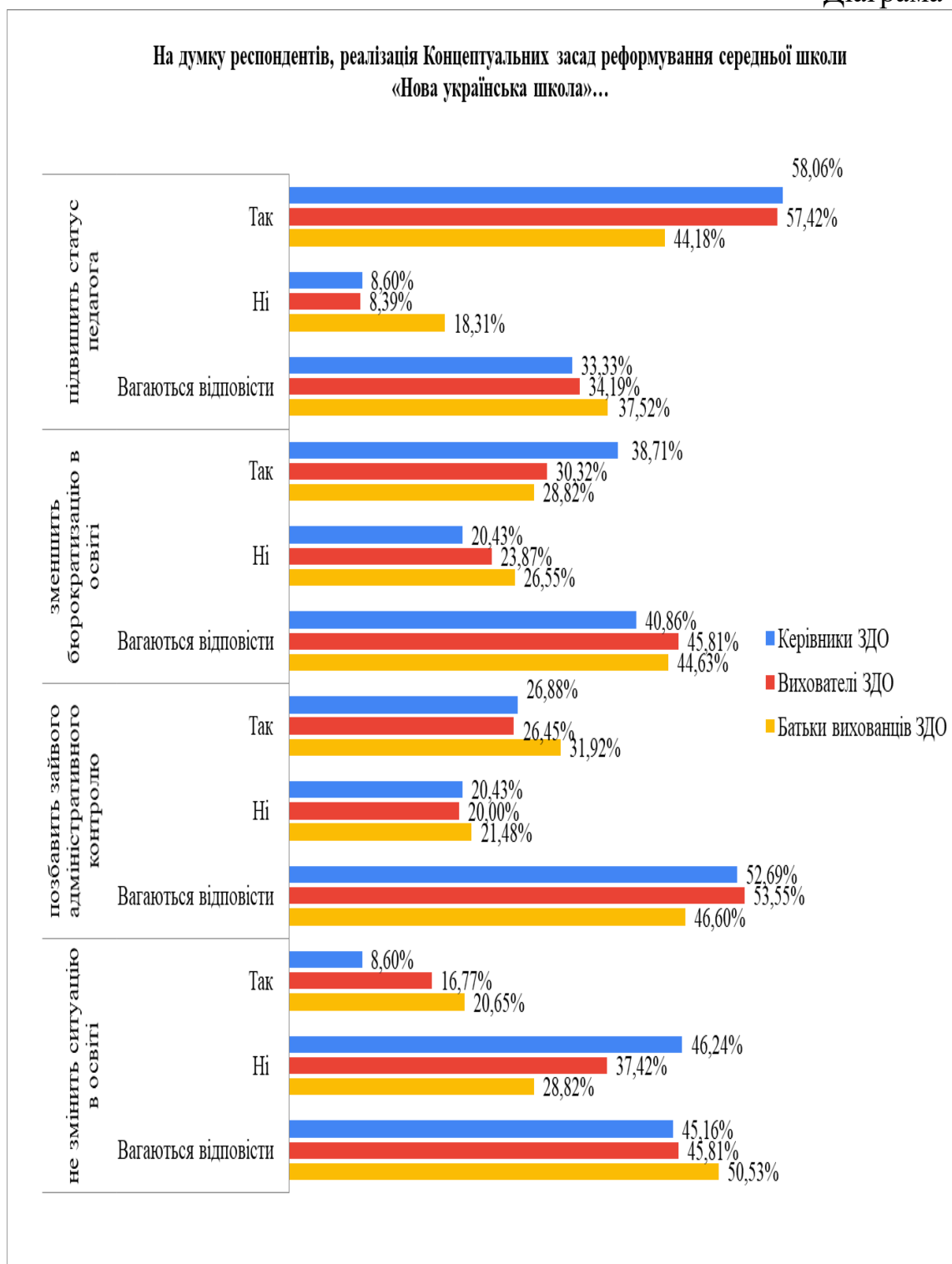

Понад 90 % керівників ЗДО, понад 80 % вихователів та понад 60 % батьків вихованців ЗДО вважають, що *Нова українська школа* забезпечить різнобічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, створить сучасне освітнє середовище та сприятиме реалізації наступності між ланками дошкільної та початкової освіти (діаграма 1.12).

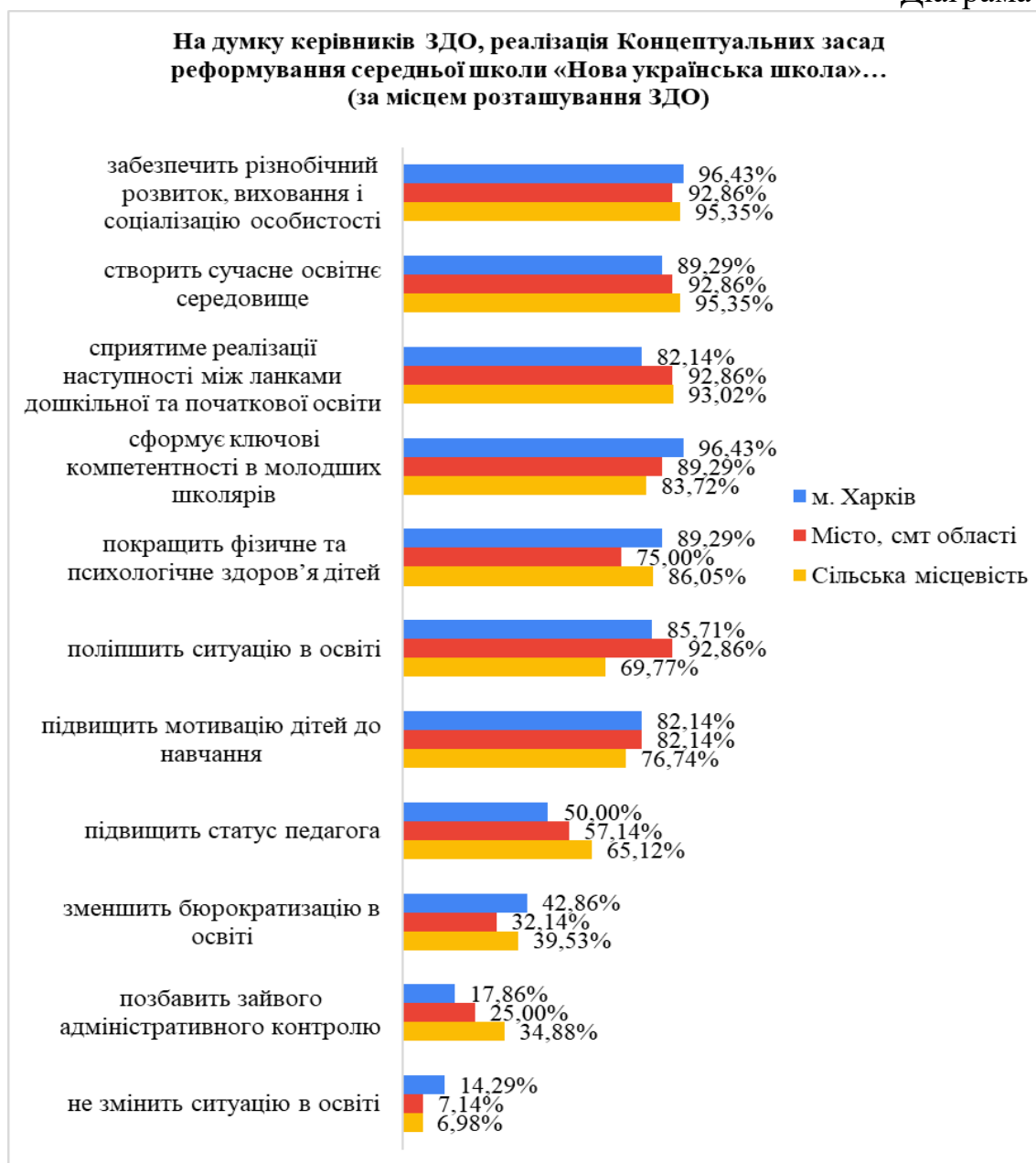
Діаграма 1.13

Від 80 % і більше керівників ЗДО, понад 70 % вихователів та понад 55 % батьків вихованців ЗДО погоджуються з думкою, що реалізація Концептуальних засад реформування середньої школи сприятиме формуванню ключових компетентностей у молодших школярів, покращенню їх фізичного та психологічного здоров'я дітей, а також поліпшить ситуацію в освіті та підвищить мотивацію дітей до навчання (діаграма 1.13).

На думку **більше половини педагогів** та **понад 40 % батьків вихованців ЗДО**, впровадження освітньої реформи дозволить підвищити статус педагога. Разом із тим **майже кожен п'ятий керівник ЗДО** та **кожен четвертий** респондент серед **вихователів** та **батьків вихованців** вважає, що реформа не вплине на зменшення бюрократизму в освіті, а **кожен п'ятий** опитаний в **усіх групах респондентів** не впевнений, що вдасться позбавитися зайвого адміністративного контролю (діаграма 1.14).

Понад 90 % керівників ЗДО незалежно від місця розташування закладу вважають, що реалізація Концептуальних засад Нової української школи забезпечить різнобічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості. Також більше ніж 90 % керівників ЗДО міст, селищ міського типу області та сільської місцевості віддали перевагу створенню сучасного освітнього середовища, а понад 80 % опитаних у закладах дошкільної освіти м. Харкова, міст, селищ міського типу області – підвищенню мотивації дітей до навчання.

У сільській місцевості більше керівників ЗДО акцентували увагу на створенні сучасного освітнього середовища, підвищенні статусу педагога, позбавлення зайвого адміністративного контролю, м. Харкова – формуванні ключових компетентностей, зменшенні бюрократизації в освіті, міст, селищ міського типу області – поліпшенні якості освіти (діаграма 1.15).

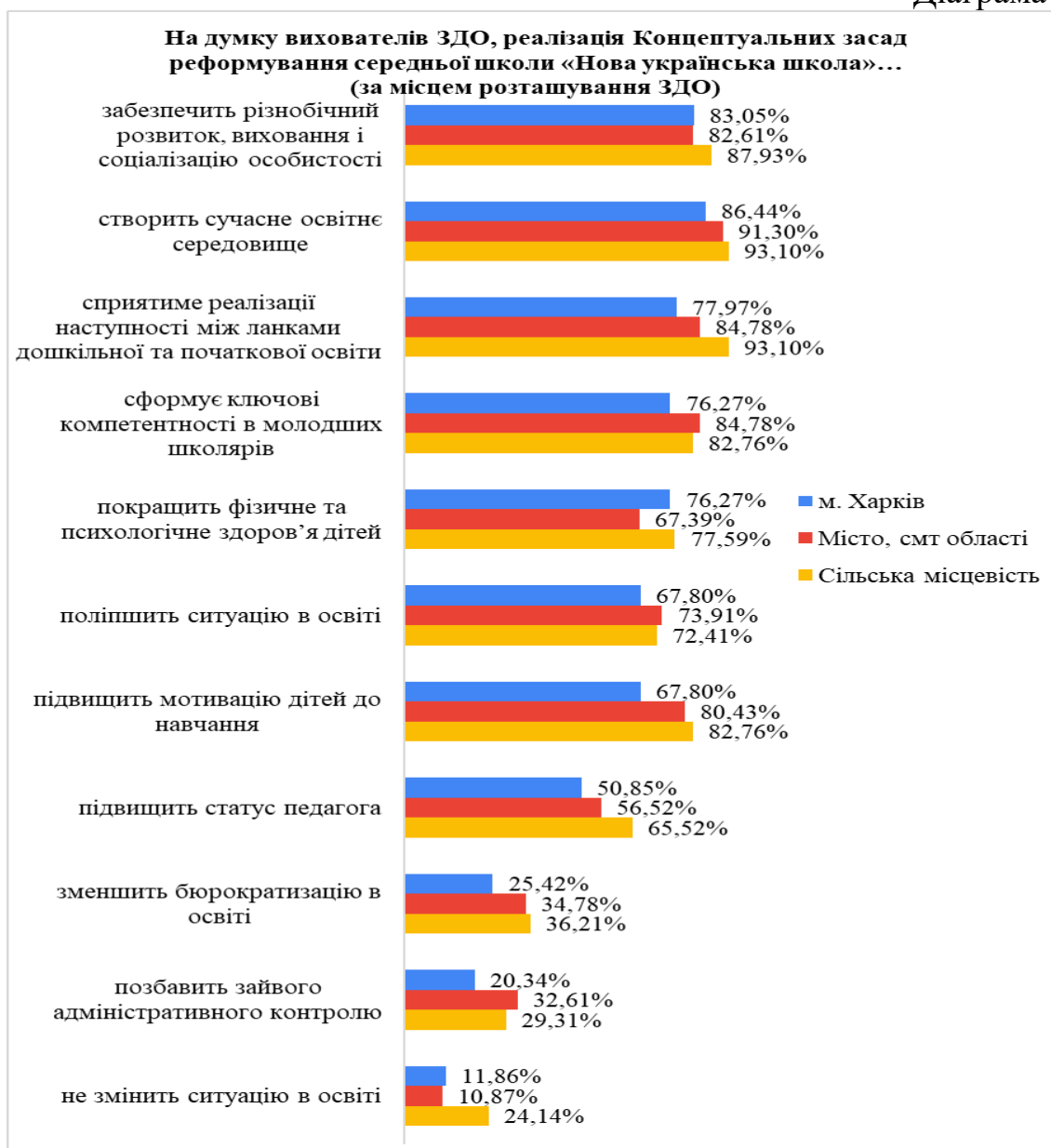

Усі керівники ЗДО зі стажем роботи на посаді до 5 років, зазначили, що реалізація Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа» забезпечить різнобічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості. Разом із тим респонденти зі стажем роботи до 3 років віддали перевагу покращенню фізичного та психологічного здоров'я дітей, зменшенню бюрократизму в освіті, від 3 до 5 років – створенню сучасного освітнього середовища, формуванню ключових компетентностей у молодших школярів, понад 10 років – реалізації наступності між ланками дошкільної та початкової освіти, мотивації дітей до навчання, поліпшенню ситуації в освіті, підвищенню статусу педагога.

Кожен третій керівник ЗДО зі стажем роботи на посаді до 3 років та понад 10 років вважає, що реалізація засад НУШ позбавить зайвого адміністративного контролю.

На думку, незначної кількості респондентів незалежно від стажу роботи на посаді (до 12 %) реформи *не змінять* ситуацію в освіті (діаграма 1.16).

Діаграма 1.17

Понад 90 % вихователів ЗДО міст, селищ міського типу та сільської місцевості висловили думку, що реалізація Концептуальних засад Нової української школи сприятиме створенню освітнього середовища, **понад 80 %** – сформованості в молодших школярів ключових компетентностей та підвищенню мотивації до навчання, **понад 70 %** – поліпшенню ситуації в освіті, а **майже кожен третій** – зменшенню бюрократизації в освіті.

У сільських районах **більше вихователів ЗДО** *надали пріоритет* забезпеченню різнобічного розвитку, вихованню і соціалізації особистості, сприянню реалізації наступності між ланками дошкільної та початкової

освіти, підвищенню статусу педагога, а в містах, селищах міського типу – позбавленню зайвого адміністративного контролю.

Кожен четвертий вихователь ЗДО сільської місцевості вважає, що реалізація Концептуальних засад Нової української школи *не змінить* ситуацію в освіті, тоді як у м. Харкові, містах, селищах міського типу таких респондентів було **менше** (діаграма 1.17).

Діаграма 1.18

Понад 90 % вихователів зі стажем роботи до 20 років вважають, що реалізація Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа» створить сучасне освітнє середовище, тоді як серед респондентів, які працюють понад 20 років, **більшість надала пріоритет** реалізації наступності між ланками дошкільної та початкової освіти.

Більша кількість вихователів ЗДО із педагогічним стажем до 5 років акцентувала увагу на покращенні фізичного та психологічного здоров'я дітей, підвищенні статусу педагога, **від 5 до 10 років** – на формуванні ключових компетентностей у молодших школярів, **від 11 до 20 років** – на підвищенні мотивації дітей до навчання, забезпеченні різнобічного розвитку, виховання і соціалізації особистості, позбавленню зайвого адміністративного контролю, зменшенні бюрократизації в освіті.

Слід зазначити, що **майже кожен п'ятий вихователь**, який має педагогічний **стаж до 10 років** вважає, що реалізація Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа» *не змінить* ситуацію в освіті (діаграма 1.18).

Діаграма 1.19

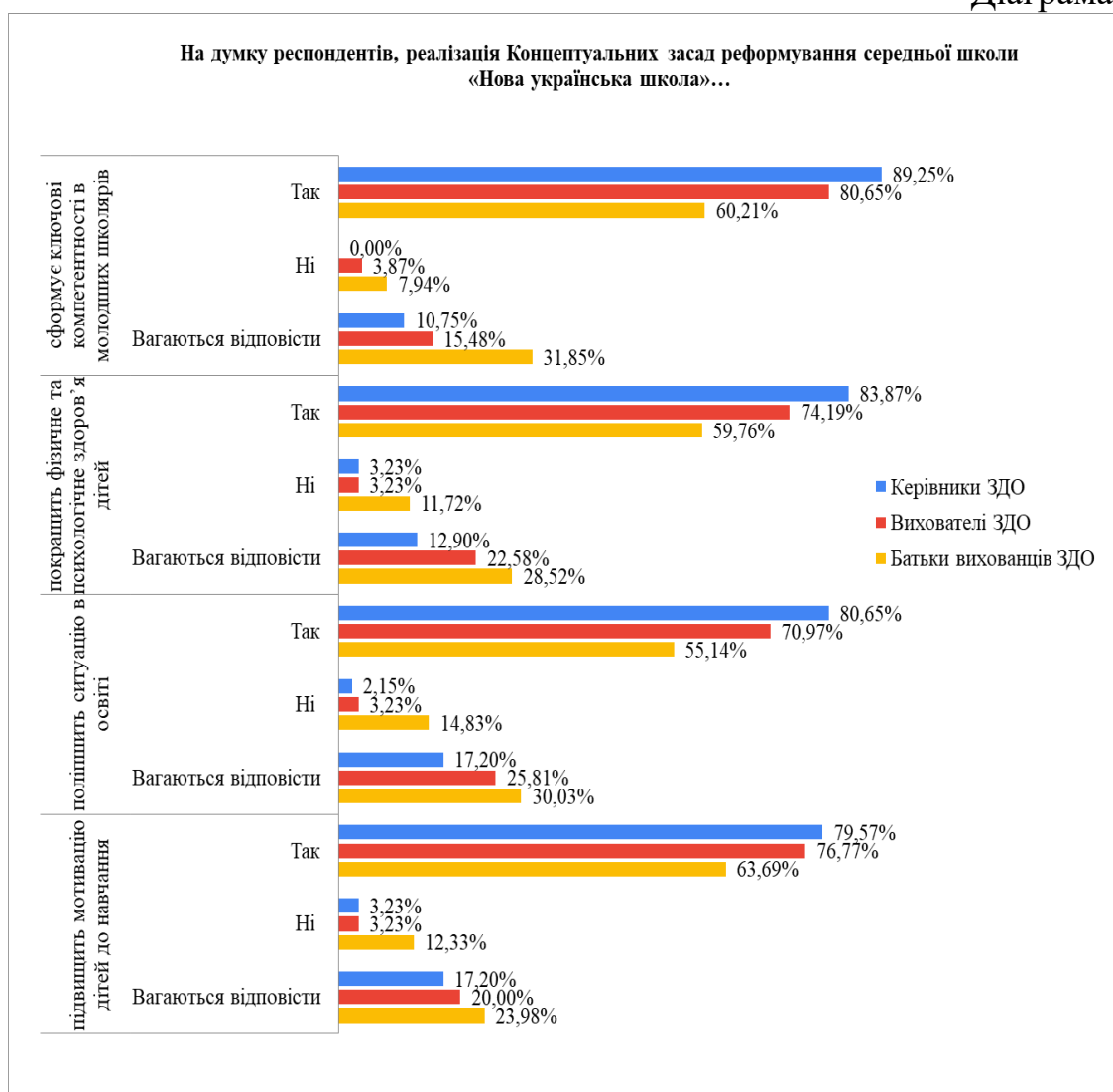
У **сільській місцевості більше батьків вихованців ЗДО** вважають, що реалізація Концептуальних засад Нової української школи забезпечить різнобічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, створить сучасне освітнє середовище, сприятиме реалізації наступності між ланками дошкільної та початкової освіти, сформує ключові компетентності

в молодших школярів, покращить фізичне та психологічне здоров'я дітей, поліпшить ситуацію в освіті, підвищить мотивацію дітей до навчання.

Разом із тим у містах, селищах міського типу області батьки вихованців ЗДО надали пріоритет підвищенню статусу педагога.

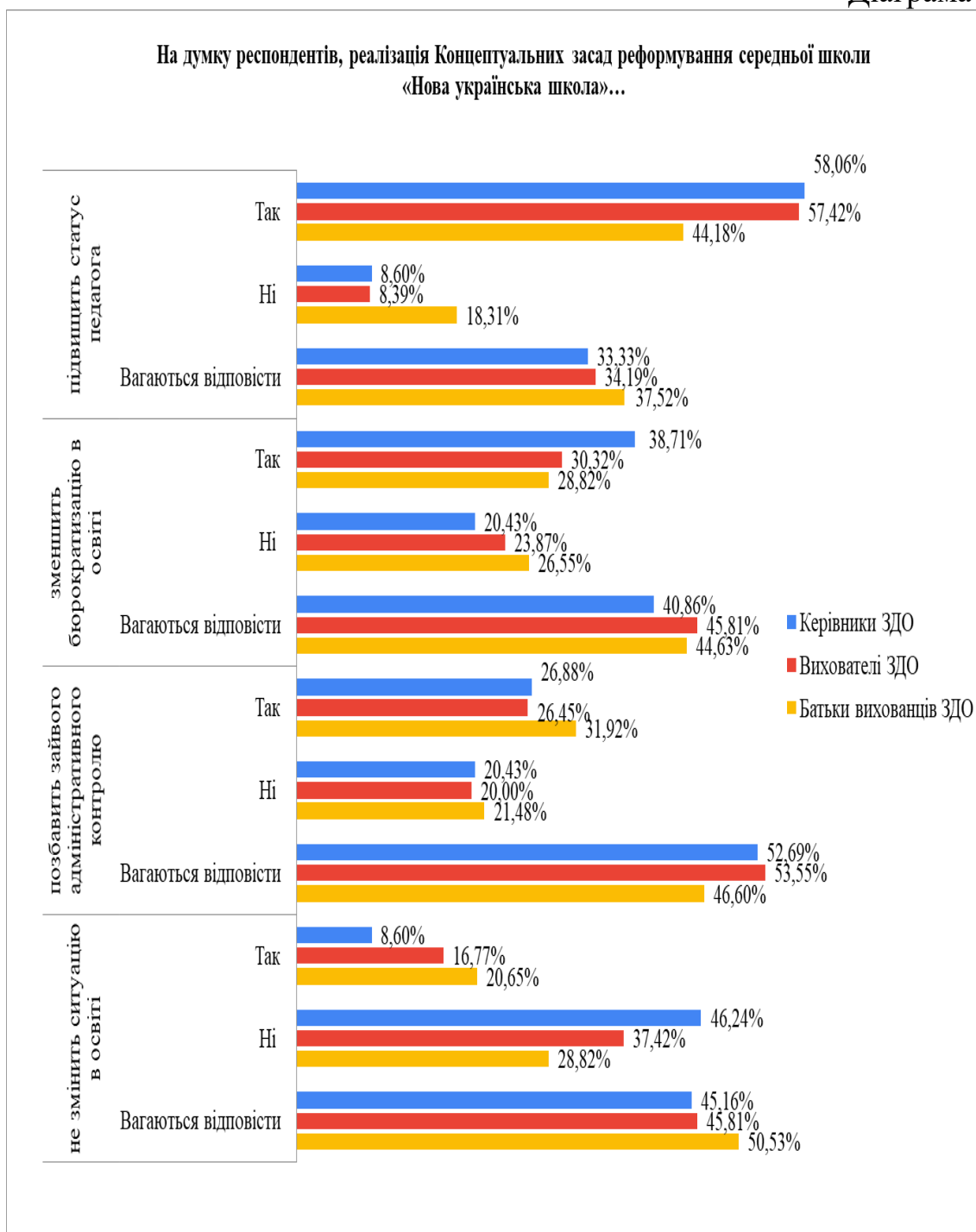
Слід зазначити, що у містах, селищах міського типу області, сільській місцевості майже 40 % респондентів акцентували увагу на позбавленні зайвого адміністративного контролю, а кожен третій – на зменшенні бюрократизації в освіті. При цьому майже кожен п'ятий у м. Харкові, містах, селищах міського типу області та кожен четвертий у сільській місцевості вважає, що реалізація Концептуальних засад Нової української школи не змінить ситуацію в освіті (діаграма 1.19).

Діаграма 1.20

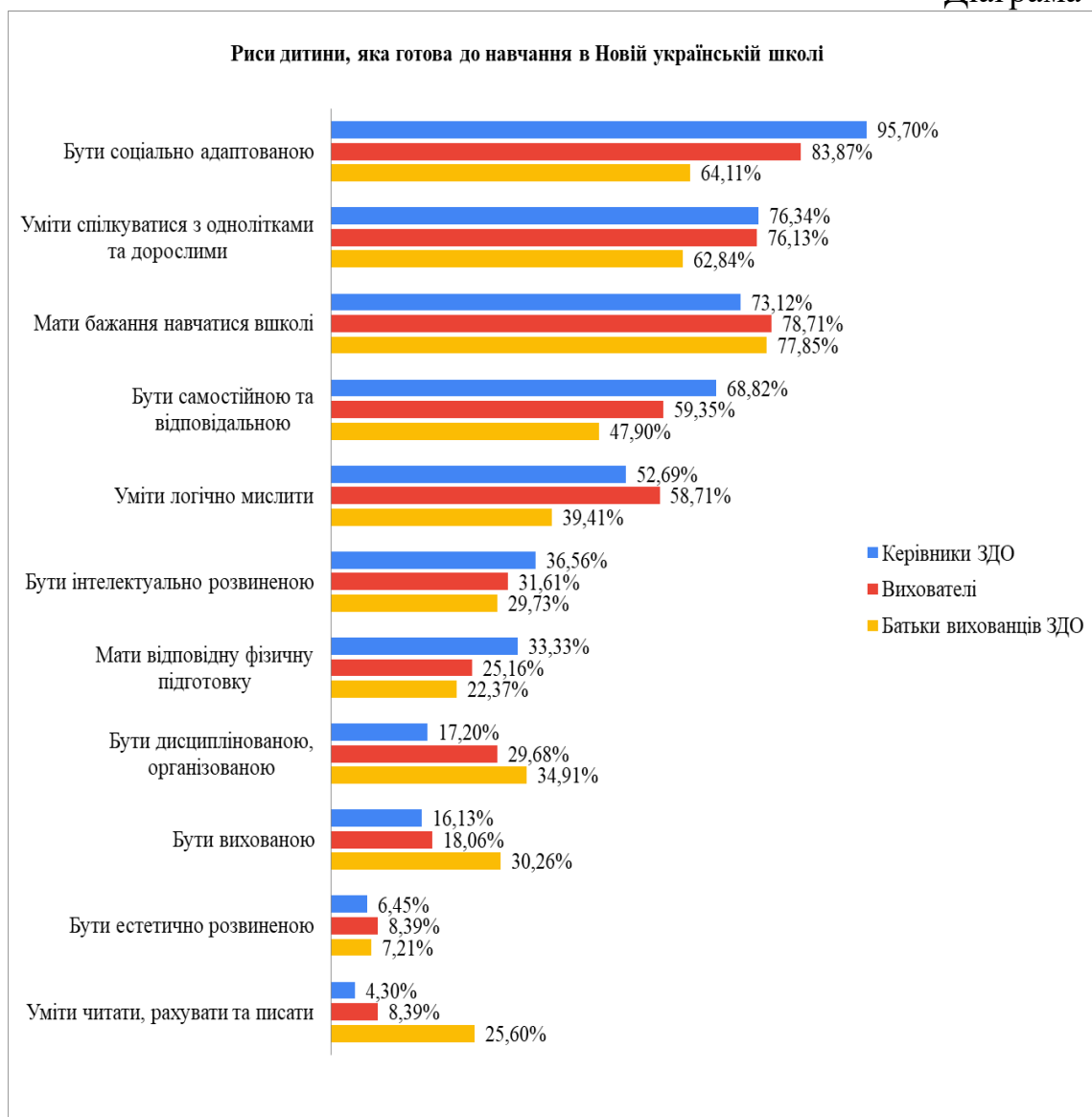

Від 80 % і більше керівників ЗДО, понад 70 % вчителів та понад 55 % батьків вихованців ЗДО погоджуються з думкою, що реалізація Концептуальних засад реформування середньої школи сприятиме формуванню ключових компетентностей у молодших школярів, покращенню їх фізичного та психологічного здоров'я дітей, а також поліпшить ситуацію в освіті та підвищить мотивацію дітей до навчання (діаграма 1.20).

Діаграма 1.21

На думку **більше половини педагогів** та **понад 40 % батьків вихованців ЗДО**, впровадження освітньої реформи дозволить підвищити статус педагога. Разом із тим **майже кожен четвертий керівник ЗДО** та **кожен п'ятий** респондент серед вихователів та батьків вихованців вважають, що *реформа не вплине* на зменшення бюрократизму в освіті, а **кожен п'ятий** опитаний в усіх групах респондентів не погоджується з тим, що вдасться позбавитися зайвого адміністративного контролю (діаграма 1.21).

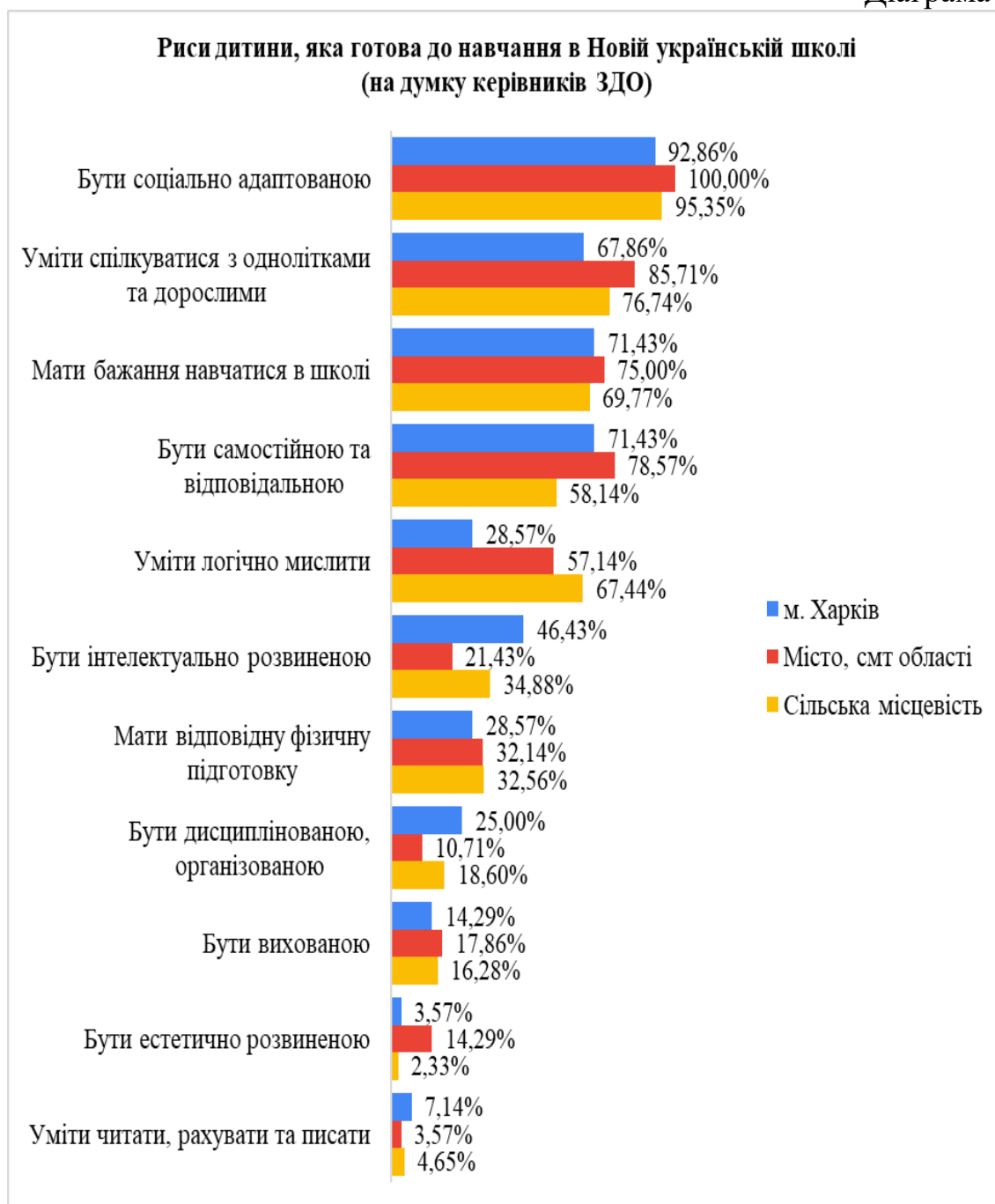

Серед рис, якими має володіти дитина, що готова до навчання в Новій українській школі, **найбільша кількість педагогів надала пріоритет соціальній адаптації**, а **найбільша кількість батьків вихованців – бажанню дитини навчатися в школі**. Також, на думку більшості опитаних, важливою характеристикою готовності дитини до навчання в школі, є уміння спілкуватися з однолітками та дорослими.

Серед інших рис **більше половини педагогів надали пріоритет самостійності та відповідальності**, а **кожен третій серед батьків вихованців – дисциплінованості, організованості та вихованості**.

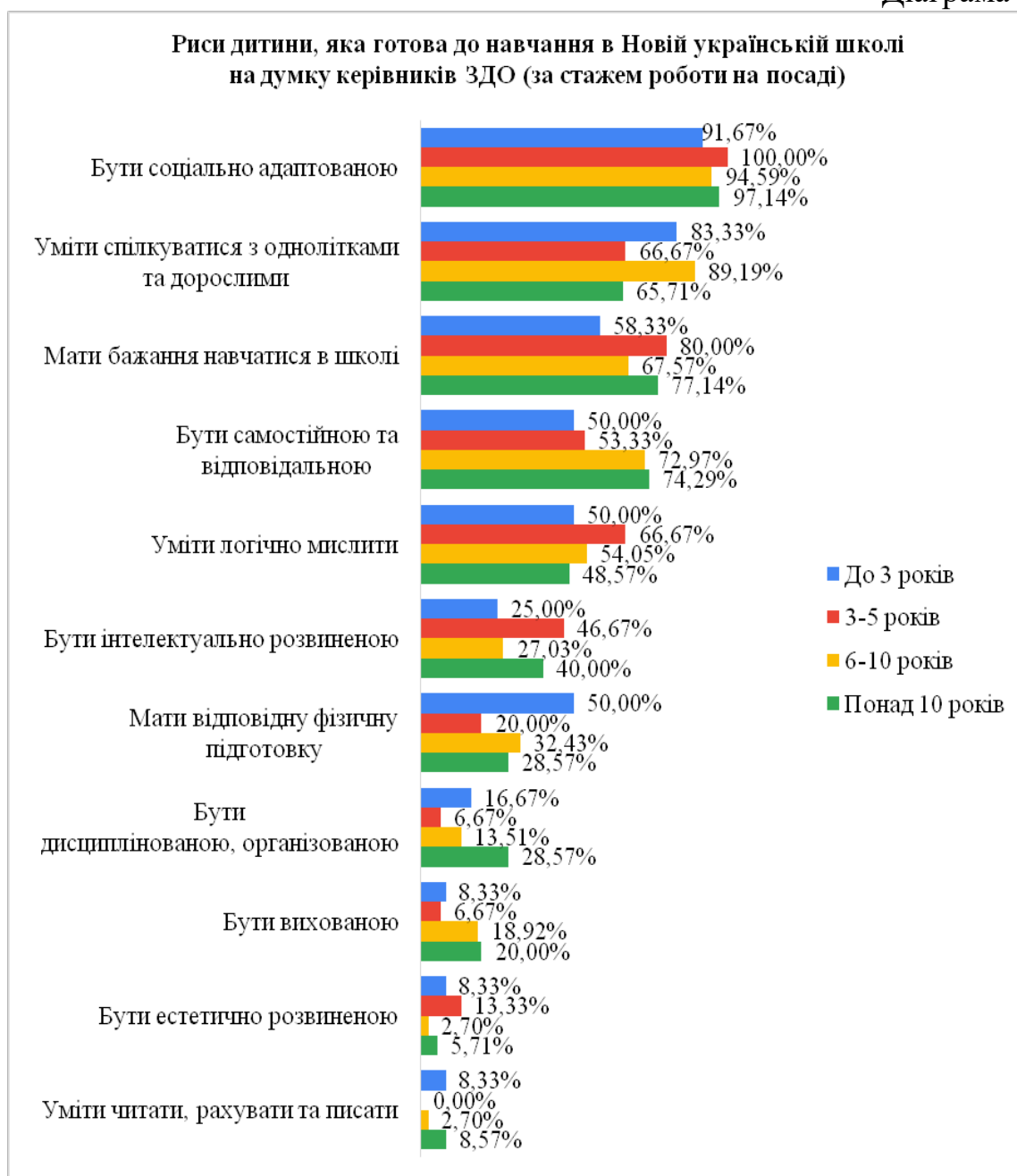
Слід зазначити, що для **кожного четвертого серед батьків вихованців** важливою рисою готовності дитини до навчання в Новій українській школі є уміння читати, рахувати та писати. Порівняно з минулим роком кількість таких респондентів **зменшилася майже на 20 %**.

Також **зменшилася кількість вихователів**, які поділяють цю думку (від 21 % до 8 %), тоді як відсоток **керівників ЗДО – майже не змінився** (діаграма 1.22).

У містах, селищах міського типу області **більше керівників ЗДО віддали пріоритет** соціальній адаптації дитини, умінню спілкуватися з однолітками та дорослими, наявності в дитини бажання навчатися в школі, бути самостійною та відповідальною, а також естетично розвинутою, у сільських районах – умінню логічно мислити, а в м. Харкові – інтелектуальному розвитку, дисциплінованості та організованості дитини та умінню читати, рахувати та писати.

Слід зазначити, що **кожен третій керівник ЗДО міст, селищ міського типу та сільської місцевості** акцентував увагу на відповідній фізичній підготовці дитини (діаграма 1.23).

Керівники ЗДО зі стажем роботи на посаді до 3 років *надали перевагу* відповідній фізичній підготовці дитини, від 3 до 5 років – бажанню навчатися в школі, соціальній адаптації, умінню логічно мислити, інтелектуальній та естетичній розвинутоості дитини, від 6 до 10 років – умінню спілкуватися з однолітками, понад 10 років – дисциплінованості та організованості.

Три чверті респондентів зі стажем роботи на посаді від 6 років і більше висловили думку, що основною рисою дитини, яка готова до навчання в Новій українській школі, має бути самостійність і відповідальність, а **кожен п'ятий** – віддав перевагу вихованості.

До 9 % керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді до 3 років та понад 10 років акцентували увагу на вмінні читати, рахувати та писати (діаграма 1.24).

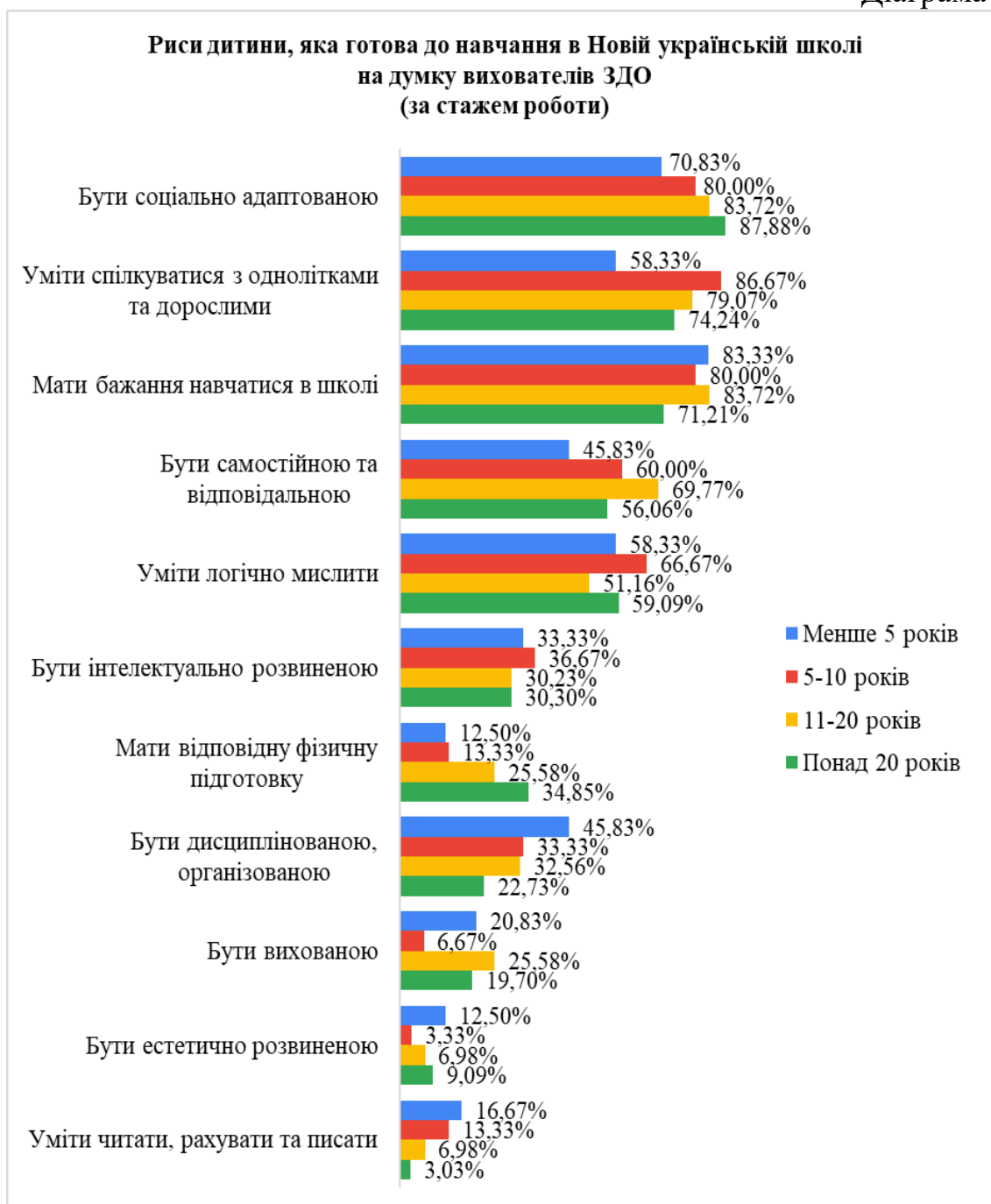

Понад 90 % вихователів ЗДО міст, селищ міського типу, сільської місцевості серед рис, якими має володіти дитина, готова до навчання в Новій українській школі назвали соціальну адаптацію, тоді як серед вихователів ЗДО м. Харкова таких респондентів було менше (дві третини).

Більше ніж 80 % вихователів ЗДО м. Харкова, міст, селищ міського типу надали пріоритет умінню спілкуватися з однолітками та дорослими, а майже 85 % опитаних у м. Харкові та сільській місцевості – бажанню навчатися в школі.

У містах, селищах міського типу області більше вихователів акцентувала увагу на самостійності та відповідальності дитини, умінні логічно мислити, естетичній розвиненості, у сільській місцевості – на вихованості, а в м. Харкові та сільській місцевості – на дисциплінованості та організованості, умінні читати, рахувати та писати.

Майже кожен третій учасник анкетування незалежно від місця розташування закладу віддав перевагу інтелектуальній розвиненості дитини, кожен четвертий – відповідній фізичній підготовці (діаграма 1.25).

Більша кількість педагогів зі стажем роботи менше 5 років надала перевагу бажанню дитини вчитися, її дисциплінованості та організованості, естетичній розвинутої, від 5 до 10 років – умінню спілкуватися з однолітками та дорослими, логічно мислити, інтелектуальній розвинутої, від 11 до 20 років – бажанню навчатися в школі, самостійності та відповідальності, вихованості, понад 20 років – соціальній адаптації дитини та її відповідній фізичній підготовці.

Слід зазначити, що серед вихователів ЗДО, які мають педагогічний стаж менше 5 років, виявилось більше тих, хто вказав на уміння читати, рахувати та писати (діаграма 1.26).

У м. Харкові **більше** батьків вихованців ЗДО серед рис, які характеризують дитину, готову до Нової української школи, назвали самостійність та відповідальність, дисциплінованість, організованість та уміння читати, рахувати, писати. У містах, селищах міського типу області надали перевагу соціальній адаптації, умінню спілкуватися з однолітками та дорослими, естетичній розвиненості, у сільській місцевості – наявності бажання навчатися в школі та умінню логічно мислити.

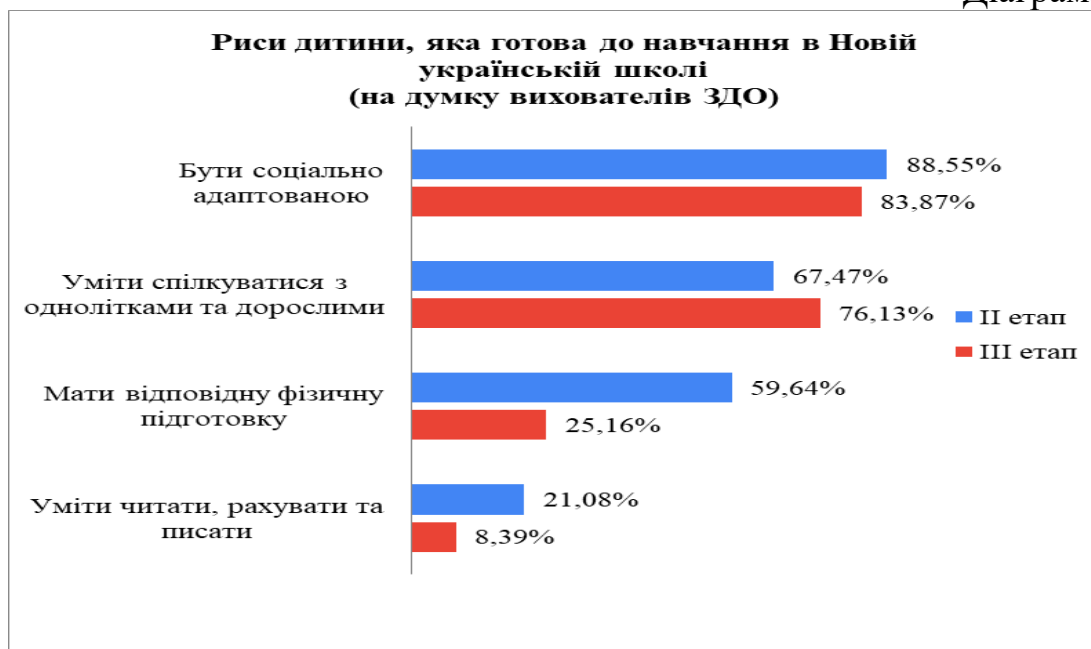
Кожен третій із батьків вихованців ЗДО у містах, селищах міського типу області, сільській місцевості важливим визначив такі риси, як інтелектуальну розвиненість дитини та вихованість (діаграма 1.27).

Діаграма 1.28

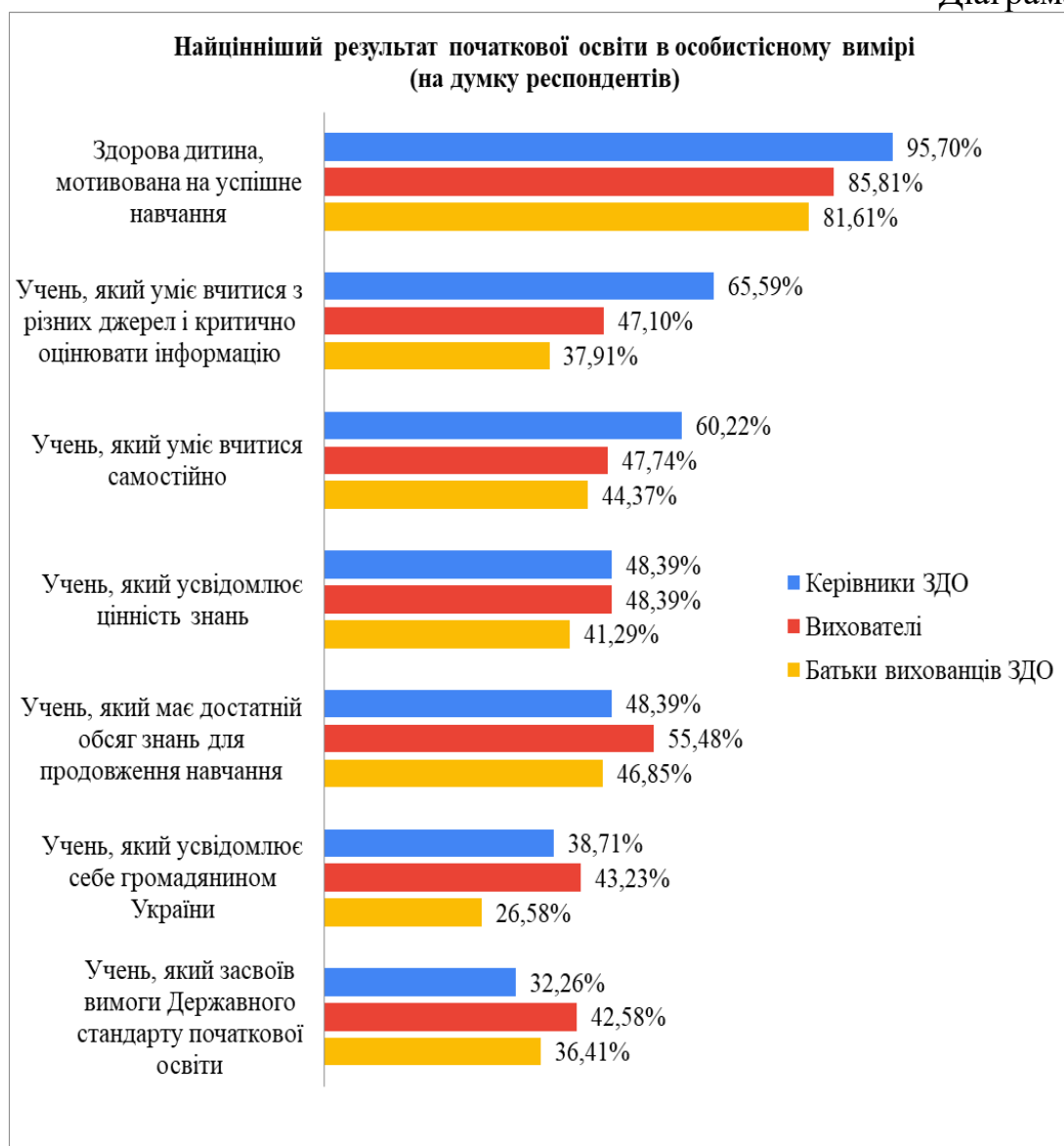

Порівняно з минулим роком **більша кількість керівників ЗДО** вважає, що дитину, яка готова до навчання в Новій українській школі, має характеризувати соціальна адаптація, уміння спілкуватися з однолітками та дорослими. При цьому **кожен третій** респондент, як у II, так і в III етапах дослідження звернув увагу на відповідну фізичну підготовку, а незначна кількість (**до 6 %**) – на уміння читати, рахувати та писати (діаграма 1.28).

Діаграма 1.29

В обох етапах опитування **понад 80 % вихователів** головною рисою дитини, готової до навчання в Новій українській школі, назвали соціальну адаптацію. Разом із тим у III етапі дослідження **більша кількість вихователів ЗДО** надала пріоритет умінню спілкуватися з однолітками та дорослими, значно **менша** – відповідній фізичній підготовці та умінню читати, рахувати та писати (діаграма 1.29).

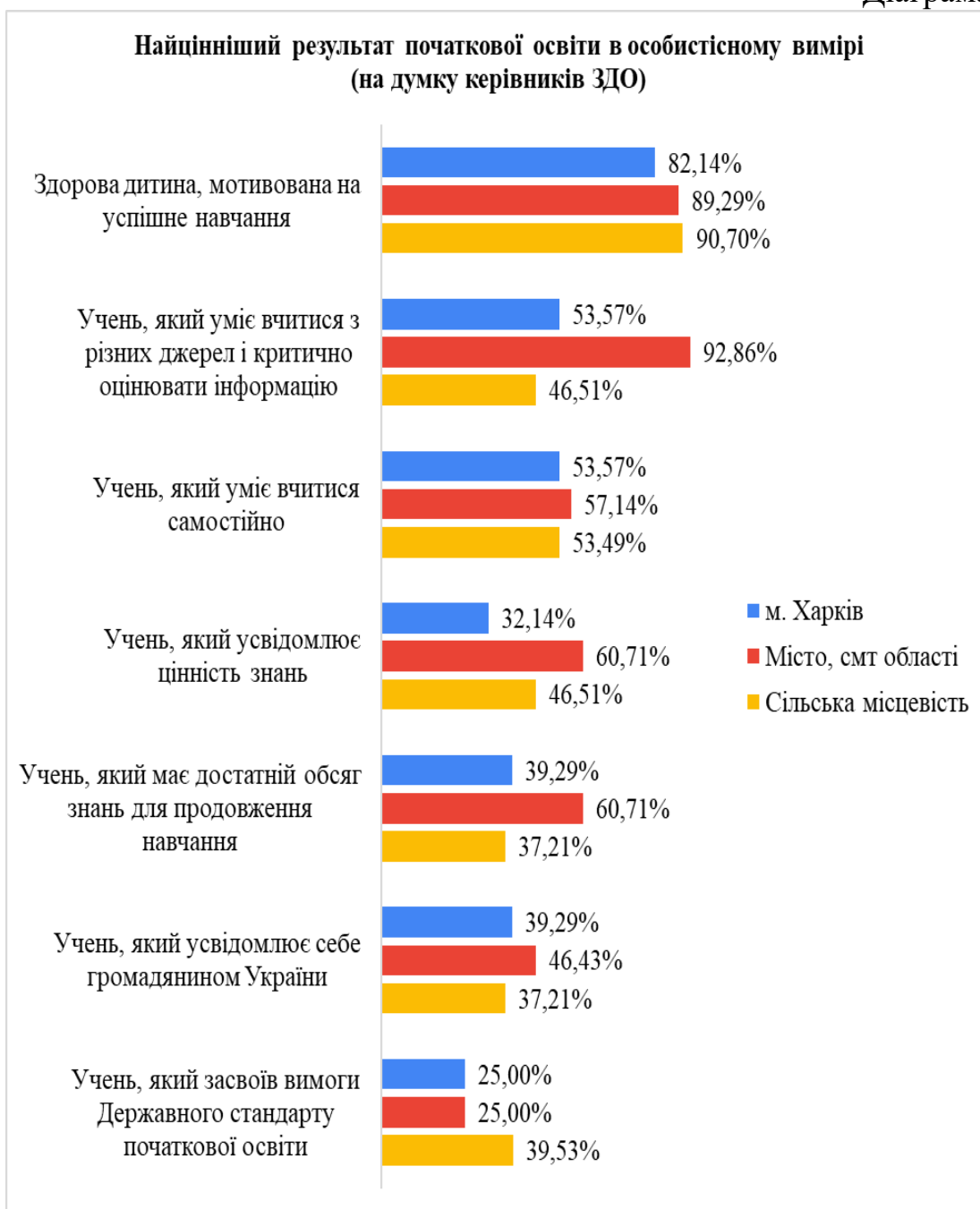

Понад 90 % керівників ЗДО та понад 80 % вихователів ЗДО та батьків вихованців найціннішим результатом початкової освіти в особистісному вимірі вважають здорову дитину, мотивовану на успішне навчання.

Більше 60 % керівників ЗДО та більше 40 % вихователів акцентували увагу на необхідності набуття учнями вмінь учитися з різних джерел та критично осмислювати інформацію, а також уміння вчитися самостійно, а **47 % батьків вихованців ЗДО** – на достатньому обсязі знань, необхідному для подальшого навчання.

Разом із тим, на думку **меншої частини** опитаних, (**39 % керівників ЗДО, 43 % вихователів і майже кожного четвертого серед батьків вихованців**) найціннішим результатом початкової освіти є учень, який усвідомлює себе громадянином України (діаграма 1.30).

Це свідчить про необхідність посилення уваги до питань, пов'язаних із національно-патріотичним вихованням, необхідності висвітлення їх у роботі з батьками вихованців.

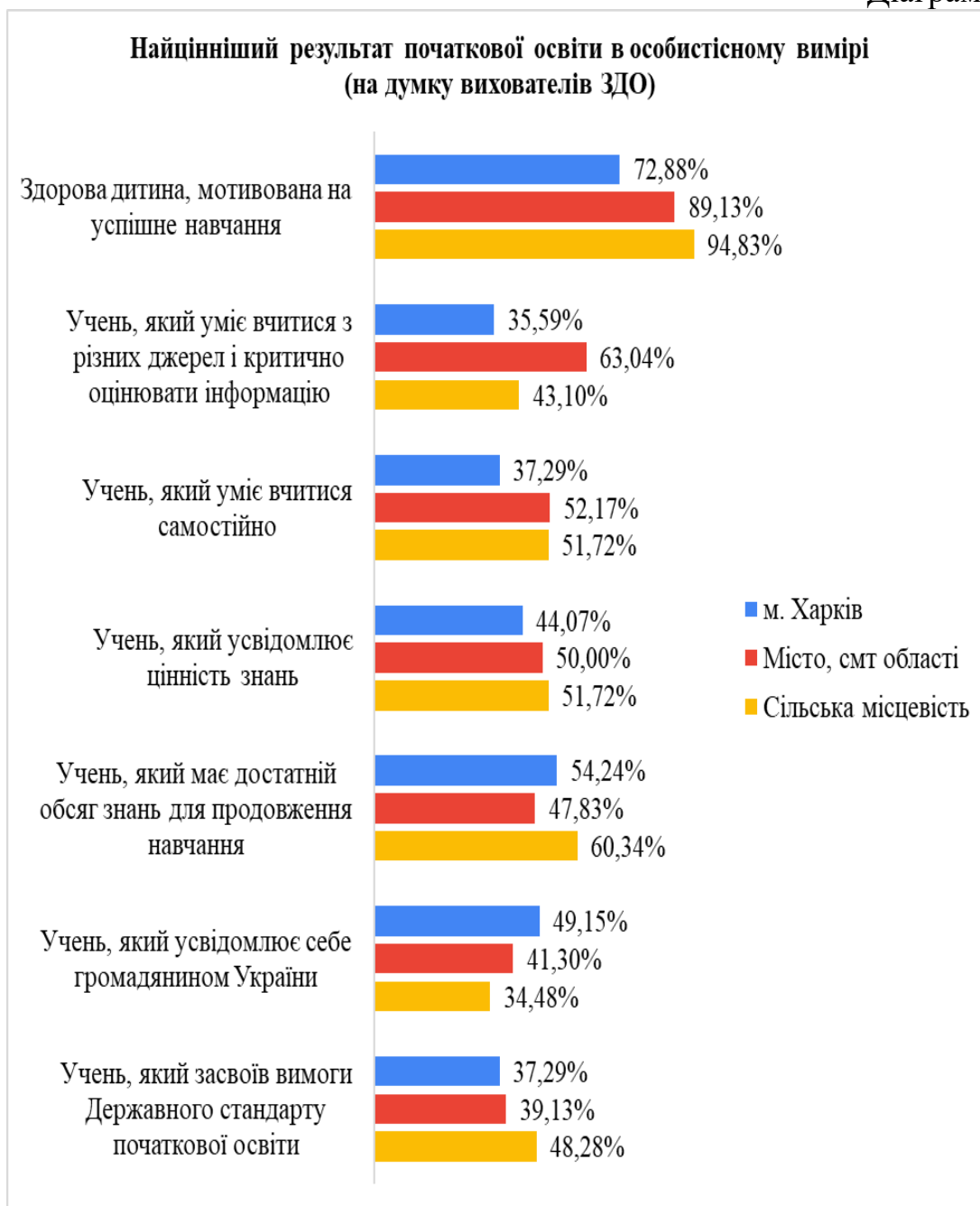
У ЗДО міст, селищ міського типу області та сільської місцевості **більше керівників** назвали *найціннішим результатом* початкової освіти в особистісному вимірі здорову дитину, мотивовану на успішне навчання. Крім того, у ЗДО міст, селищ міського типу області **більша кількість** респондентів *надала перевагу* учню, який уміє вчитися з різних джерел і критично оцінювати інформацію, навчатися самостійно, усвідомлює цінність знань, має достатній обсяг знань для продовження навчання, а також усвідомлює себе громадянином України. Водночас у ЗДО сільської місцевості було **більше керівників**, які результатом навчання в початковій школі вбачають учня, який засвоїв вимоги Державного стандарту початкової освіти (діаграма 1.31).

Усі керівники ЗДО, які мають стаж роботи на посаді до 3 років або від 6 до 10 років, вважають, що найцінніший результат початкової освіти в особистісному вимірі – це здорова дитина, мотивована на успішне навчання.

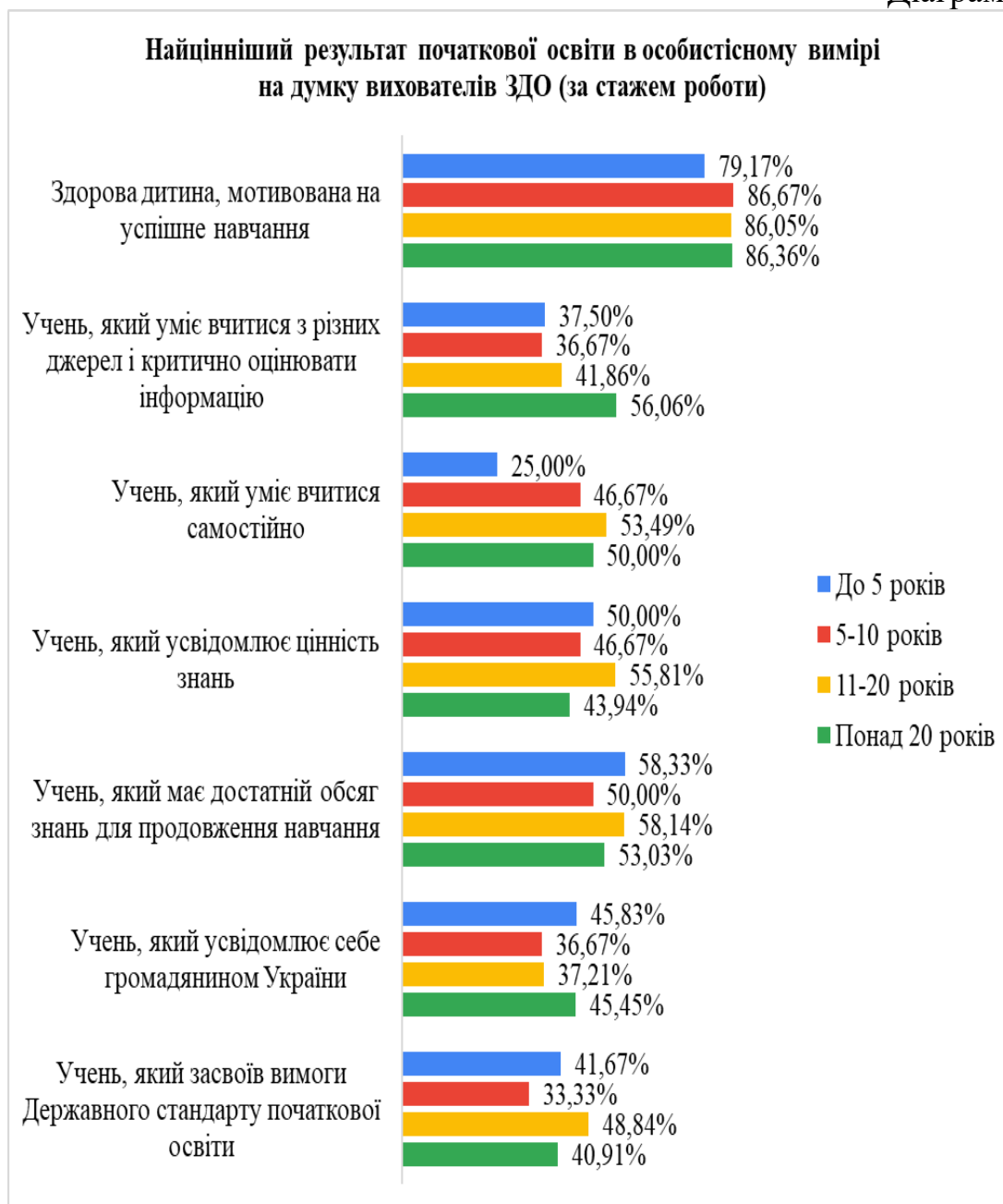
Більше учасників опитування зі стажем роботи на посаді від 3 до 5 років надали перевагу учню, який уміє вчитися з різних джерел і критично оцінювати інформацію, уміє вчитися самостійно, має достатній обсяг знань для продовження навчання, усвідомлює себе громадянином України. Керівники ЗДО, які працюють на посаді понад 10 років, акцентували увагу на учневі, який засвоїв вимоги Державного стандарту початкової школи.

Понад 50 % респондентів серед керівників ЗДО зі стажом роботи на посаді від 6 років і більше найціннішим результатом початкової школи в особистісному вимірі вважають учня, який усвідомлює цінність знань (діаграма 1.32).

Серед вихователів ЗДО **більша кількість** респондентів у сільській місцевості *надала перевагу* здоровій дитині, мотивованій на успішне навчання, учню, який має достатній обсяг знань для продовження навчання та засвоїв вимоги Державного стандарту початкової освіти; у містах, селищах міського типу області – учню, який уміє вчитися з різних джерел і критично оцінювати інформацію; у м. Харкові – учню, який усвідомлює себе громадянином України.

Половина опитаних серед вихователів ЗДО міст, селищ міського типу області та сільської місцевості вважають також *найціннішим результатом навчання в початковій школі* в особистісному вимірі учня, який усвідомлює цінність знань та вміє вчитися самостійно (діаграма 1.33).

Понад 80 % вихователів ЗДО, які мають педагогічний стаж від 5 років і більше, найціннішим результатом початкової школи в особистісному вимірі назвали здорову дитину, мотивовану на успішне навчання. Майже **58 %** респондентів із педагогічним стажем до 5 років та від 11 до 20 років таким результатом вважають учня, який має достатній обсяг знань для продовження навчання, а **понад 45 %** педагогів зі стажем роботи до 5 років та **понад 20 років** – учня, який усвідомлює себе громадянином України.

Слід зазначити, що вихователі ЗДО із педагогічним стажем від 11 до 20 років віддали також перевагу учню, який уміє самостійно вчитися, усвідомлює цінність знань та засвоїв вимоги Державного стандарту початкової освіти, а **понад 20 років** – учню, який уміє вчитися з різних джерел і критично осмислювати інформацію (діаграма 1.34).

У м. Харкові, містах, селищах міського типу області **більше** батьків вихованців *надали перевагу* здоровій дитині, мотивованій на успішне навчання та учню, який усвідомлює цінність знань, у містах, селищах міського типу області – учню, який уміє вчитися з різних джерел, у сільській місцевості – учню, який уміє вчитися самостійно, має достатній обсяг знань для продовження навчання та який засвоїв вимоги Державного стандарту початкової освіти.

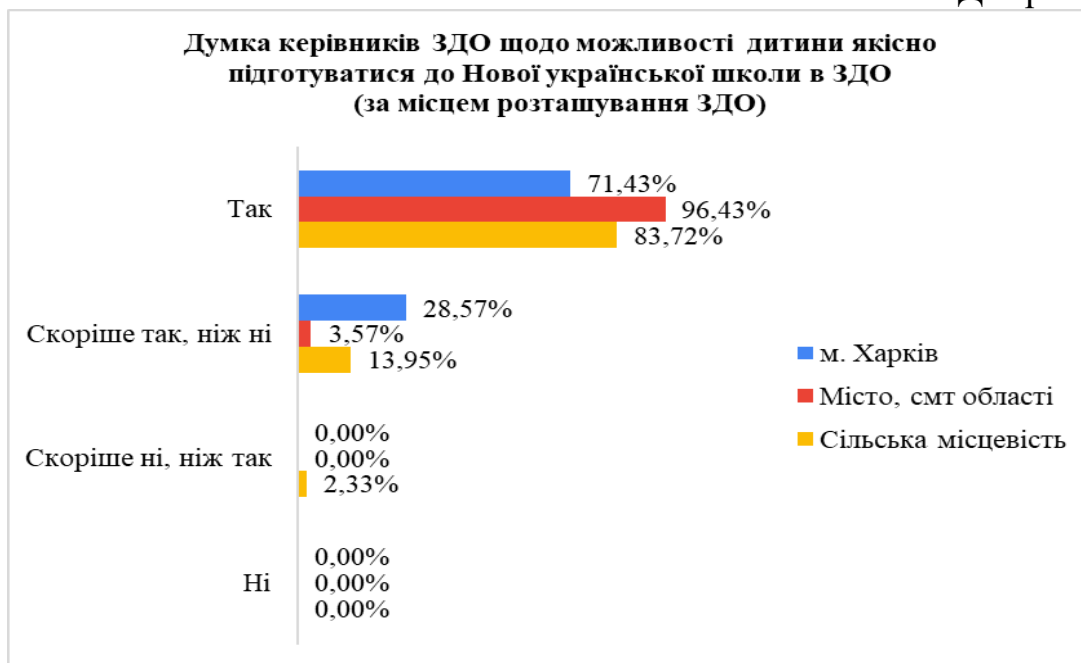
Майже кожен четвертий респондент незалежно від місця розташування ЗДО *найціннішим результатом початкової освіти* в особистісному вимірі вважає учня, який усвідомлює себе громадянином України (діаграма 1.35).

Діаграма 1.36

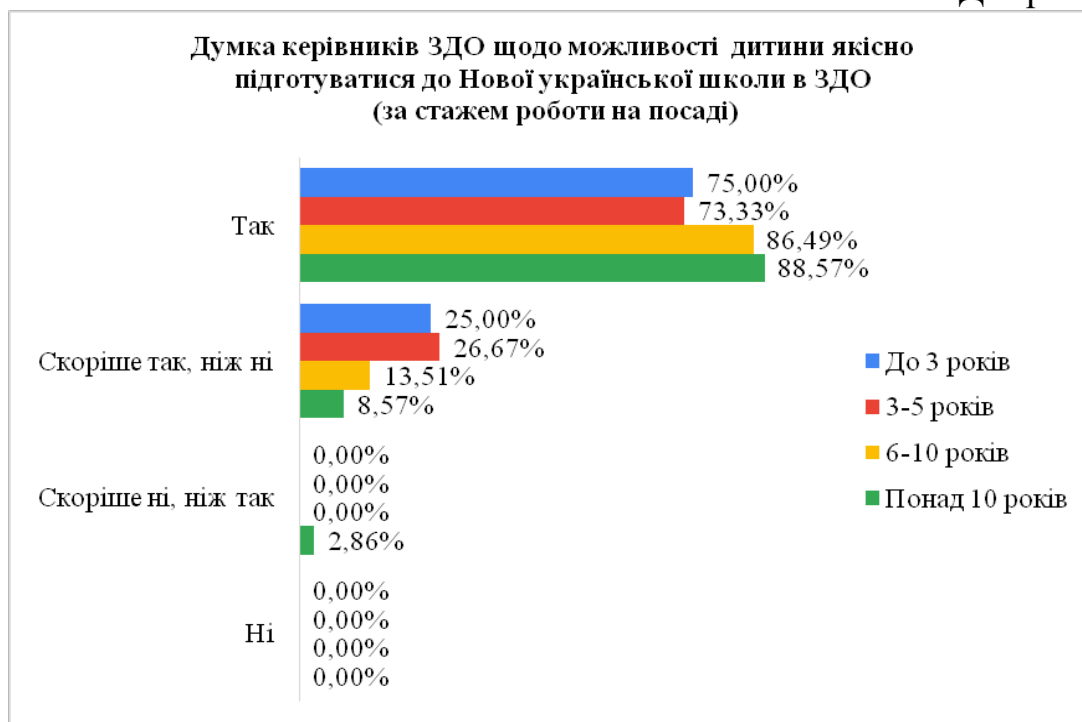
Більшість респондентів висловили впевненість, що в закладі дошкільної освіти діти зможуть якісно підготуватися до Нової української школи. Разом із тим серед них майже кожен третій із батьків вихованців ЗДО скоріше погоджується з цією думкою, ніж заперечує її, тоді як серед педагогів таких респондентів менше: майже кожен п'ятий вихователь та 16 % керівників ЗДО (діаграма 1.36).

Діаграма 1.37

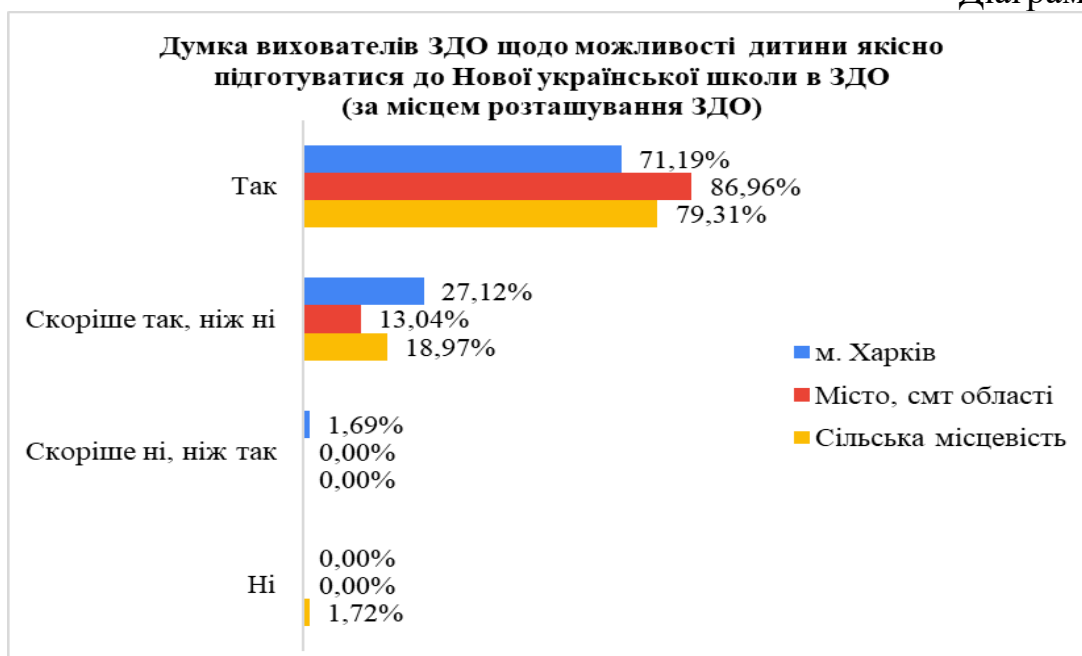
У містах, селищах міського типу області найбільше керівників ЗДО, які вважають, що в закладі дошкільної освіти дитина може якісно підготуватися до Нової української школи (понад 90 %), тоді як у м. Харкові таких респондентів – найменше (менше три чверті опитаних) – діаграма 1.37.

Діаграма 1.38

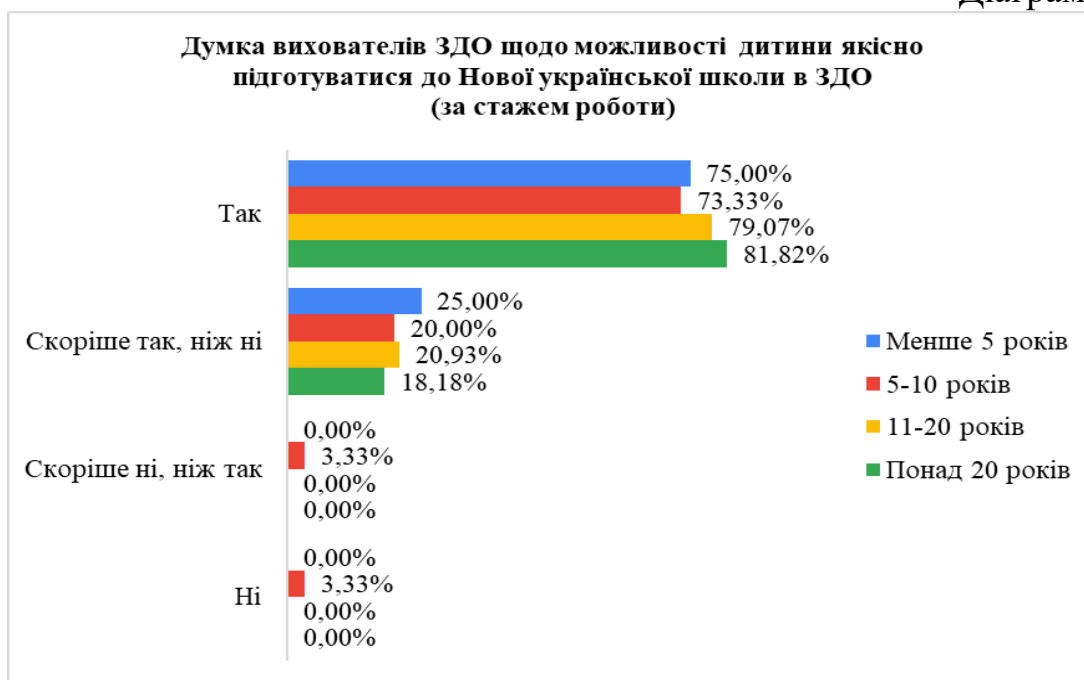
Понад **86 %** керівників ЗДО зі стажем роботи від 6 років вважає, що дитина може *якісно підготуватися* до Нової української школи в ЗДО. Разом із тим серед керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді до 5 років, **кожен четвертий** скоріше погоджується з цим твердженням, ніж ні (діаграма 1.38).

Діаграма 1.39

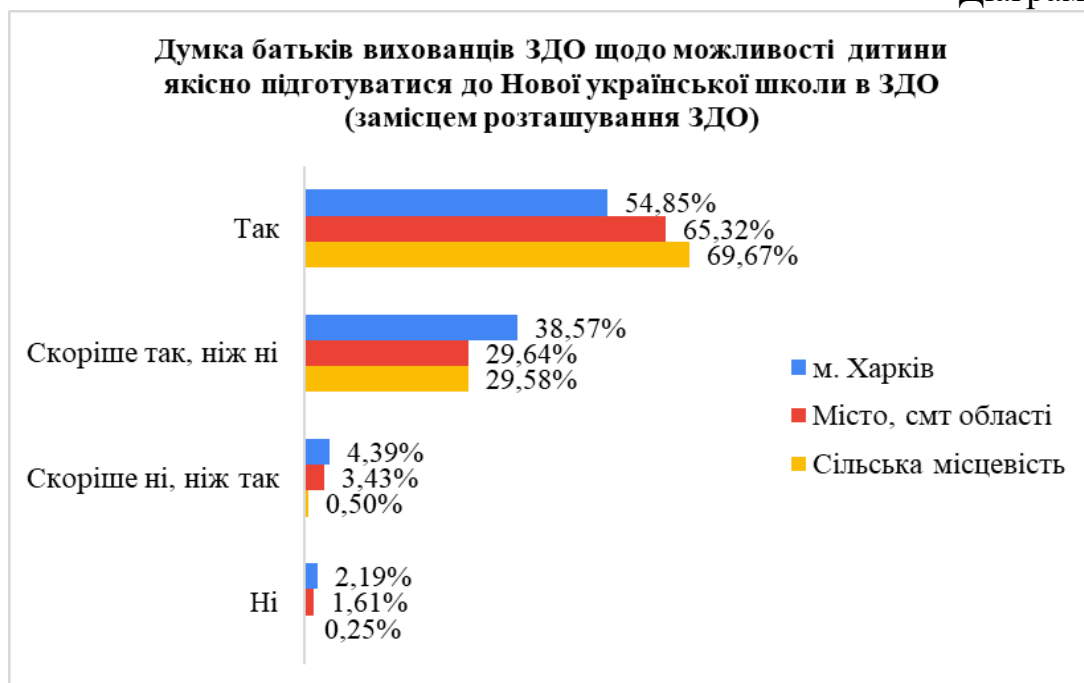
У містах, смт області **найбільше** вихователів ЗДО, які вважають, що в закладі дошкільної освіти дитина може *якісно підготуватися* до Нової української школи (понад **80 %**), тоді як у м. Харкові таких респондентів – найменше (менше три чверті опитаних) – діаграма 1.39.

Діаграма 1.40

Майже 80 % респондентів, які мають педагогічний стаж на посаді від 11 років і більше вважають, що дитина зможе *якісно підготуватися* до Нової української школи у ЗДО, тоді як серед вихователів ЗДО з педагогічним стажем роботи до 10 років, таких учасників опитування менше (майже три чверті) – діаграма 1.40.

Діаграма 1.41

У сільській місцевості **найбільше** батьків вихованців, які вважають, що в закладі дошкільної освіти дитина може *якісно підготуватися* до Нової української школи (майже 70 %), тоді як у м. Харкові таких респондентів – **найменше (55 %)** – діаграма 1.41.

Діаграма 1.42

Майже 90% педагогів, як серед керівників, так і серед вихователів ЗДО вважають, що реалізація Концептуальних засад Нової української школи сприятиме охопленню дошкільною освітою всіх п'ятирічок (діаграма 1.42)

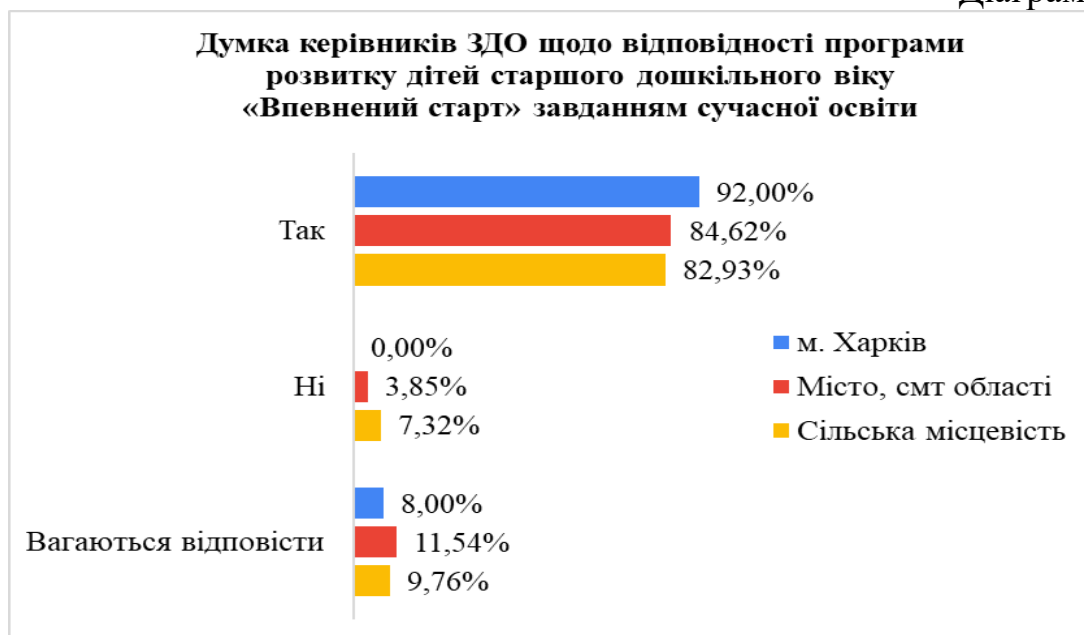
II. Освітня діяльність

Діаграма 1.43

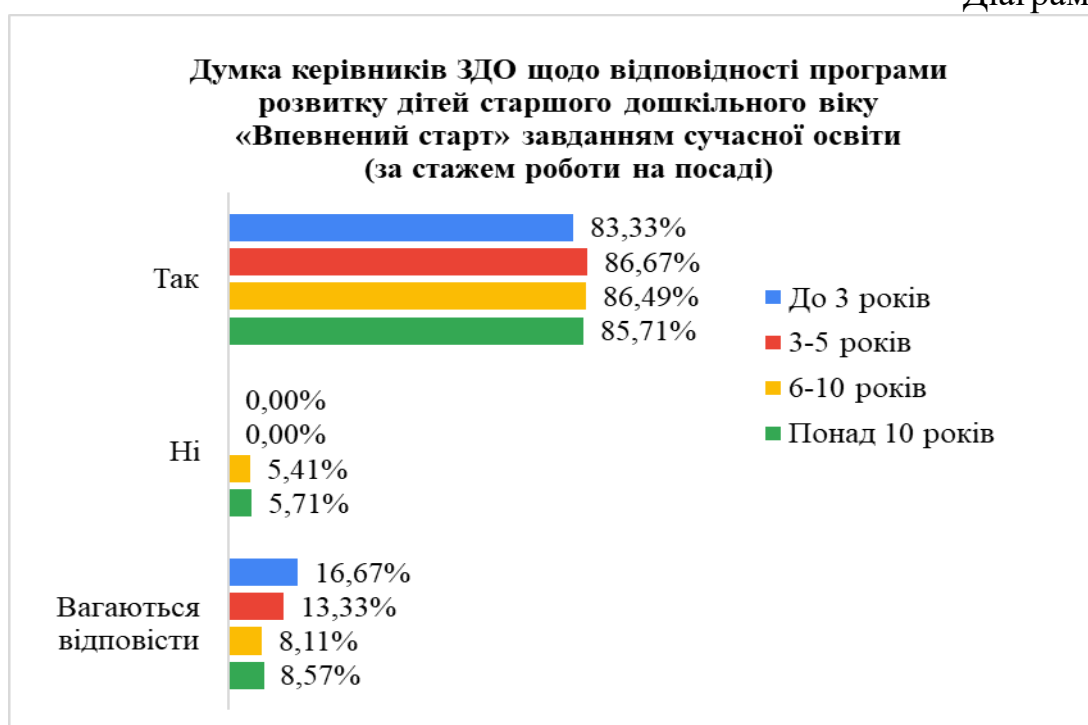
Понад 80 % керівників та вихователів ЗДО вважають, що програма розвитку старшого дошкільного віку «Впевнений старт» відповідає завданням сучасної освіти (діаграма 1.43).

Діаграма 1.44

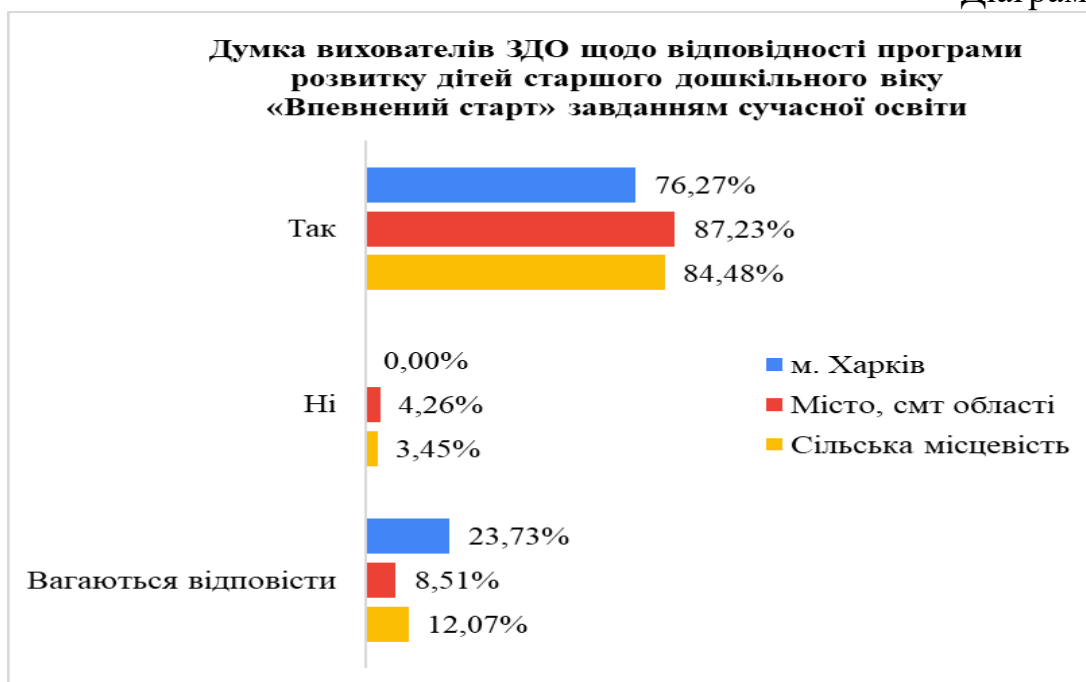
У м. Харкові більше, ніж у містах, селищ міського типу та сільській місцевості керівників ЗДО, які вважають, що програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» *відповідає* завданням сучасної освіти (діаграма 1.44).

Діаграма 1.45

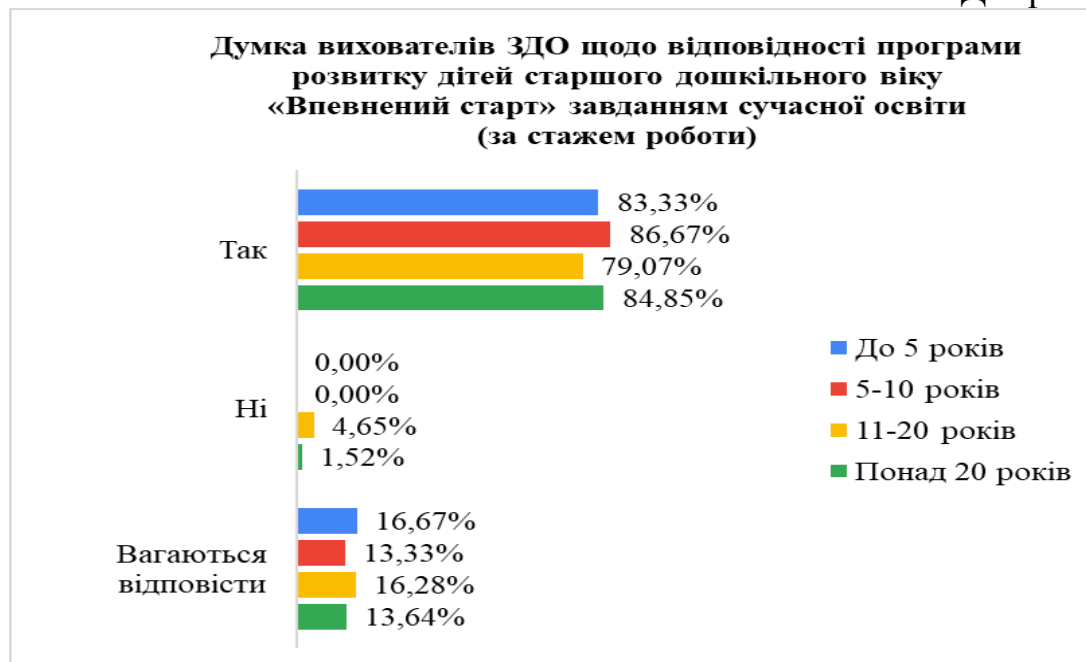
Понад 80 % керівників ЗДО незалежно від стажу роботи на посаді, вважають, що програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» відповідає завданням сучасної освіти. Найбільше таких респондентів (87 %) серед керівників ЗДО зі стажем роботи від 3 до 10 років (діаграма 1.45).

Діаграма 1.46

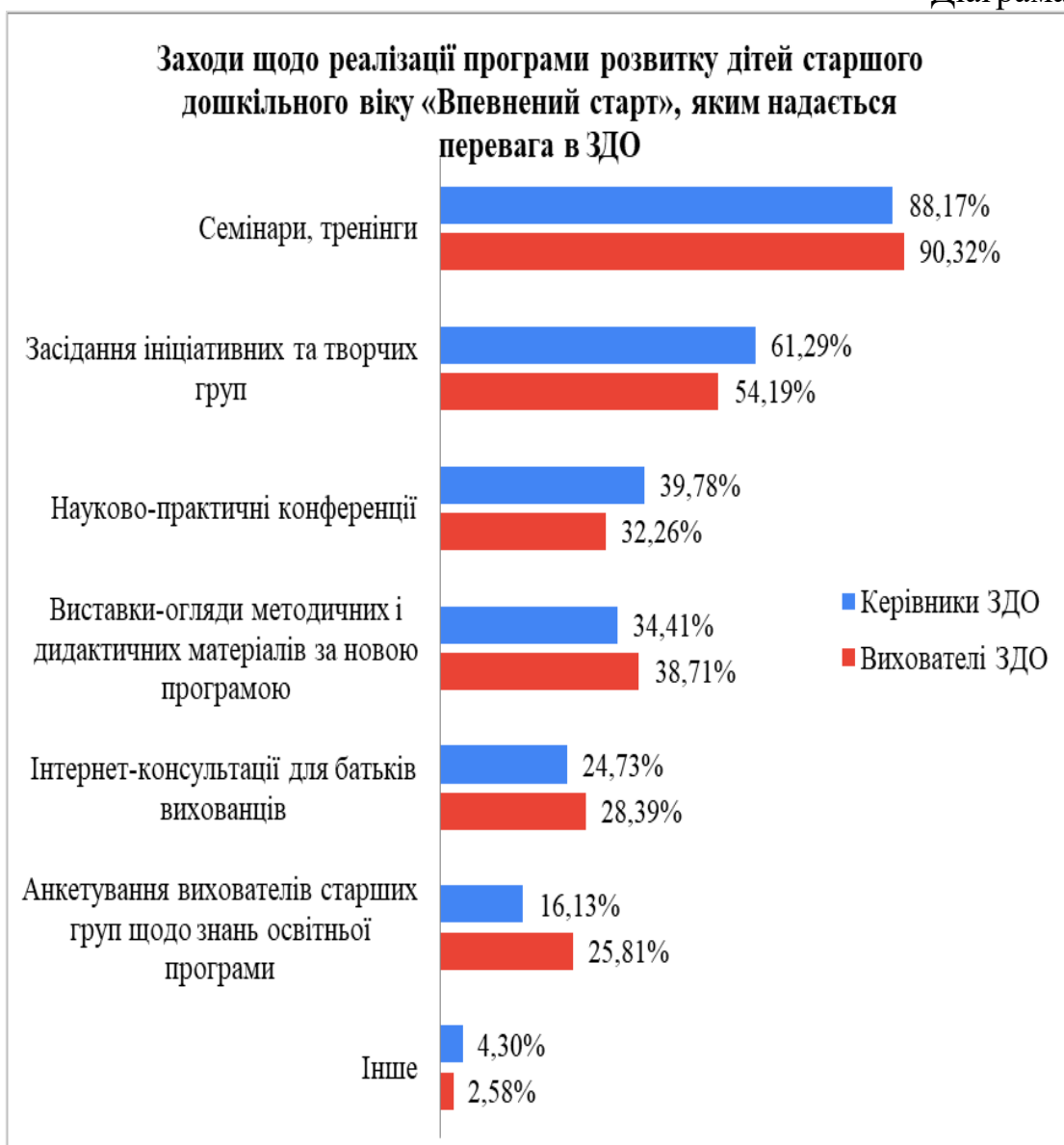

Найбільше вихователів, які вважають, що програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» *відповідає* завданням сучасної освіти, **(87 %)** у ЗДО міст, селищ міського типу області, **найменше (майже три чверті)** – у ЗДО м. Харкова (діаграма 1.46).

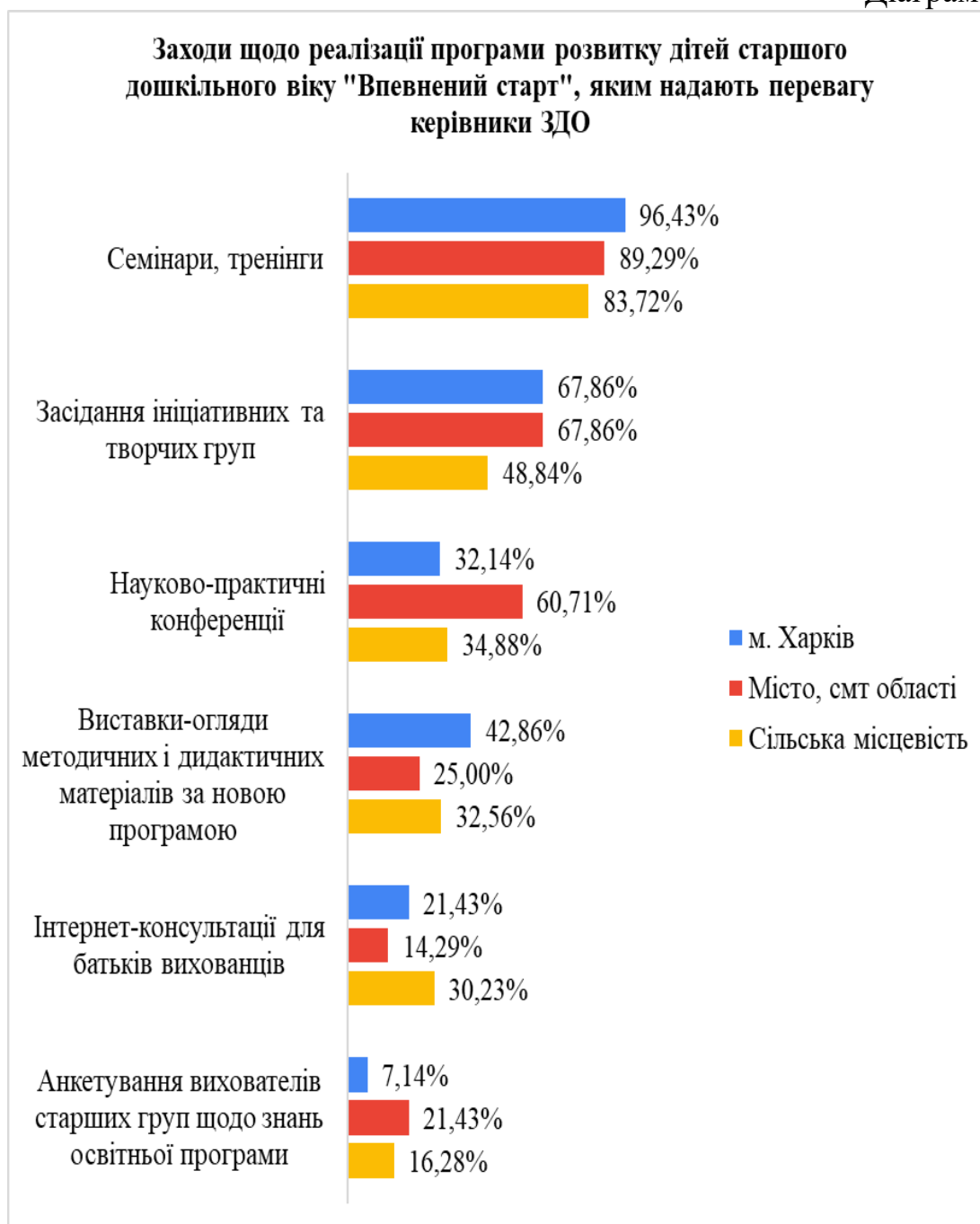
Діаграма 1.47

Понад 80 % вихователів, які мають педагогічний стаж до 10 років та понад 20 років вважають, що програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» *відповідає* завданням сучасної освіти, тоді як серед вихователів з педагогічним стажем від 11 до 20 років таких респондентів виявилось менше **(79 %)** – діаграма 1.47.

Майже 80 % педагогів серед заходів щодо реалізації програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» *надали перевагу* семінарам, тренінгам, **понад 50 %** – засіданням ініціативних та творчих груп. Однак **лише 16 % керівників ЗДО** та майже **кожен четвертий вихователів** указав на анкетування вихователів старших груп щодо знань освітніх програм (діаграма 1.48).

Більша частина керівників ЗДО м. Харкова віддали перевагу семінарам, тренінгам та виставкам-оглядам методичних і дидактичних матеріалів за новою програмою, міст, селищ міського типу – науково-практичним конференціям, анкетуванню вихователів старших груп щодо знань освітніх програм, а сільської місцевості – Інтернет-консультаціям для батьків вихованців.

Також **майже дві третини** опитаних керівників ЗДО міст, селищ міського типу області та м. Харкова акцентували увагу на засіданнях ініціативних та творчих груп (діаграма 1.49).

Понад 90 % керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді до 3 років та від 6 до 10 років *надали перевагу* семінарам, тренінгам, а **майже три чверті** опитаних зі стажем роботи на посаді від 3 до 5 років, – засіданням ініціативних та творчих груп.

Також **більша кількість** керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді від 3 до 5 років *акцентувала увагу* на науково-практичних конференціях, від 6 до 10 років – на виставках-оглядах методичних і дидактичних матеріалів за новою програмою, *понад 10 років* – на анкетуванні вихователів старших груп щодо знань освітніх програм та інтернет-консультаціях для батьків вихованців (діаграма 1.50).

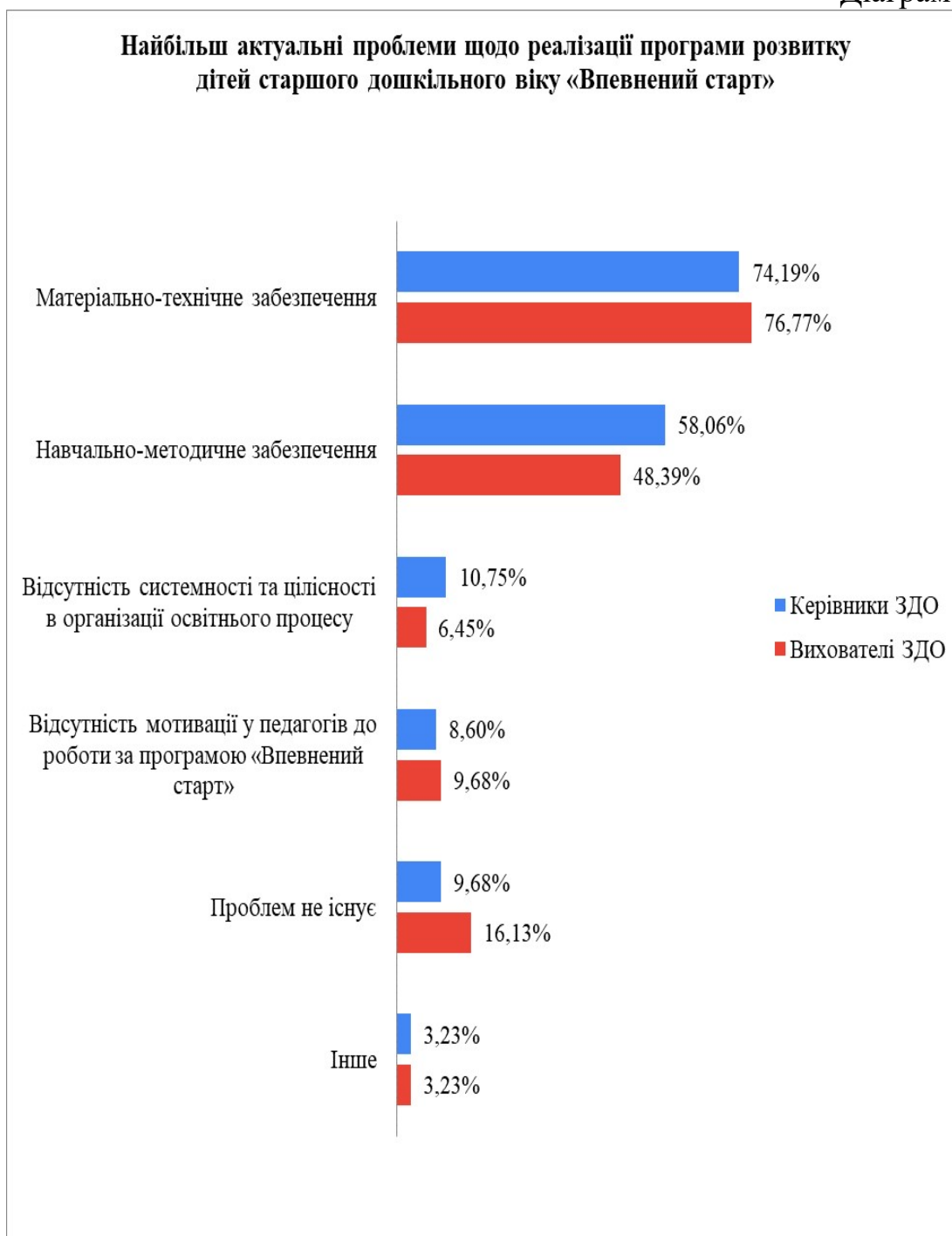
Понад 90 % вихователів ЗДО м. Харкова та міст, селищ міського типу області надали перевагу семінарам, тренінгам.

Більша кількість вихователів ЗДО міст, селищ міського типу вказала на такі заходи, як науково-практичні конференції, Інтернет-консультації для батьків вихованців. Разом із тим **більше вихователів ЗДО сільської місцевості віддали перевагу** виставкам-оглядам методичних і дидактичних матеріалів за новою програмою, а **м. Харкова** – засіданням ініціативних, творчих груп та анкетуванню вихователів старших груп щодо знань освітніх програм (діаграма 1.51).

Понад 90 % вихователів із педагогічним стажем від 5 до 10 років та більше 20 років акцентували увагу на семінарах, тренінгах, а більше половини респондентів зі стажем роботи до 5 років та понад 20 років – на засіданнях ініціативних та творчих груп.

Слід зазначити, що **більше вихователів** із педагогічним стажем до 5 років указали на анкетування вихователів старших груп щодо знань освітніх програм, від 5 до 10 років – на науково-практичні конференції, понад 20 років – на виставки-огляди методичних і дидактичних матеріалів за новою програмою та інтернет-консультації для батьків вихованців (діаграма 1.52).

Найбільш актуальною проблемою щодо реалізації програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» майже три чверті опитаних вважають матеріально-технічне забезпечення.

*Другою за значимістю проблемою, на погляд педагогів, є навчально-методичне забезпечення: на це вказали **58 % керівників** та **майже половина вихователів ЗДО** (діаграма 1.53).*

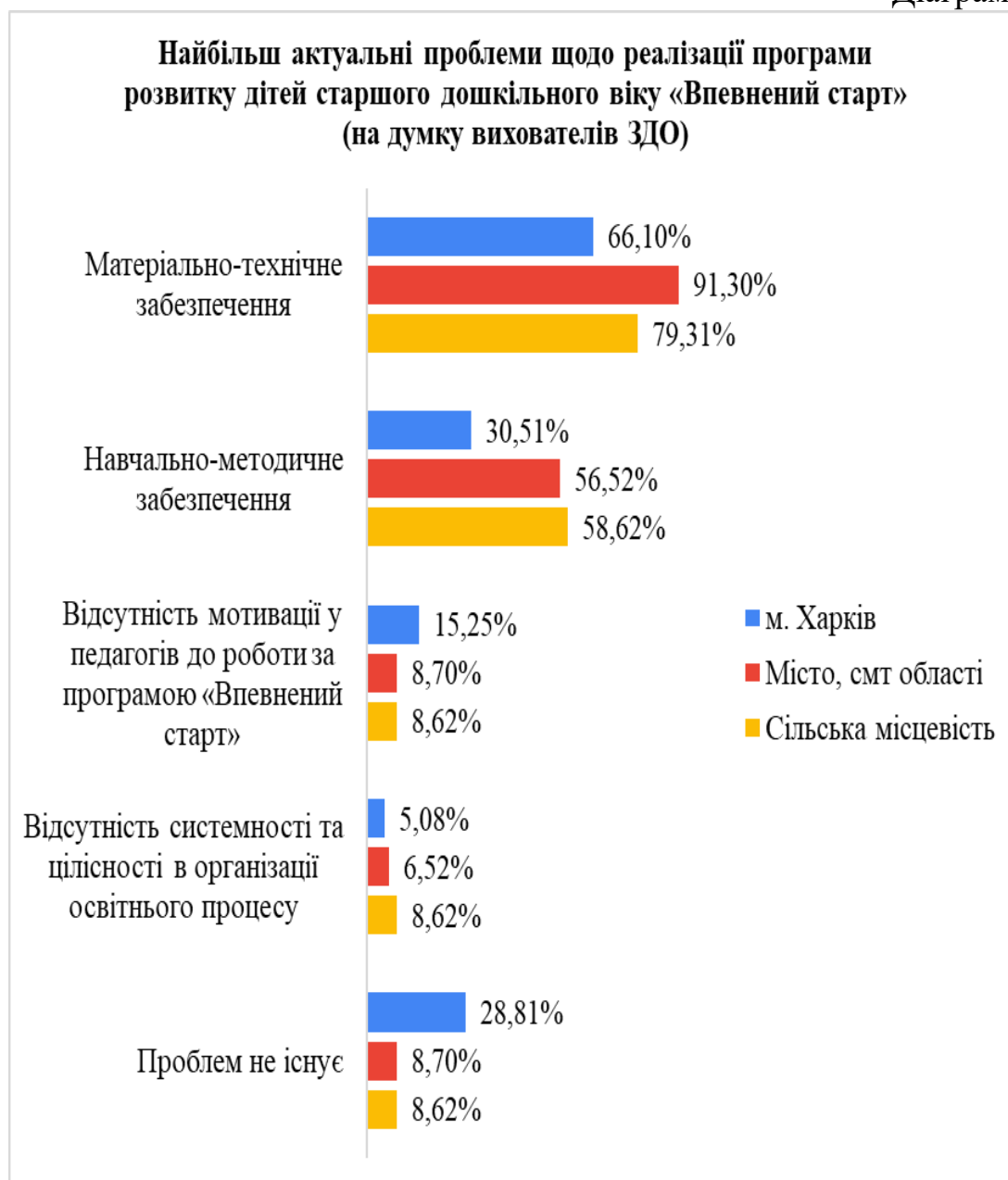

Серед керівників ЗДО міст, селищ міського типу області більше респондентів, які *найактуальнішою проблемою* щодо реалізації програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» вважають матеріально-технічне забезпечення. **Понад 60 % керівників ЗДО міст, селищ міського типу області та сільської місцевості такою проблемою назвали навчально-методичне забезпечення.** Слід зазначити, що **майже кожен четвертий** респондент із ЗДО міст, селищ міського типу області указав, що жодних проблем не існує (діаграма 1.54).

Найбільша кількість респондентів, які *надали перевагу* матеріально-технічному та навчально-методичному забезпеченню, виявилася серед керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді від 6 до 10 років, тоді як серед керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді до 3 років було **більше** тих, хто вказав на те, що проблем не існує.

Слід зазначити, що **більша частина** керівників ЗДО з педагогічним стажем від 3 до 5 років *звернула увагу* на відсутність мотивації у педагогів до роботи за програмою «Впевнений старт», а **понад 10 років** – на відсутність системності та цілісності в організації освітнього процесу (діаграма 1.55).

Серед вихователів ЗДО міст, селищ міського типу області найбільше тих, хто вважає проблемою щодо реалізації програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» матеріально-технічне забезпечення (понад 90 %), тоді як серед вихователів ЗДО м. Харкова таких респондентів найменше (майже дві третини). Понад 50 % вихователів ЗДО міст, селищ міського типу області та сільської місцевості акцентували увагу на навчально-методичному забезпеченні.

Близько 30 % вихователів ЗДО м. Харкова зазначили, що проблем не існує (діаграма 1.56).

Діаграма 1.57

Від 80 % і більше вихователів із педагогічним стажем від 5 до 20 років *найактуальнішою проблемою* щодо реалізації програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» назвали матеріально-технічне забезпечення, а **понад 50 %** серед них – навчально-методичне забезпечення. **Майже 17 %** вихователів із педагогічним стажем від 5 до 10 років звернули увагу на відсутність мотивації педагогів до роботи за програмою «Впевнений старт», а **кожен четвертий** педагог із стажем роботи до 5 років указав, що *проблем узагалі не існує*.

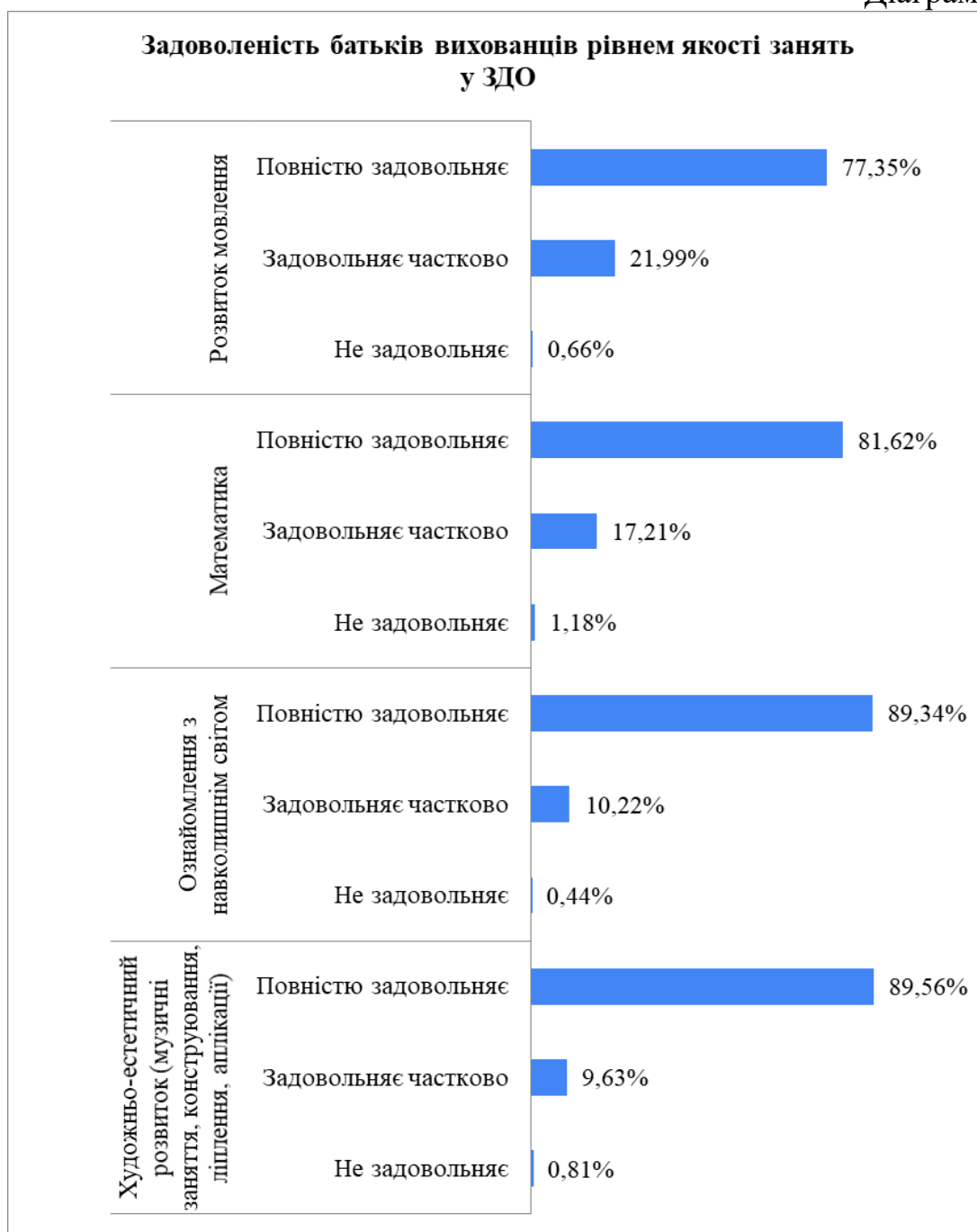
Незначна кількість респондентів зазначила про відсутність системності та цілісності в організації освітнього процесу. Серед них найбільше (**9 %**) – вихователів із педагогічним стажем від 11 до 20 років (діаграма 1.57).

Діаграма 1.58

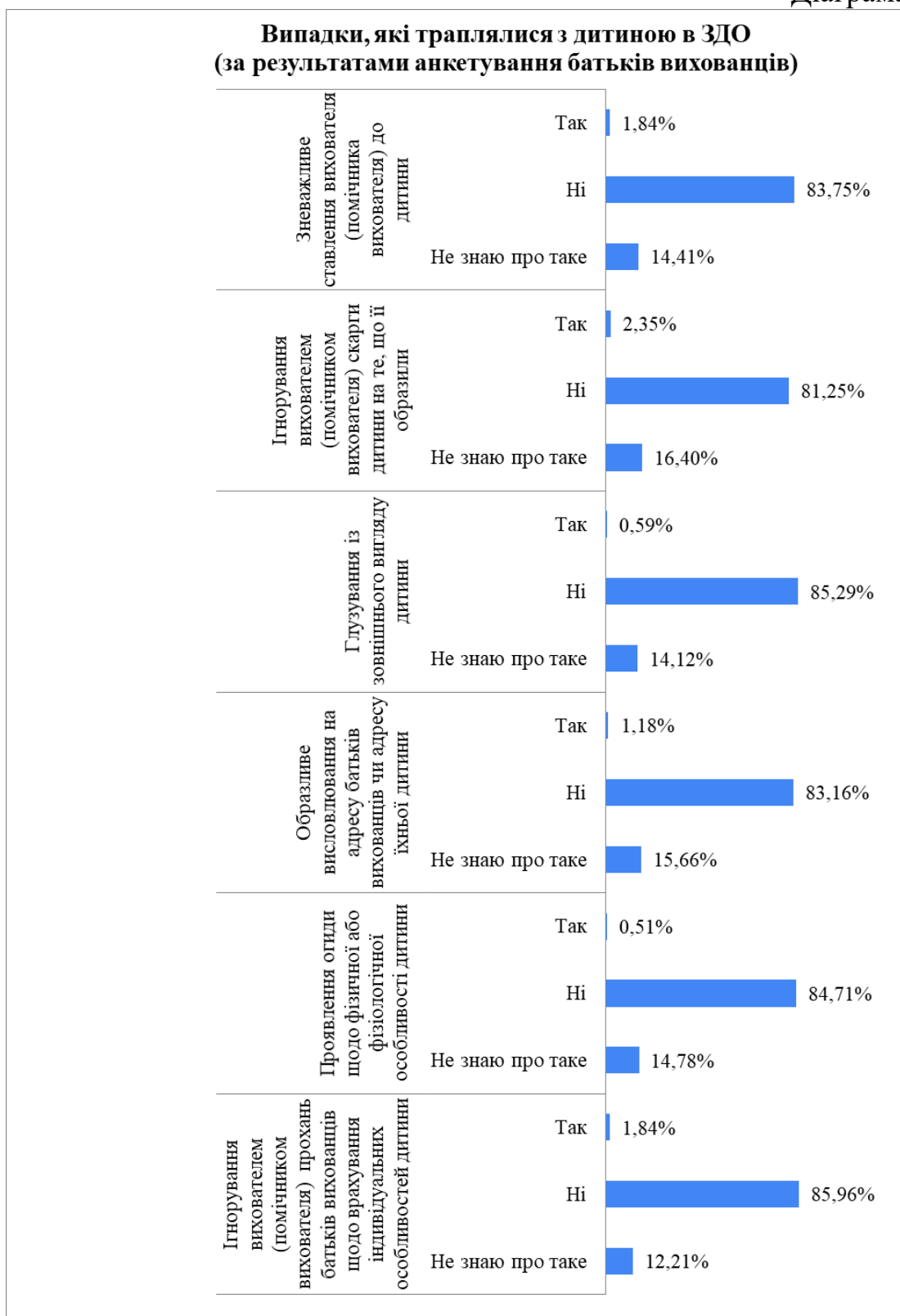
Переважна більшість батьків вихованців ЗДО (96 %) засвідчили, що їх діти *охоче відвідують* заклад дошкільної освіти (діаграма 1.58).

Діаграма 1.59

Понад 80 % батьків вихованців повною мірою задоволені рівнем якості занять у закладі дошкільної освіти з математики, ознайомлення з навколишнім світом, художньо-естетичного розвитку, а дещо менша кількість (77 %) – із розвитку мовлення.

Слід зазначити, що **майже кожного п'ятого** серед **батьків вихованців** рівень якості занять із розвитку мовлення, а **кожного шостого** – із математики задовольняє частково (діаграма 1.59).

Переважна більшість батьків вихованців ЗДО (понад 80 %) зазначили, що з їхніми дітьми не траплялися жодного з вищенаведених випадків. Разом із тим до 16 % респондентів визнали, що не знають про них.

Також анкетування показало, що в закладах дошкільної освіти наявні поодинокі випадки зневажливого ставлення вихователя (помічника вихователя) до дитини, ігнорування вихователем (помічником вихователя)

скарги дитини на те, що її образили, образливого висловлювання на адресу батьків вихованців чи адресу їхньої дитини, глузування із зовнішнього вигляду дитини, проявлення огиди щодо фізичної або фізіологічної особливості дитини, ігнорування вихователем (помічником вихователя) прохань батьків вихованців щодо врахування індивідуальних особливостей дитини (діаграма 1.60).

Діаграма 1.61

Понад 90 % батьків вихованців не помічали зміну поведінки дитини. Однак **майже 6 %** респондентів засвідчили, що в їхніх дітей *зникло бажання відвідувати ЗДО*.

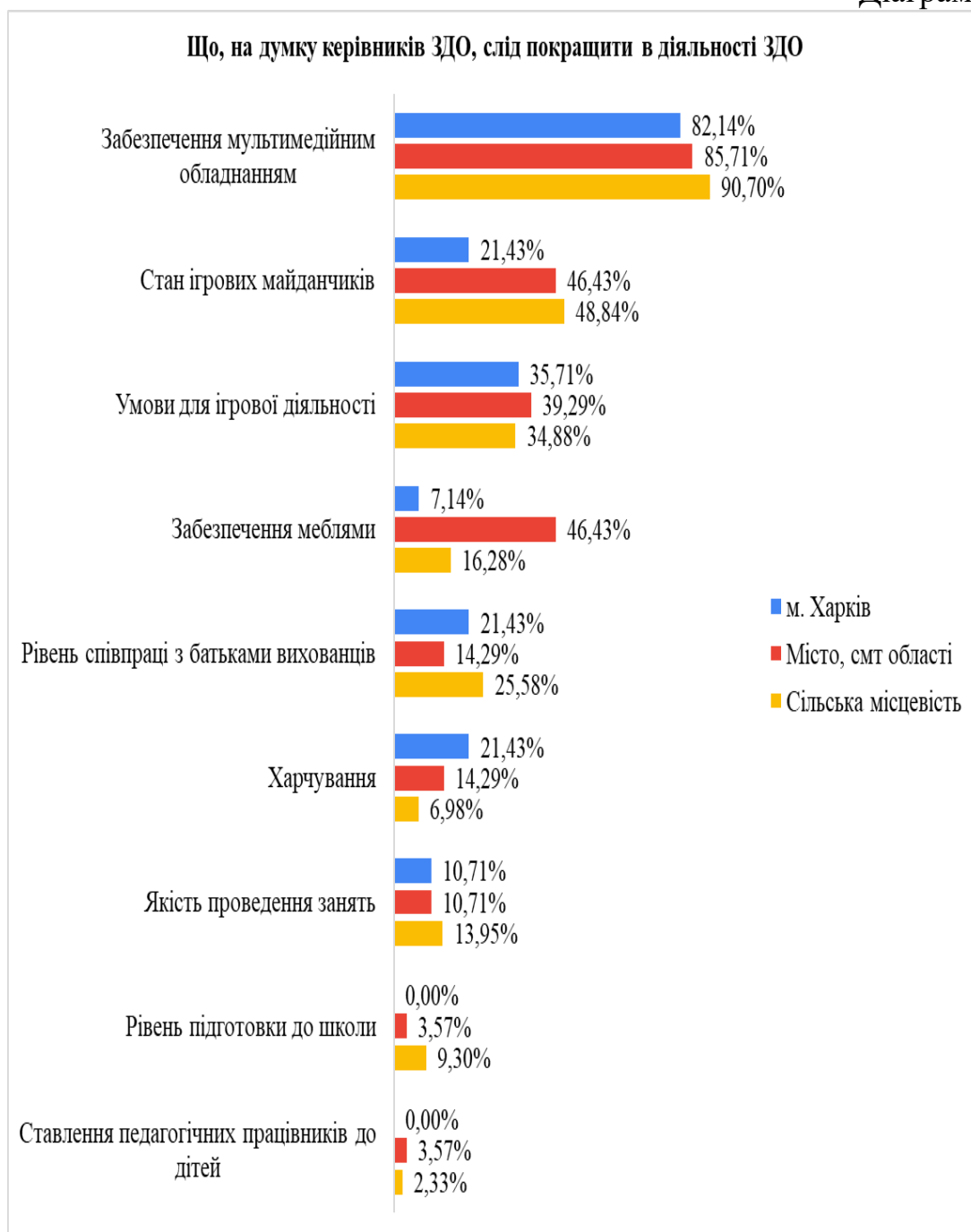
Також **деякі батьки вихованців ЗДО** визнали, що спостерігали, як їхня дитина стала надавати перевагу грі наодинці, усамітнюватися за будь-якої нагоди та що в їхньої дитини немає друзів (діаграма 1.61).

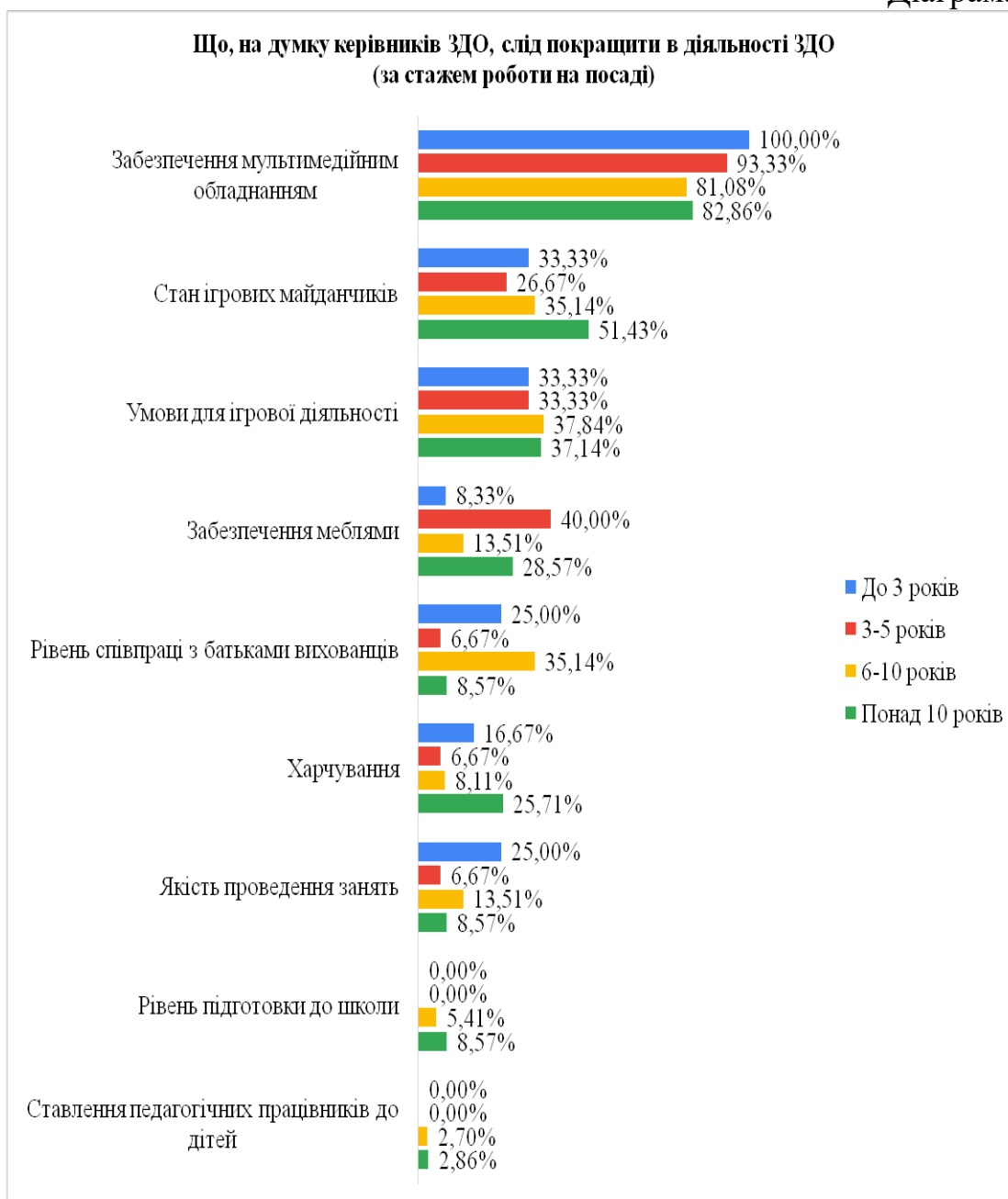
На думку **переважної більшості керівників (88 %) та вихователів ЗДО (понад три чверті)**, у ЗДО в *першу чергу* слід покращити забезпечення мультимедійним обладнанням. На це звертають увагу також **майже 60 % батьків вихованців ЗДО**. Разом із тим **понад 50 % батьків** дітей вважають за необхідне покращення стану ігрових майданчиків, а **майже кожен третій** – указав на умови для ігрової діяльності, забезпечення меблями та харчування.

Слід зазначити, що **17 % батьків вихованців віддали перевагу** покращенню рівня підготовки дитини до школи, тоді як якість проведення занять влаштовує переважну більшість респондентів.

Незначна частина респондентів надала інші відповіді на це запитання, акцентувавши увагу на необхідності забезпечення педагогічними кадрами та дидактичним матеріалами (діаграма 1.62).

Керівники ЗДО сільської місцевості віддали пріоритет забезпеченню мультимедійним обладнанням, стану ігрових майданчиків, співпраці з батьками вихованців, якості проведення занять, рівню підготовки дітей до школи; міст, селищ міського типу області –умовам для ігрової діяльності, забезпеченню меблями, а м. Харкова – харчуванню (діаграма 1.63).

Усі керівники зі стажем роботи на посаді до 3 років висловили думку, що в діяльності ЗДО *слід покращити* забезпечення мультимедійним обладнанням. **Більше половини** респондентів, які обіймають посаду керівника ЗДО **понад 10 років**, акцентували увагу на стані ігрових майданчиків, а **кожен четвертий** – на харчуванні.

Більша кількість респондентів зі стажем роботи на посаді **до 3 років** надала перевагу якості проведенню занять, **від 3 до 5 років** – забезпеченню меблями, **від 6 років до 10 років** – рівню співпраці з батьками вихованців, **від 6 років і більше** – умовам для ігрової діяльності. **Незначна кількість керівників ЗДО** зі стажем роботи на посаді **від 6 років і більше** вказала на рівень підготовки до школи (**до 9 %**) та ставлення педагогічних працівників до дітей (**до 3 %**) – діаграма 1.64.

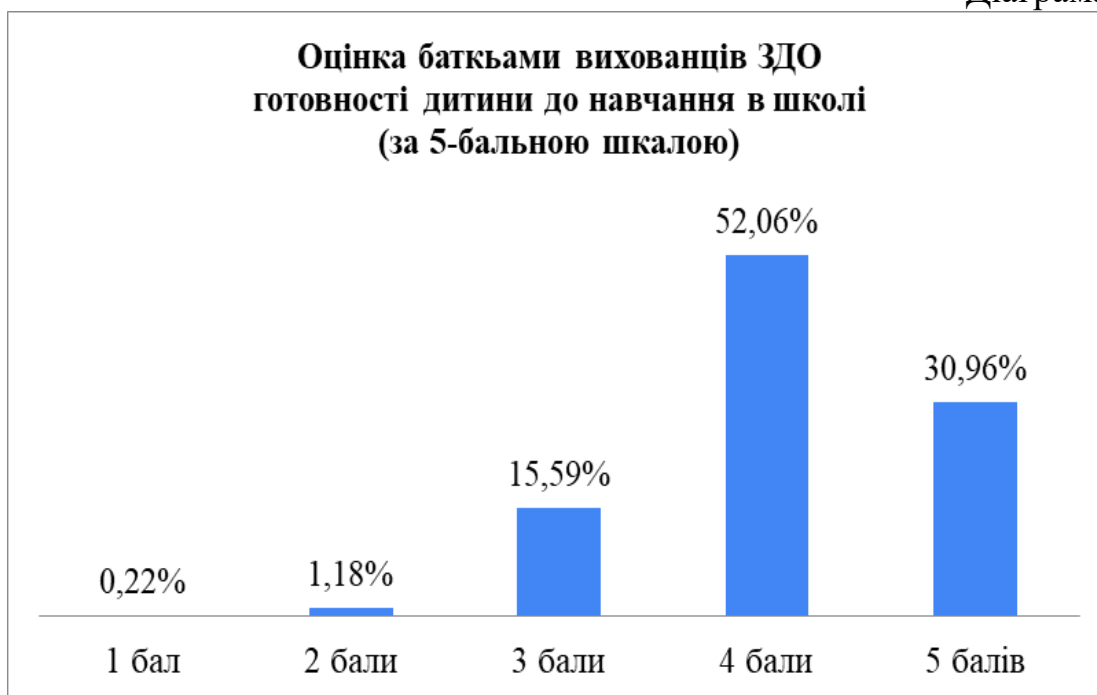

Вихователі ЗДО сільської місцевості надали перевагу забезпеченню мультимедійним обладнанням, міст, селищ міського типу області – стану ігрових майданчиків, умовам для ігрової діяльності, забезпеченню меблями, харчуванню, а м. Харкова – рівню співпраці з батьками вихованців та підготовки до школи (діаграма 1.65).

Більша кількість вихователів ЗДО з педагогічним стажем до 5 років віддала перевагу рівню співпраці з батьками вихованців, якості проведення занять та рівню підготовки дітей до школи, **від 5 до 10 років** – стану ігрових майданчиків, забезпеченням меблями, **від 11 до 20 років** – умовам для ігрової діяльності, харчуванню, **понад 20** – забезпеченню мультимедійним обладнанням (діаграма 1.66).

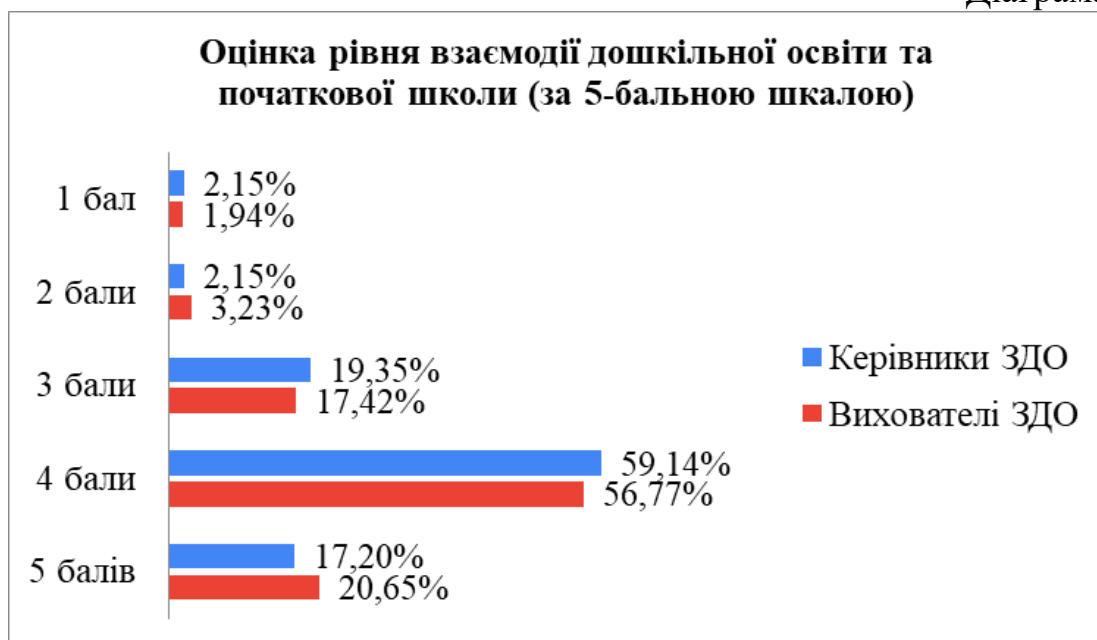
Діаграма 1.67

Більше половини батьків вихованців ЗДО оцінили в 4 бали (за 5-бальною шкалою) рівень готовності їхньої дитини до навчання в школі. При цьому **майже кожен третій** учасник анкетування охарактеризував цей показник **найвищим балом** (діаграма 1.67).

III. Взаємодія дошкільної освіти та початкової школи

Діаграма 1.68

Понад 50 % педагогів охарактеризували рівень взаємодії дошкільної освіти та початкової школи **у 4 бали** (за 5-бальною шкалою), а майже **кожен п'ятий** – **у 3 бали та стільки ж – у 5 балів** (діаграма 1.68).

У межах реалізації принципу наступності між ланками дошкільної та початкової освіти **більшість** педагогів, як серед керівників, так і серед вихователів ЗДО, *віддали перевагу* інтеграції освітнього процесу, компетентнісному підходу та вимогам Державних стандартів та навчальних програм. Також **більше половини** вихователів ЗДО *акцентували увагу* на методах і формах навчання, а **кожен п'ятий** – на відкритості та доступності матеріалів.

Разом із тим **лише кожен четвертий** педагог указав на виховання, що ґрунтується на цінностях (діаграма 1.69).

Переважає більшість педагогів вважають, що адаптації першокласника до навчання в школі сприяє використання ігрових форм роботи. Майже 68 % керівників та 57 % вихователів ЗДО надали перевагу психологічній підтримці, понад 50 % – індивідуальній допомозі з боку вчителя, а близько 40 % – невеликому навчальному навантаженню.

Для 14 % керівників ЗДО та кожного четвертого вихователя суттєвим чинником, що сприяє адаптації першокласника до навчання в школі є відсутність домашнього завдання, а для 17 % керівників ЗДО та кожного п'ятого вихователя – відсутність бального оцінювання.

Незначна кількість 1 % керівників ЗДО надала іншу відповідь, вважаючи, що адаптації першокласника для навчання в школі сприятиме поступове збільшення навчального навантаження (діаграма 1.70).

Більша частина керівників ЗДО сільської місцевості віддала перевагу психологічній підтримці, міст обласного значення – використанню ігрових форм та індивідуальній допомозі з боку вчителя, а м. Харкова – невеликому навчальному навантаженню, відсутності бального оцінювання та відсутності домашнього завдання (діаграма 1.71).

Понад 90 % керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді до 5 років найбільш пріоритетним чинником, що в першу чергу сприяє адаптації першокласників до навчання, назвали використання ігрових форм роботи, а понад 70 % респондентів зі стажем роботи на посаді від 6 років і більше таким чинником вважають психологічну підтримку.

Серед керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді понад 10 років було більше тих, хто вказав на індивідуальну допомогу з боку вчителя та невелике навчальне навантаження.

Кожен третій керівник ЗДО зі стажем роботи на посаді до 3 років надав перевагу відсутності бального оцінювання, кожен п'ятий респондент зі стажем роботи на посаді від 3 до 5 років – відсутності домашнього завдання (діаграма 1.72).

Понад 90 % вихователів ЗДО міст обласного значення, селищ міського типу та сільської місцевості акцентували увагу на використанні ігрових форм роботи, а майже кожен п'ятий респондент незалежно від місця розташування закладу – на відсутності бального оцінювання.

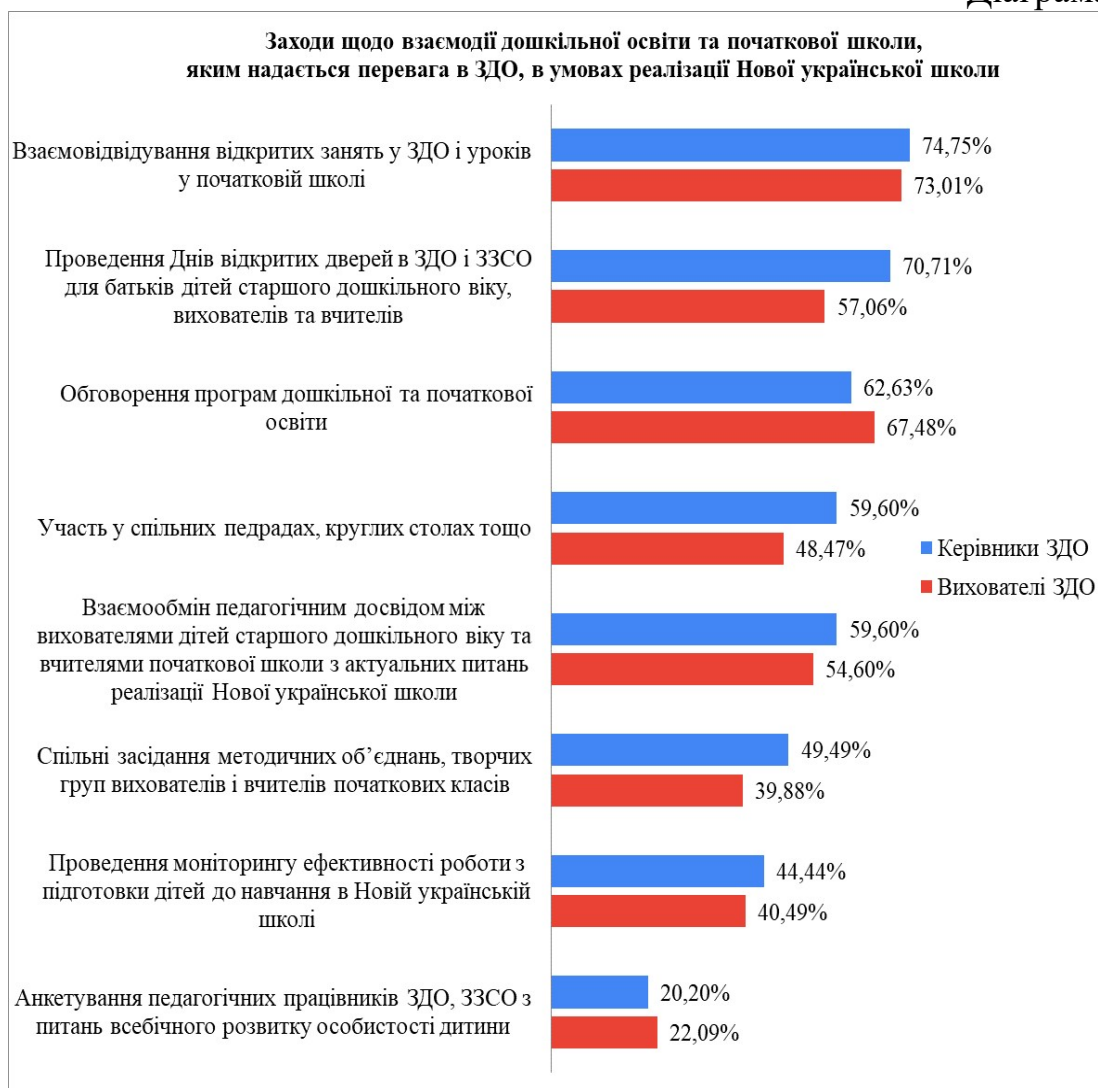
Більша кількість вихователів ЗДО сільської місцевості надали пріоритет психологічній підтримці та індивідуальній допомозі з боку вчителя; міст, селищ міського типу області – невеликому навчальному навантаженню; м. Харкова – відсутності домашнього завдання (діаграма 1.73).

Понад 90 % вихователів, які мають педагогічний стаж до 10 років та більше 20 років, найвпливовішим чинником, що в першу чергу сприяє адаптації першокласника до навчання, назвали використання ігрових форм роботи.

Більше ніж 60 % вихователів із педагогічним стажем до 5 років та від 11 до 20 років акцентували увагу на індивідуальній допомозі з боку вчителя, а з педагогічним стажем понад 20 років – на психологічній підтримці.

При цьому **майже половина вихователів із педагогічним стажем від 5 до 20 років віддала перевагу невеликому навчальному навантаженню, кожен третій із педагогічним стажем понад 20 років – відсутності бального оцінювання, майже кожен третій із педагогічним стажем від 5 до 10 років та кожен четвертий із педагогічним стажем до 5 років та від 11 років і більше – відсутності домашнього завдання (діаграма 1.74).**

Понад три чверті керівників та вихователів ЗДО серед заходів щодо взаємодії дошкільної освіти та початкової школи надали перевагу взаємовідвідуванню відкритих занять у ЗДО та уроків у початковій школі, а понад 60 % – обговоренню програм дошкільної та початкової освіти.

Також понад 70 % керівників та понад 50 % вихователів ЗДО вказали на проведення Днів відкритих дверей в ЗДО і ЗЗСО для батьків дітей старшого дошкільного віку, вихователів та вчителів.

Для більш, ніж 50 % опитаних актуальним є взаємообмін педагогічним досвідом між вихователями дітей старшого дошкільного віку та вчителями початкової школи з актуальних питань реалізації Нової української школи.

Слід зазначити, що суттєва частина керівників та вихователів ЗДО (понад 40 %) віддають перевагу проведенню моніторингу ефективності роботи з підготовки дітей до навчання в Новій українській школі.

Разом із тим недостатня увага приділяється анкетуванню педагогічних працівників ЗДО, ЗЗСО з питань всебічного розвитку особистості дитини, про що зазначив лише кожен п'ятий педагог (діаграма 1.75).

Діаграма 1.76

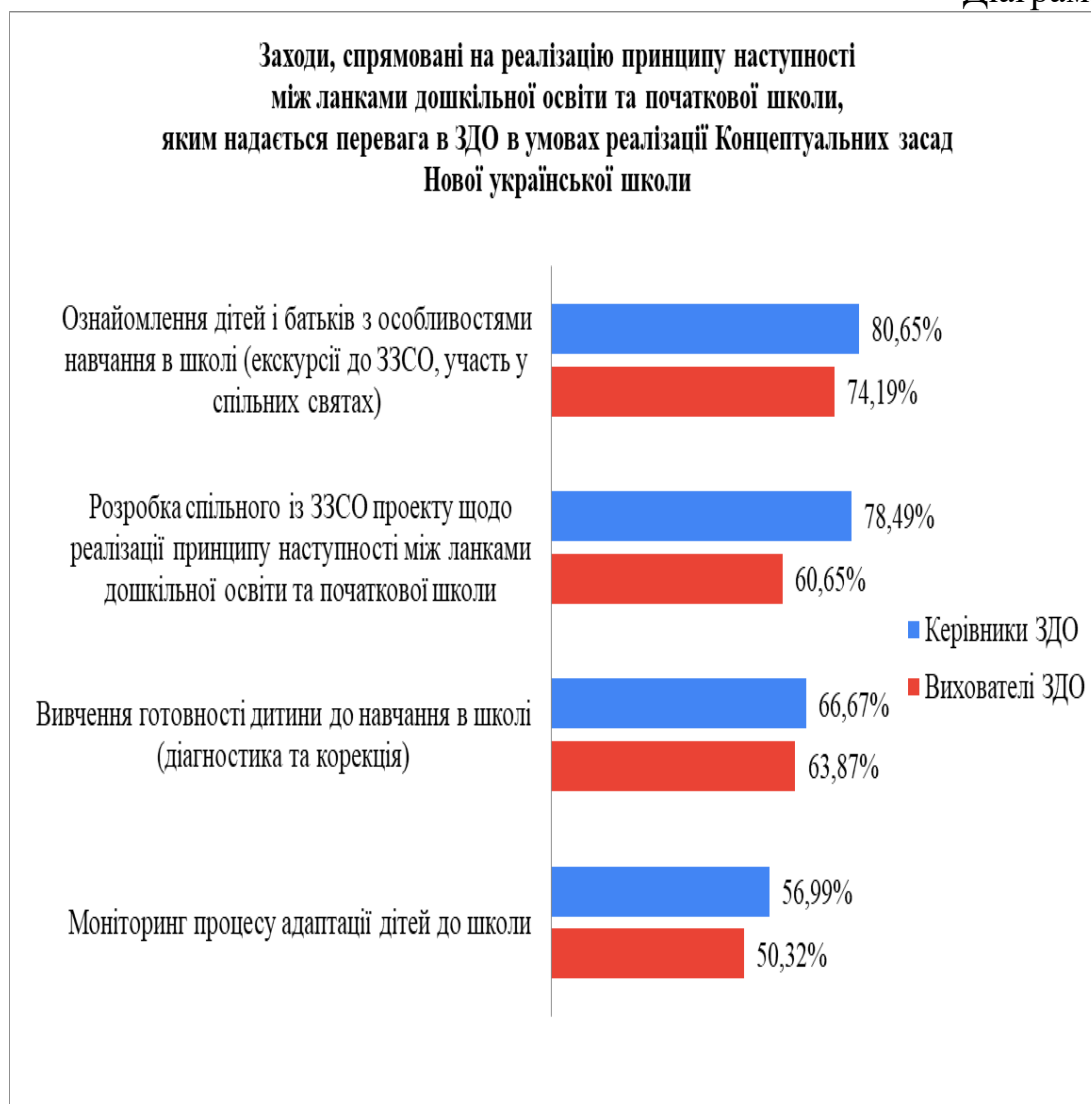
У III етапі дослідження **більша кількість керівників ЗДО надала перевагу** проведенню Днів відкритих дверей в ЗДО і ЗЗСО, взаємообміну педагогічним досвідом між вихователями ЗДО та вчителями початкової школи, спільним засіданням методичних об'єднань, творчих груп вихователів і вчителів початкових класів, **менша** – анкетуванню педагогічних працівників (діаграма 1.76).

Діаграма 1.77

Серед **вихователів ЗДО більша кількість опитаних акцентувала увагу** на спільних засіданнях методичних об'єднань, творчих груп вихователів та вчителів початкових класів, проведенню Днів відкритих дверей в ЗДО, ЗЗСО; **менша** – анкетуванню педагогічних працівників ЗДО, ЗЗСО.

Як і в II, так і в III етапах опитування **56 % респондентів віддали перевагу** взаємообміну педагогічним досвідом між вихователями ЗДО та вчителями початкової школи ЗЗСО (діаграма 1.77).

Найбільша кількість керівників ЗДО та вихователів серед заходів, спрямованих на реалізацію принципу наступності між ланками дошкільної освіти та початкової школи, яким надається перевага в закладі, назвала ознайомлення дітей та їх батьків з особливостями навчання в школі. Також більше, ніж три чверті опитаних серед керівників ЗДО акцентували увагу на розробці спільного із ЗЗСО проекту щодо реалізації принципу наступності між ланками дошкільної освіти та початкової школи.

Понад 60 % педагогів указали на вивчення готовності дитини до навчання в школі, а понад 50 % – на моніторинг процесу адаптації дітей до школи (діаграма 1.78).

IV. Професійний розвиток педагогів

Діаграма 1.79

Від 80 % опитаних визнали, що *визначальним чинником*, що вплинув на їх рішення стати педагогом, став інтерес до процесу навчання та виховання.

Три чверті керівників та майже 70 % вихователів ЗДО у виборі професії *надали перевагу* можливості вплинути на розвиток і майбутнє дітей, **понад 40 % педагогів** – бажанню зробити внесок до розвитку суспільства, а **близько 17 %** – родинним традиціям.

Майже 6 % керівників ЗДО та 1 % вихователів надали іншу відповідь на це запитання, зазначивши, що на рішення стати вихователем вплинула їх любов до дітей та повага до професій (діаграма 1.79).

Для **більшої кількості керівників ЗДО міст, селищ міського типу області вагомим чинником**, що вплинув на їх рішення обрати професію педагога, стали інтерес до процесу навчання та виховання, а також внесок до розвитку суспільства, тоді як **більша частина керівників ЗДО м. Харкова віддала пріоритет** можливості вплинути на розвиток і майбутнє дітей.

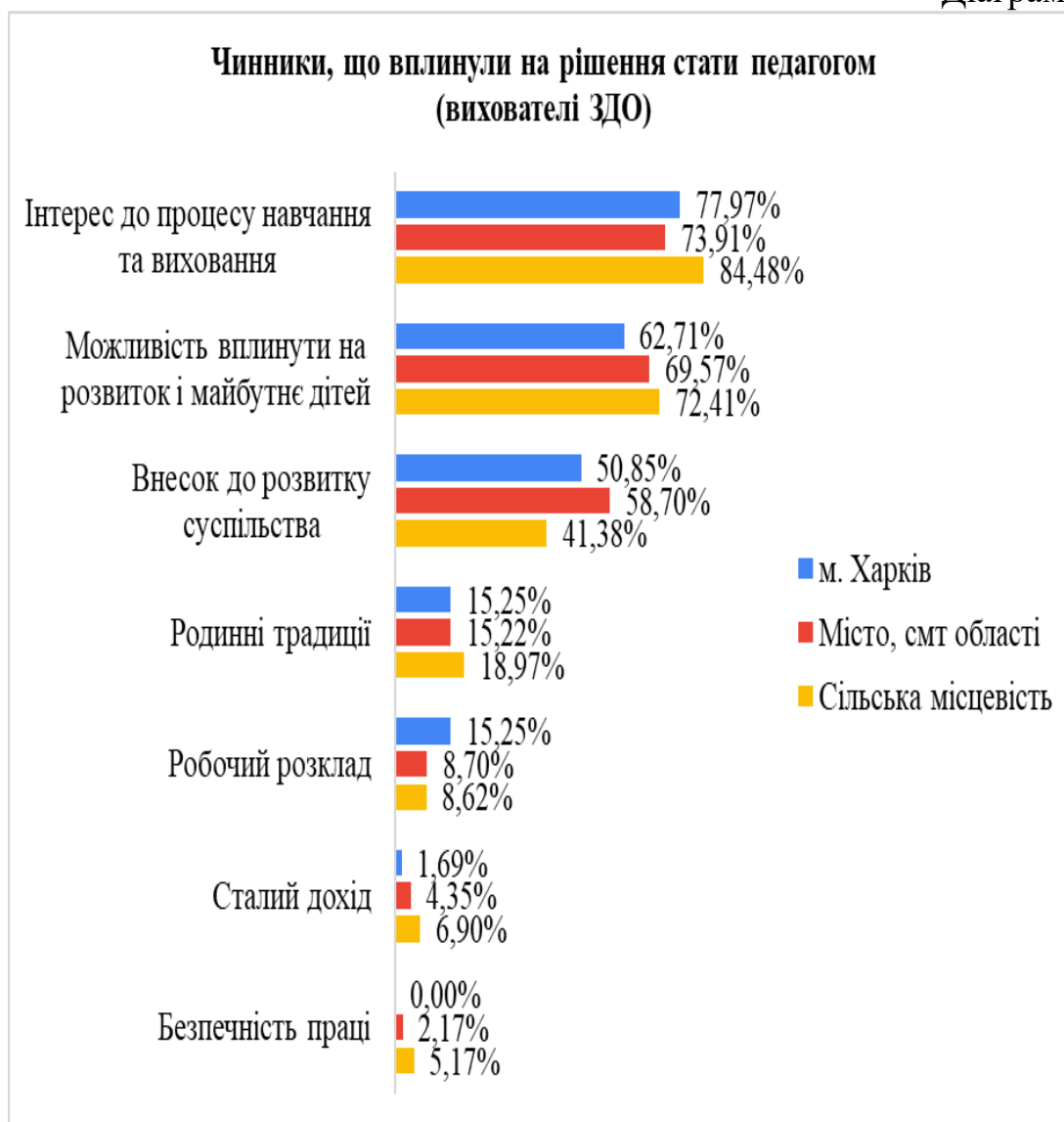
Кожен п'ятий керівник ЗДО міст, селищ міського типу області та сільської місцевості зазначив, що при виборі професії зважали на родинні традиції (діаграма 1.80).

Майже 89 % керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді більше 10 років найвагомим чинником, що вплинув на їх рішення стати педагогом, назвали інтерес до процесу навчання та виховання, майже три чверті учасників анкетування зі стажем роботи до 10 років – можливість вплинути на розвиток і майбутнє дітей.

Більше половини респондентів серед керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді до 5 років орієнтовані у виборі професії вбачають бажання зробити свій внесок до розвитку суспільства, а кожен третій керівник ЗДО зі стажем роботи на посаді до 3 років – родинні традиції.

Незначна кількість учасників анкетування, які мали стаж роботи на посаді від 6 до 10 років (до 5 %) при виборі професії зважали на робочий розклад та сталий дохід (діаграма 1.81).

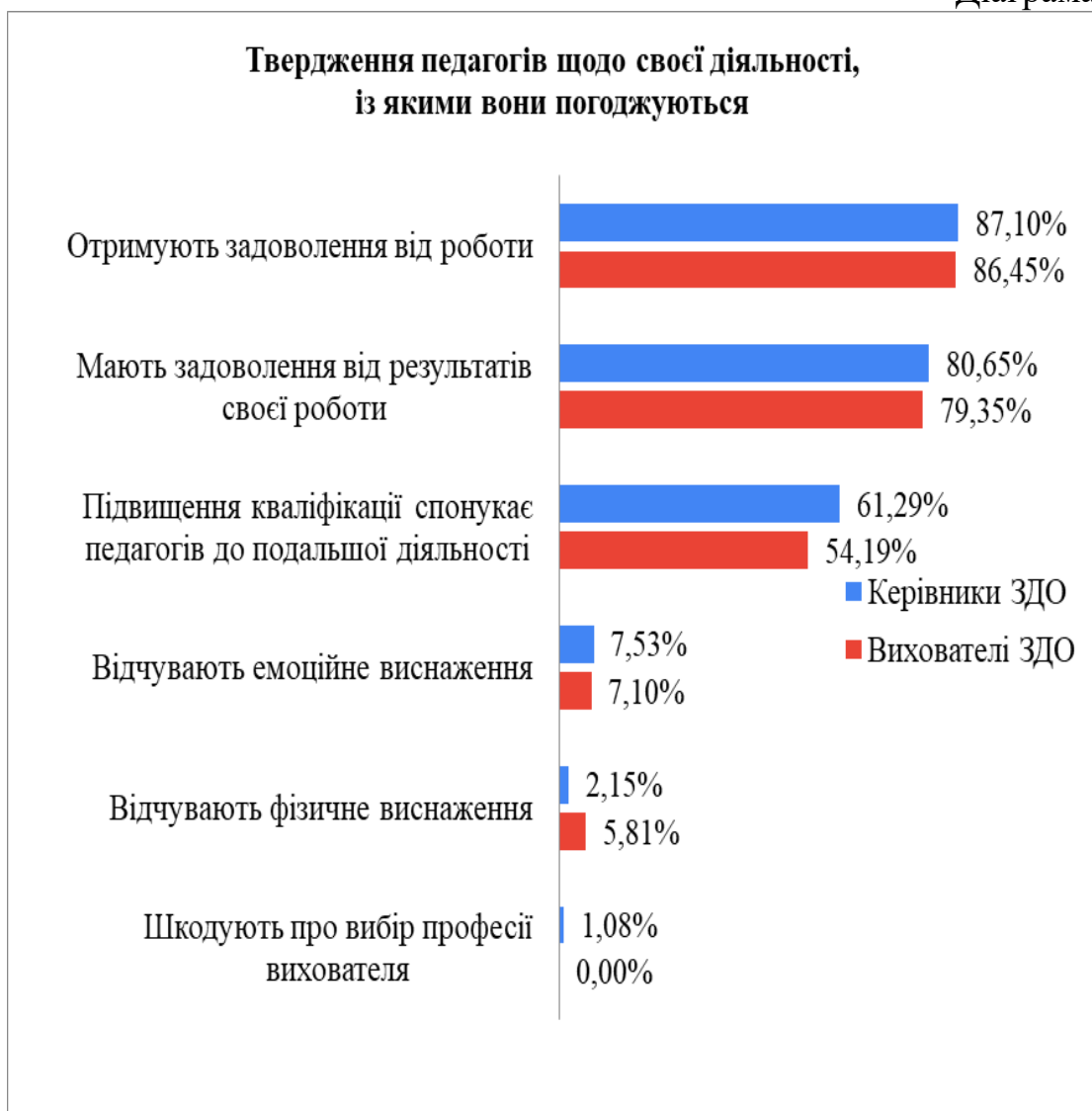
Більша кількість вихователів ЗДО сільської місцевості віддали пріоритет інтересу до процесу навчання та виховання, можливості вплинути на розвиток і майбутнє дітей, міст та селищ міського типу області – на внесок до розвитку суспільства.

До **20 %** респондентів незалежно від місця розташування закладу визнали, що на вибір ними професії педагога вплинули родинні традиції, а для **15 %** вихователів ЗДО м. Харкова вагомим чинником став робочий розклад (діаграма 1.82).

Понад 80 % вихователів ЗДО із педагогічним стажем до 5 років та від 11 до 20 років найвагомішим чинником, що вплинув на їх рішення стати педагогом, назвали інтерес до процесу навчання та виховання, три чверті опитаних із педагогічним стажем до 5 років – можливість вплинути на розвиток і майбутнє дітей, а майже 60 % вихователів із педагогічним стажем від 11 до 20 років – внесок до розвитку суспільства.

Серед вихователів із педагогічним стажем від 5 та 10 років та понад 20 років виявилось найбільше респондентів, які таким чинником назвали родинні традиції (майже кожен п'ятий), із педагогічним стажем понад 20 років – робочий розклад (15 %), тоді як серед педагогів зі стажем роботи від 11 до 20 років – сталий дохід (7 %) – діаграма 1.83.

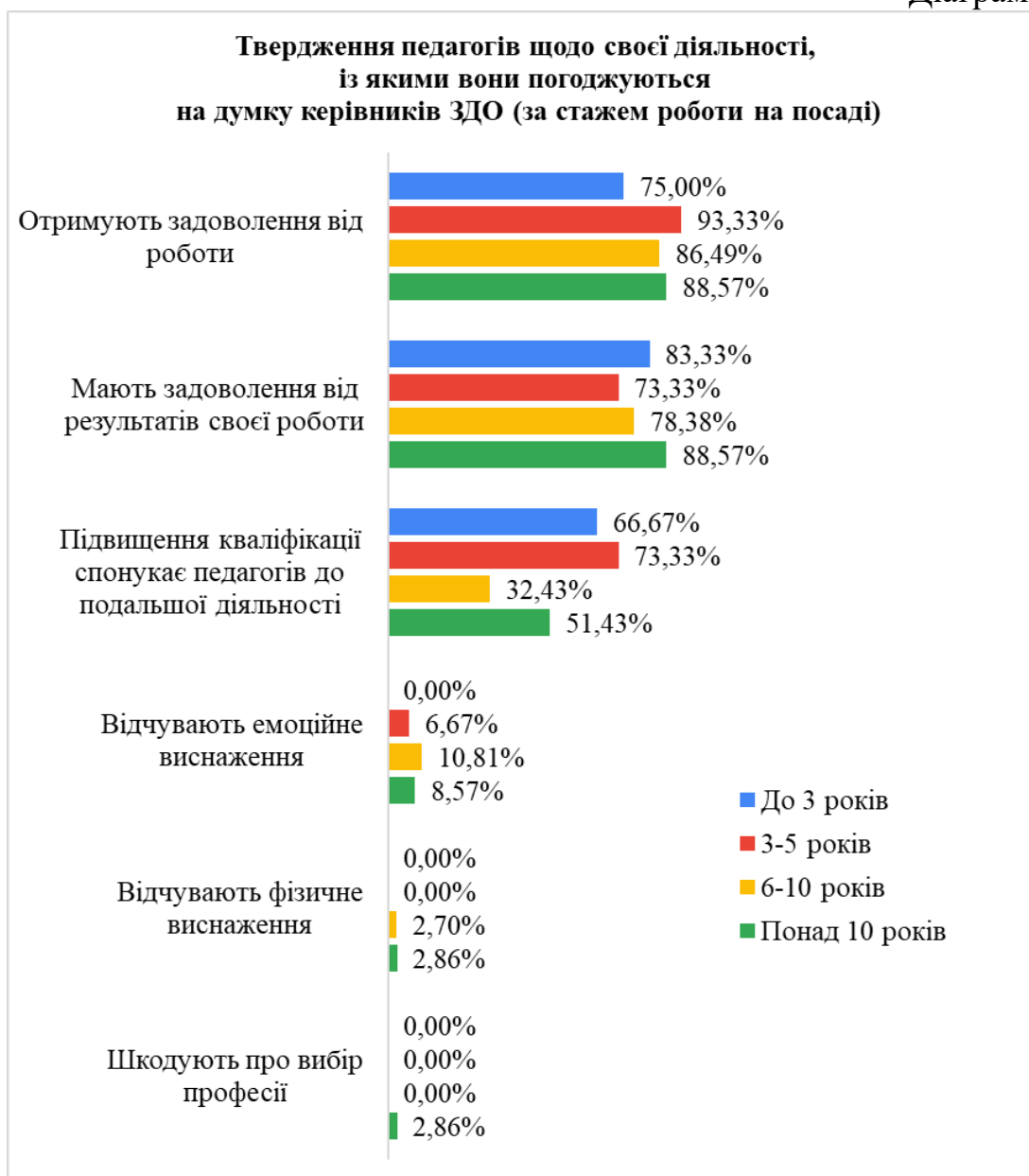

Переважає більшість керівників та вихователів ЗДО (близько 87 %) визнали, що отримують задоволення від роботи, майже 80 % – задоволені її результатами, а більше половини зазначили, що підвищення кваліфікації спонукає їх до подальшої діяльності.

Разом із тим до 8 % педагогів відчують емоційне, а до 6 % – фізичне виснаження (діаграма 1.84).

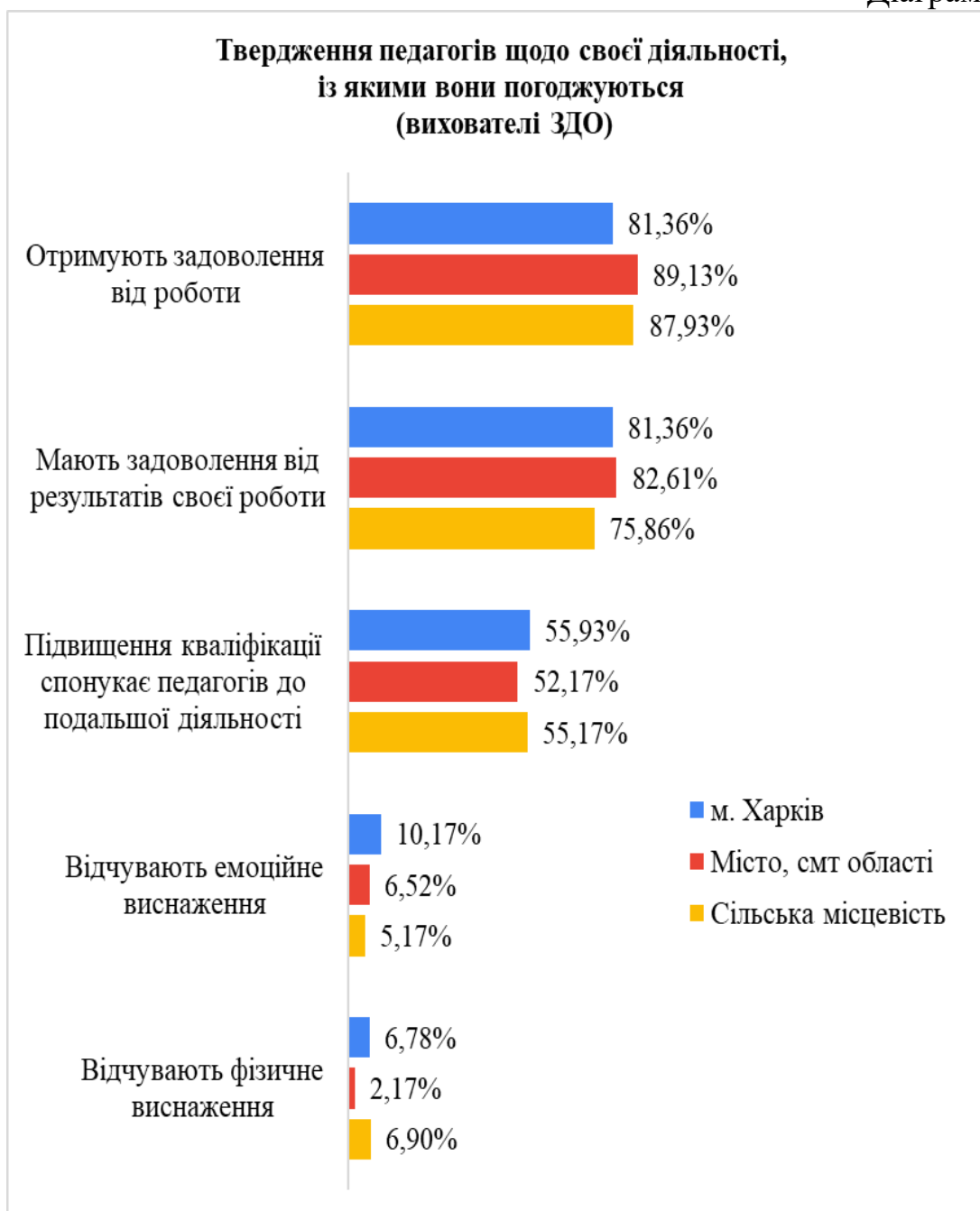
У ЗДО міст, селищ міського типу та сільської місцевості **більша кількість керівників ЗДО** визнала, що *отримує задоволення від роботи*, ніж у ЗДО м. Харкова. У містах та селищах міського типу найбільше тих, хто має задоволення від результатів своєї роботи. Майже **дві третини** учасників опитування із закладів дошкільної освіти, що розташовані в м. Харкові, містах та селищах міського типу області зазначили, що підвищення кваліфікації спонукає їх до подальшої діяльності. Разом із тим у сільській місцевості **більше керівників ЗДО**, які відчують емоційне виснаження (діаграма 1.85).

Найбільша кількість керівників ЗДО, які отримують задоволення від роботи, (93 %) мають стаж роботи на посаді від 3 до 5 років, найменша (три чверті опитаних) – до 3 років. Разом із тим **більше 80 % керівників ЗДО** зі стажем роботи на посаді **до 3 років** та **понад 10 років** задоволені результатом своєї роботи, а **три чверті** опитаних зі стажем роботи на посаді **від 3 до 5 років** відповіли, що підвищення кваліфікації спонукає до подальшої діяльності.

Певна частка керівників ЗДО зі стажем роботи **від 3 років** і більше відчувають емоційне виснаження. При цьому найбільше таких респондентів (**11 %**) працюють на посаді **від 6 до 10 років**.

До 3 % керівників ЗДО зі стажем на посаді **від 6 років** і більше почувають фізичне виснаження, а **понад 10 років** – шкодують про вибір своєї професії (діаграма 1.86).

Серед вихователів ЗДО міст, селищ міського типу та сільської місцевості також більше респондентів, які відповіли, що *отримують задоволення* від своєї роботи, ніж серед вихователів м. Харкова.

Понад 80 % вихователів ЗДО м. Харкова, міст, селищ міського типу мають задоволення від результатів роботи, а **більше половини** опитаних незалежно від місця розташування закладу погоджуються з тим, що підвищення кваліфікації спонукає їх до подальшої діяльності.

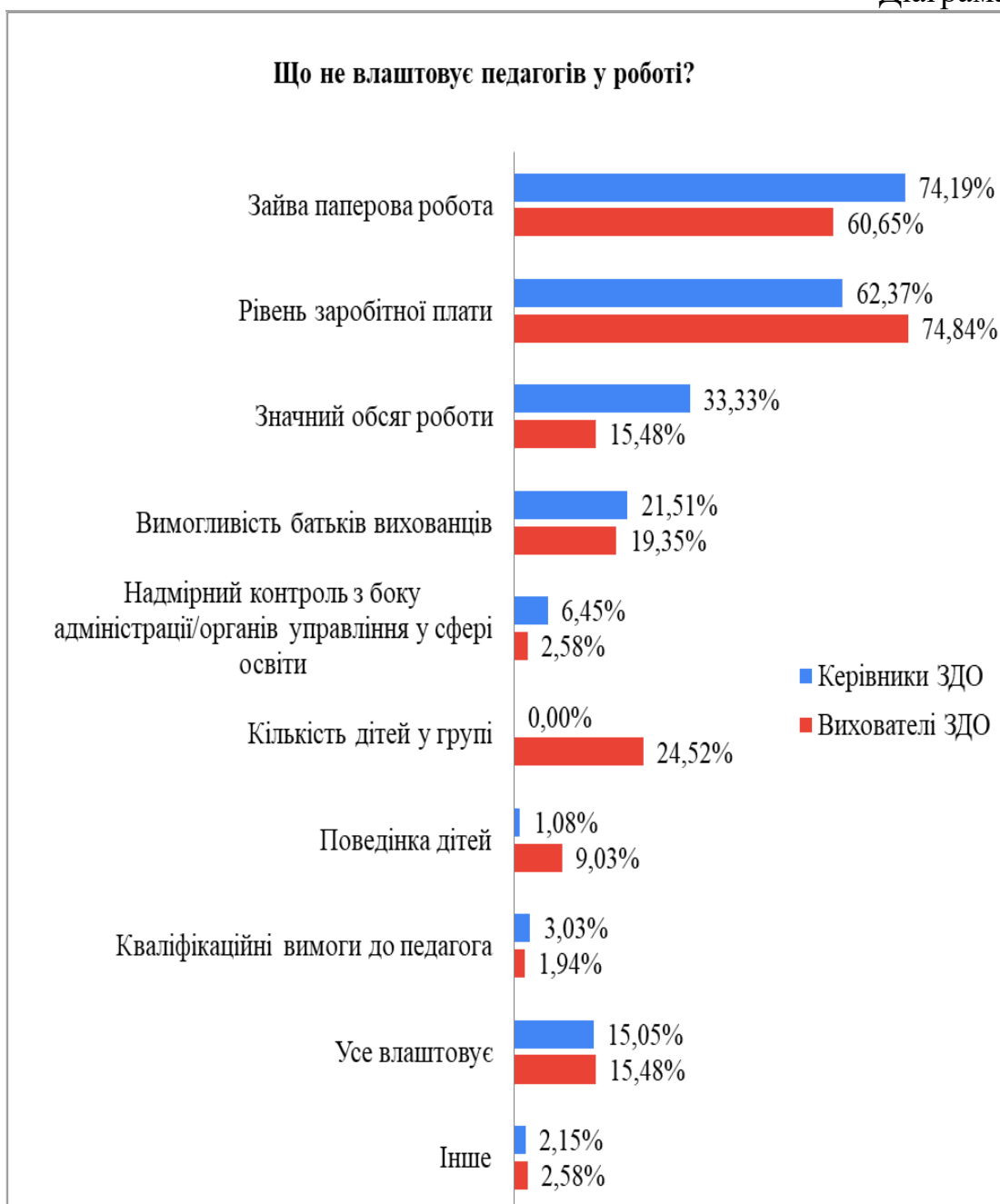
Разом із тим у ЗДО м. Харкова найбільше вихователів ЗДО, які відчувають емоційне виснаження. Також у ЗДО м. Харкова та сільської місцевості **7 %** респондентів визнали себе фізично виснаженими (діаграма 1.87).

Понад 90 % вихователів із педагогічним стажем до 10 років отримують задоволення від роботи, а більше 80 % респондентів із педагогічним стажем до 5 років і понад 20 років задоволені результатами своєї роботи.

Майже 56 % учасників анкетування із педагогічним стажем від 11 років і більше стверджують, що підвищення кваліфікації спонукає їх до подальшої діяльності.

Разом із тим, слід зазначити, що до 10 % педагогів із педагогічним стажем від 5 до 10 років та понад 20 років відчувають емоційне, а понад 20 років – ще й фізичне виснаження (діаграма 1.88).

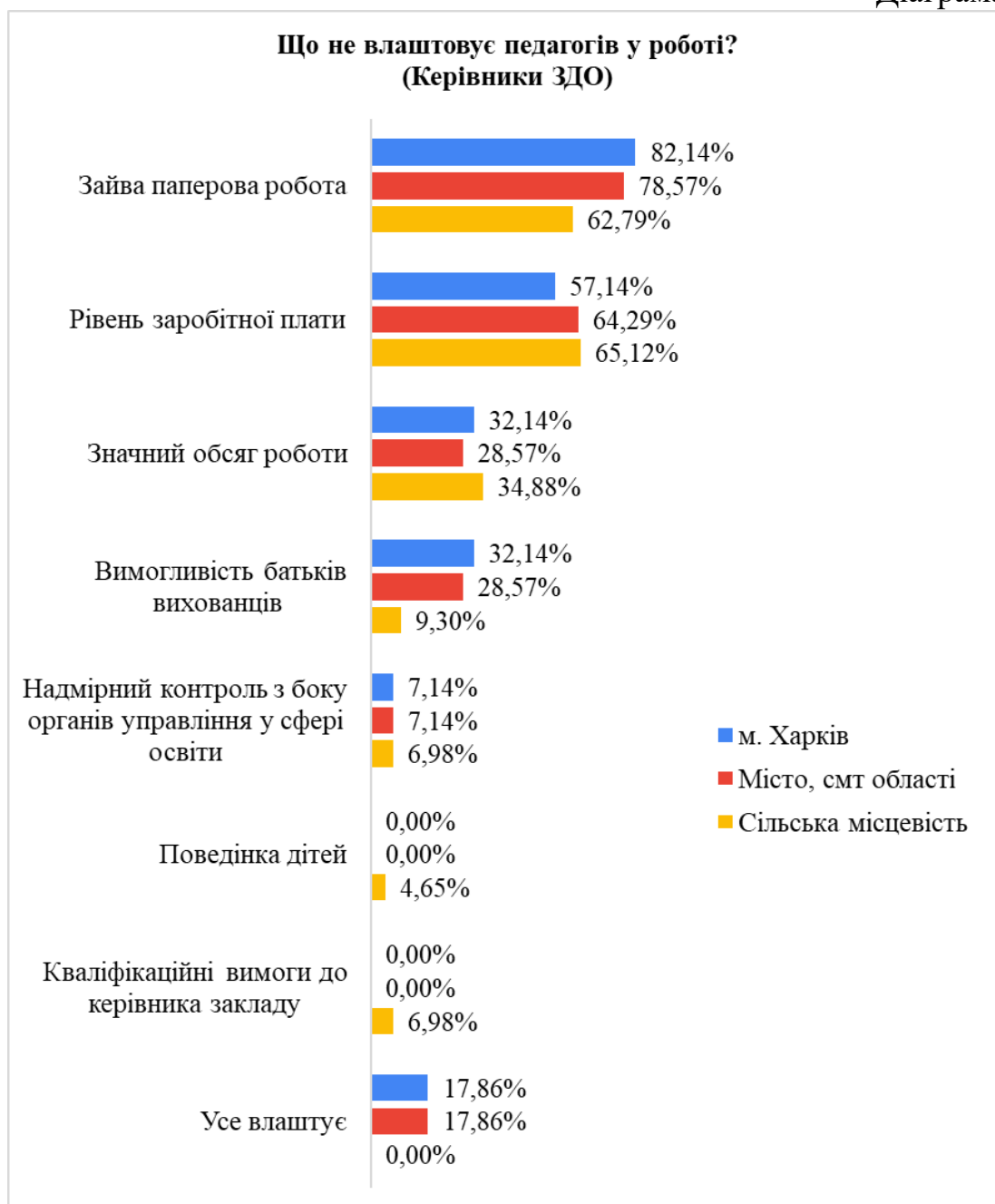

Найбільшу кількість керівників ЗДО не влаштовує в роботі зайва паперова робота, а найбільшу кількість вихователів – рівень заробітної плати.

Кожного третього керівника ЗДО не задовольняє знаний обсяг роботи, кожного четвертого вихователя – кількість дітей у групі, а кожного п'ятого, як серед керівників, так і серед вихователів ЗДО – вимогливість батьків вихованців.

Приблизно 9 % вихователів ЗДО акцентували увагу на поведінці дітей. До 3 % педагогів надали інші відповіді, указавши на низький рівень фінансового забезпечення.

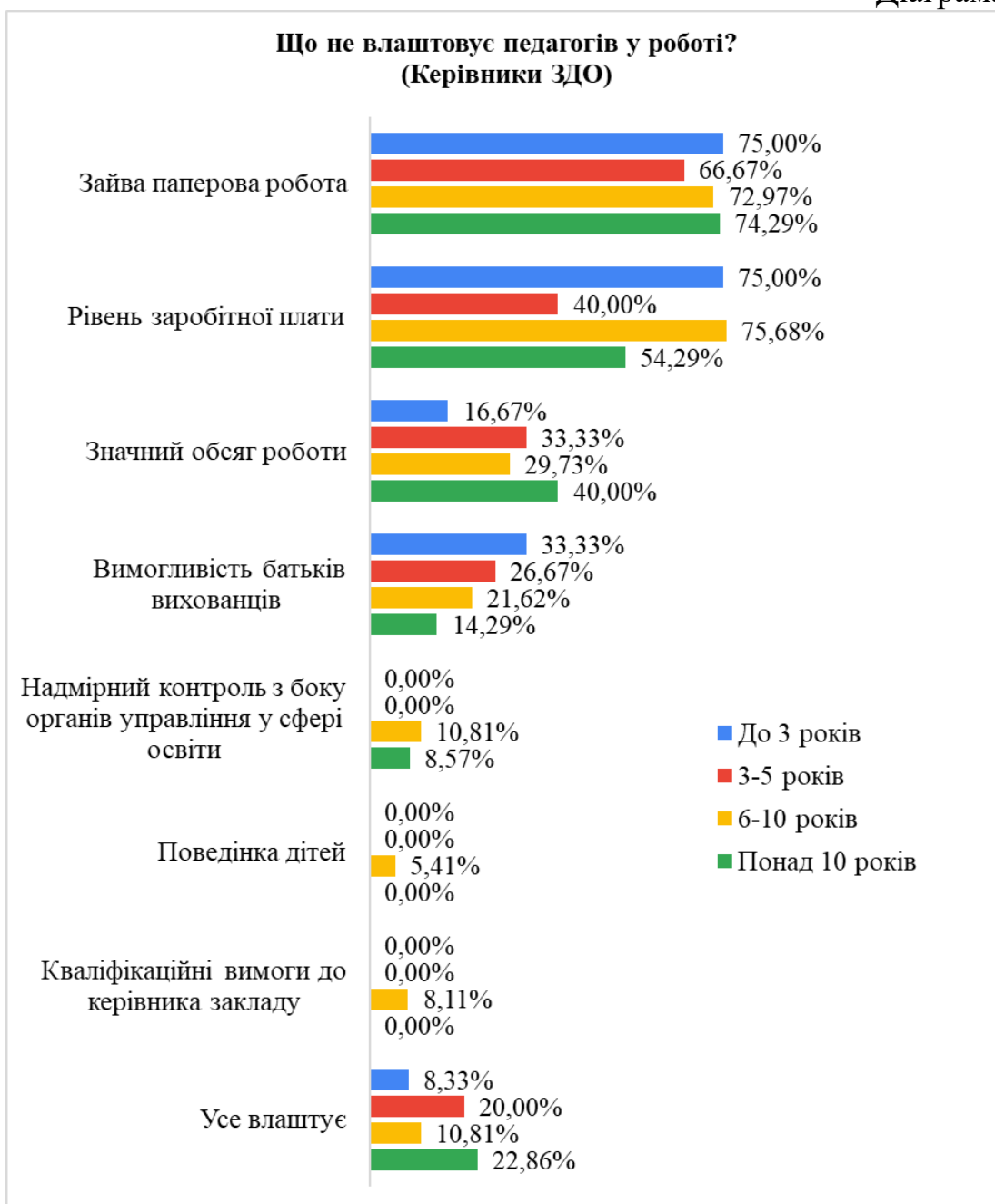
Слід зазначити, що 15 % опитаних відповіли, що їх усе влаштовує в роботі (діаграма 1.89).

У м. Харкові, містах та селищах міського типу області більше керівників ЗДО, ніж у сільській місцевості, яких *не влаштовує* зайва паперова робота, а в ЗДО міст, селищ міського типу області та сільської місцевості більше керівників ЗДО, ніж у м. Харкові, які *не задоволені* рівнем заробітної плати.

Майже кожного третього респондента в ЗДО м. Харкова та сільської місцевості не влаштовує в роботі її значний обсяг, а **кожного третього** в ЗДО м. Харкова – вимогливість батьків вихованців.

Слід зазначити, що **18 % керівників ЗДО** в м. Харкові та містах, селищах міського типу все влаштовує в роботі, тоді як серед керівників ЗДО сільської місцевості таких респондентів не було (діаграма 1.90).

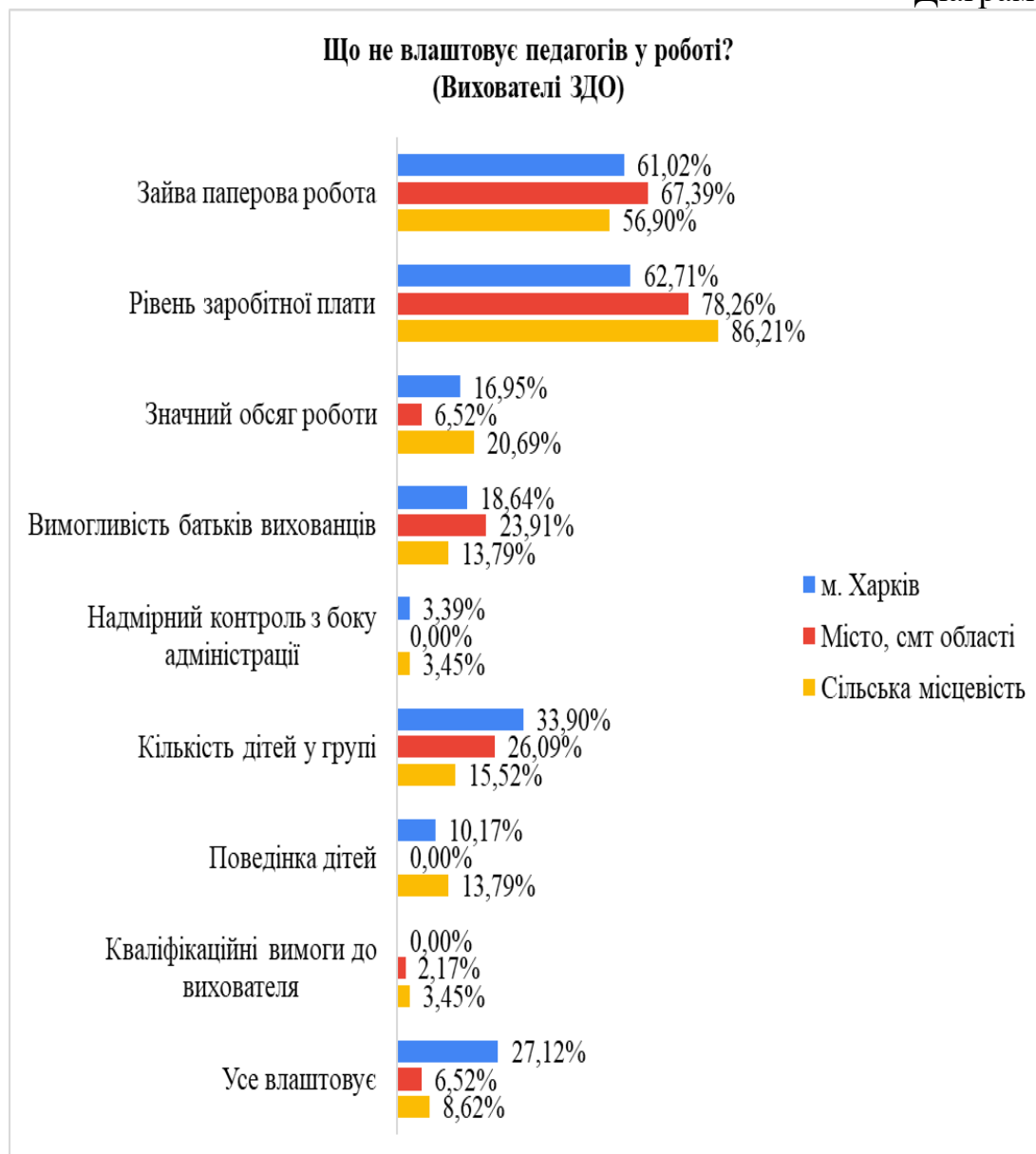
Три чверті керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді до 3 років та майже три чверті – від 6 років і більше відповіли, що їх *не влаштовує* у діяльності зайва паперова робота. Стільки ж керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді **до 3 років** та **від 6 до 10 років** *не задоволені* рівнем заробітної плати.

Серед респондентів, яких *не влаштовує* у роботі її значний обсяг, **найбільше (40 %)** керівників зі стажем роботи на посаді **понад 10 років**, а серед тих, хто *не задоволений* вимогливістю батьків вихованців, (**кожен третій**) – зі стажем роботи до 3 років.

Слід зазначити, що **кожного п'ятого** учасника анкетування зі стажем роботи на посаді **від 3 до 5 років** та **понад 20 років** *усе влаштовує* в роботі.

Однак **незначну кількість керівників ЗДО** зі стажем роботи на посаді від 6 років і більше *не задовольняє* надмірний контроль органів управління у сфері освіти (до 11 %), а від 6 до 10 років – поведінка дітей (5 %) та кваліфікаційні вимоги до керівника закладу (8 %) – діаграма 1.91.

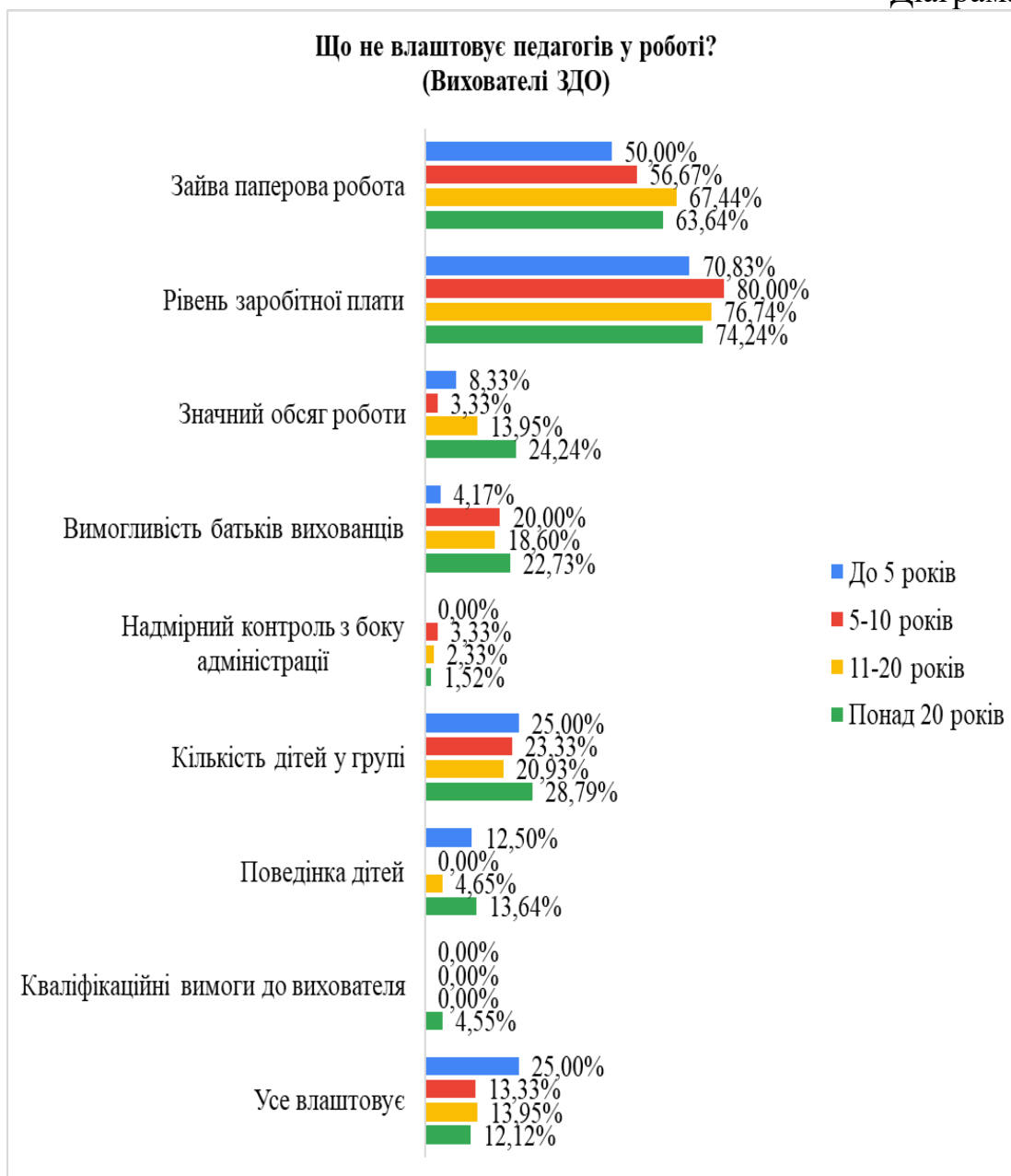
Діаграма 1.92

Найбільше вихователів ЗДО, яких не влаштовує зайва паперова робота, у містах, селищах міського типу, а яких *не задовольняє* рівень заробітної плати – у сільській місцевості.

Кожен третій вихователь ЗДО у м. Харкові та кожен четвертий у містах, селищах міського типу області звернув увагу на кількість дітей у групі, кожен четвертий у містах, селищах міського типу області – на вимогливість батьків вихованців, а кожен п'ятий у сільській місцевості – на значний обсяг роботи.

Більш, ніж четверта частина опитаних у м. Харкові зазначила, що їх все влаштовує в роботі (діаграма 1.92).

Найбільше учасників анкетування, які відповіли, що їх *не задовольняє* в діяльності зайва паперова робота, виявилось серед вихователів ЗДО із педагогічним стажем від 11 до 20 років (дві третини). Водночас тих, кого *не влаштовує* рівень заробітної плати, **найбільше** серед респондентів зі стажем роботи від 5 до 10 років (80 %).

Серед вихователів ЗДО із педагогічним стажем понад 20 років більше тих, кого *не влаштовує* значний обсяг роботи, кількість дітей у групі, поведінка дітей та кваліфікаційні вимоги до вихователя.

Незначну частину вихователів із педагогічним стажем від 5 років і більше (до 3 %) *не задовольняє* надмірний контроль з боку адміністрації закладу.

Кожен четвертий вихователь, який має педагогічний стаж до 3 років, зазначив, що його *все влаштовує* в роботі (діаграма 1.93).

Діаграма 1.94

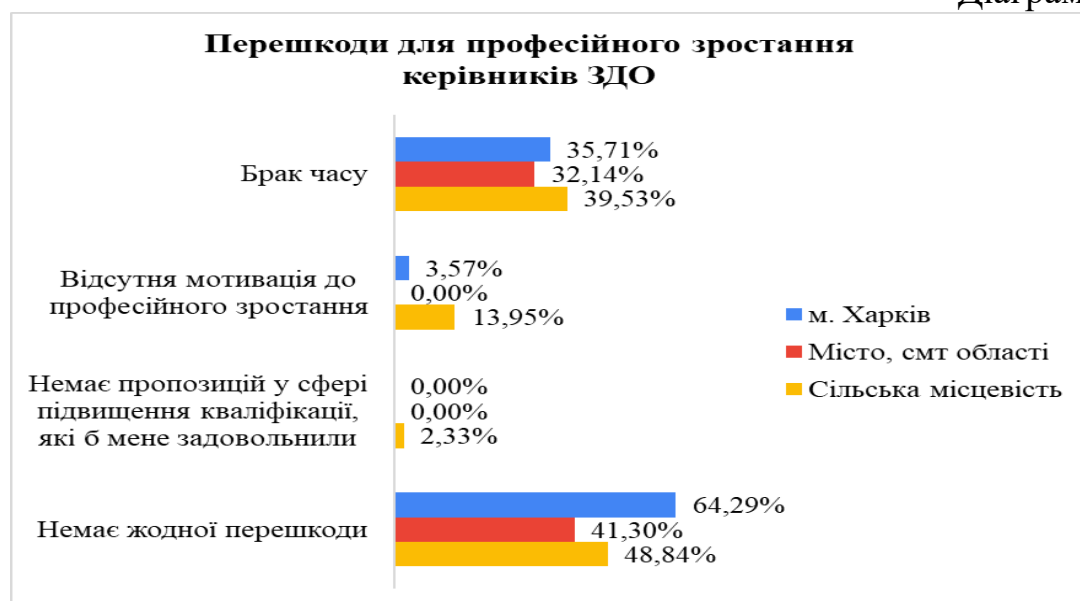

Більш ніж третина опитаних керівників та вихователів ЗДО перешкодою для свого професійного зростання вважають брак часу, а незначна частина (до 10 %) – відсутність мотивації.

До 2 % респондентів надали інші відповіді, акцентувавши увагу на вікових фізіологічних змінах, віддаленості від місця роботи.

Разом із тим понад 50 % опитаних не вбачають жодних перешкод для свого професійного зростання (діаграма 1.94).

Діаграма 1.95

Серед перешкод для професійного зростання більша частина керівників ЗДО незалежно від місця розташування ЗДО назвала брак часу. Найбільше таких респондентів було в ЗДО сільської місцевості, найменше – у містах, селищах міського типу області.

Слід зазначити, що в м. Харкові найбільше опитаних (майже дві третини) зазначили, що не бачать перешкод для професійного зростання (діаграма 1.95).

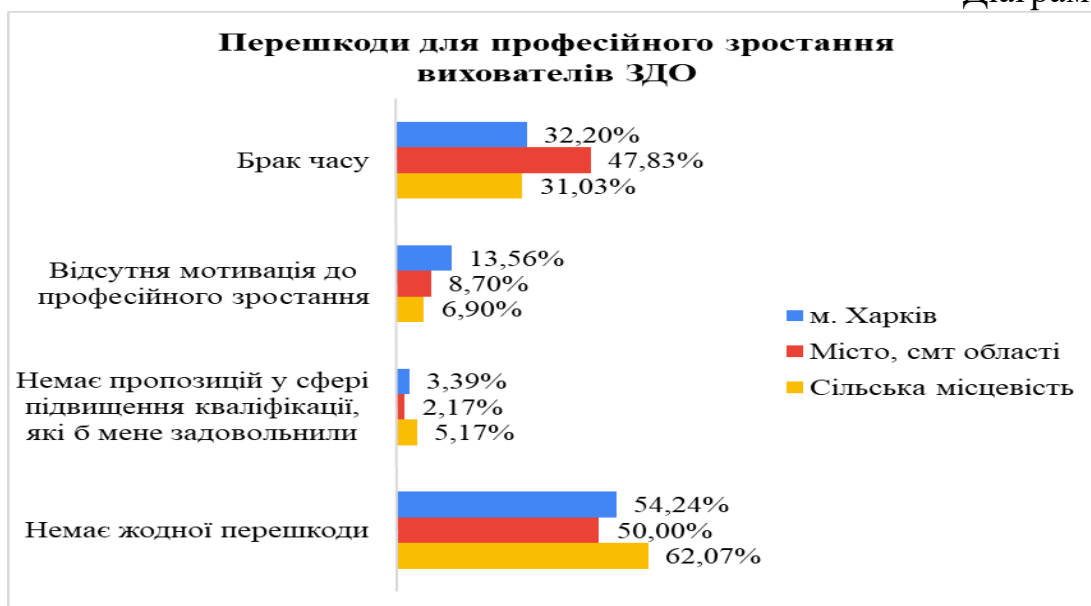
Найбільше респондентів, які перешкодою для свого професійного зростання назвали брак часу, (до **42 %**) серед керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді до 3 та від 6 до 10 років, **найменше** (**17 %**) – зі стажем роботи на посаді понад 10 років.

Незначна кількість опитаних акцентувала увагу на відсутності мотивації до професійного зростання. При цьому найбільше таких відповідей (**11 %**) надали керівники ЗДО зі стажем роботи на посаді від 6 до 10 років.

Для **3 %** учасників анкетування зі стажем роботи від 6 до 10 років перешкодою також є відсутність пропозицій у сфері підвищення кваліфікації, які б їх задовольнили, а для такої ж кількості респондентів зі стажем роботи понад 20 років – вікові зміни здоров'я.

Разом із тим **понад 70 %** керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді понад 10 років не вбачають жодної перешкоди для свого професійного зростання. **Найменше** таких респондентів (**46 %**) серед керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді від 6 до 10 років (діаграма 1.96).

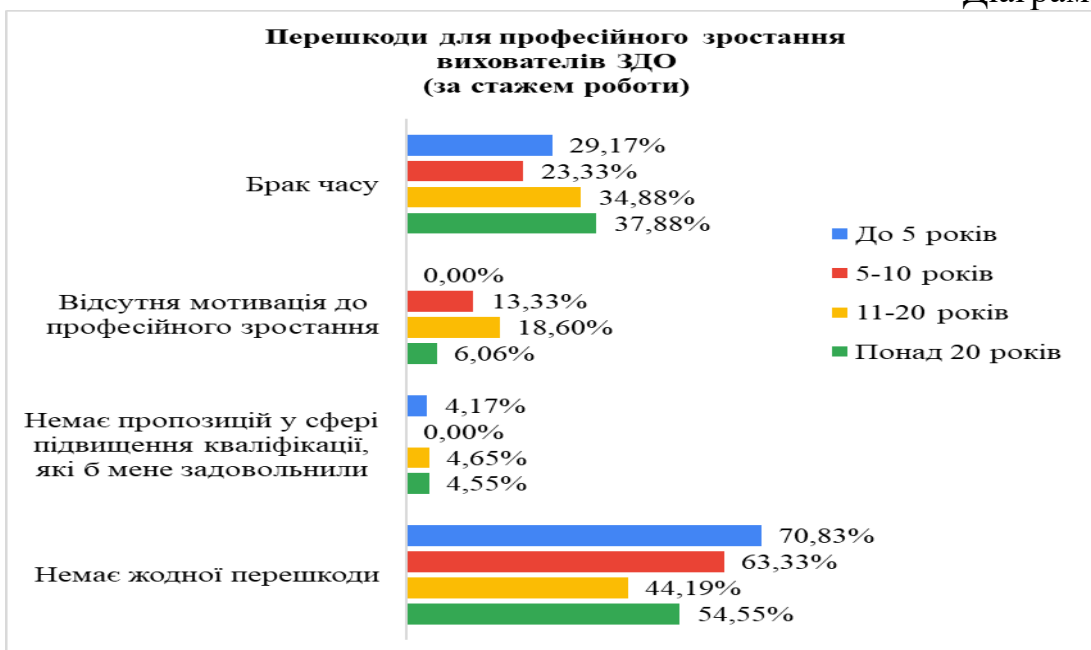
Діаграма 1.97

Майже половина вихователів ЗДО міст, селищ міського типу області перешкодою для професійного зростання вважає брак часу, тоді як у ЗДО м. Харкова та сільській місцевості таких респондентів було менше (майже третина).

У сільській місцевості найбільше вихователів ЗДО, які не вбачають жодних перешкод для професійного зростання, (понад 60 %), тоді як у містах, селищах міського типу таких респондентів **найменше (половина)** – діаграма 1.97

Діаграма 1.98

Майже для **кожного третього** вихователя ЗДО із педагогічним стажем від 11 років і більше суттєвою перешкодою для професійного зростання є брак часу, а майже для **кожного п'ятого** респондента із педагогічним стажем від 11 до 20 років – відсутність мотивації.

До **5 %** вихователів ЗДО із педагогічним стажем до 5 років та від 11 років і більше вказали на те, що не мають пропозицій у сфері підвищення кваліфікації.

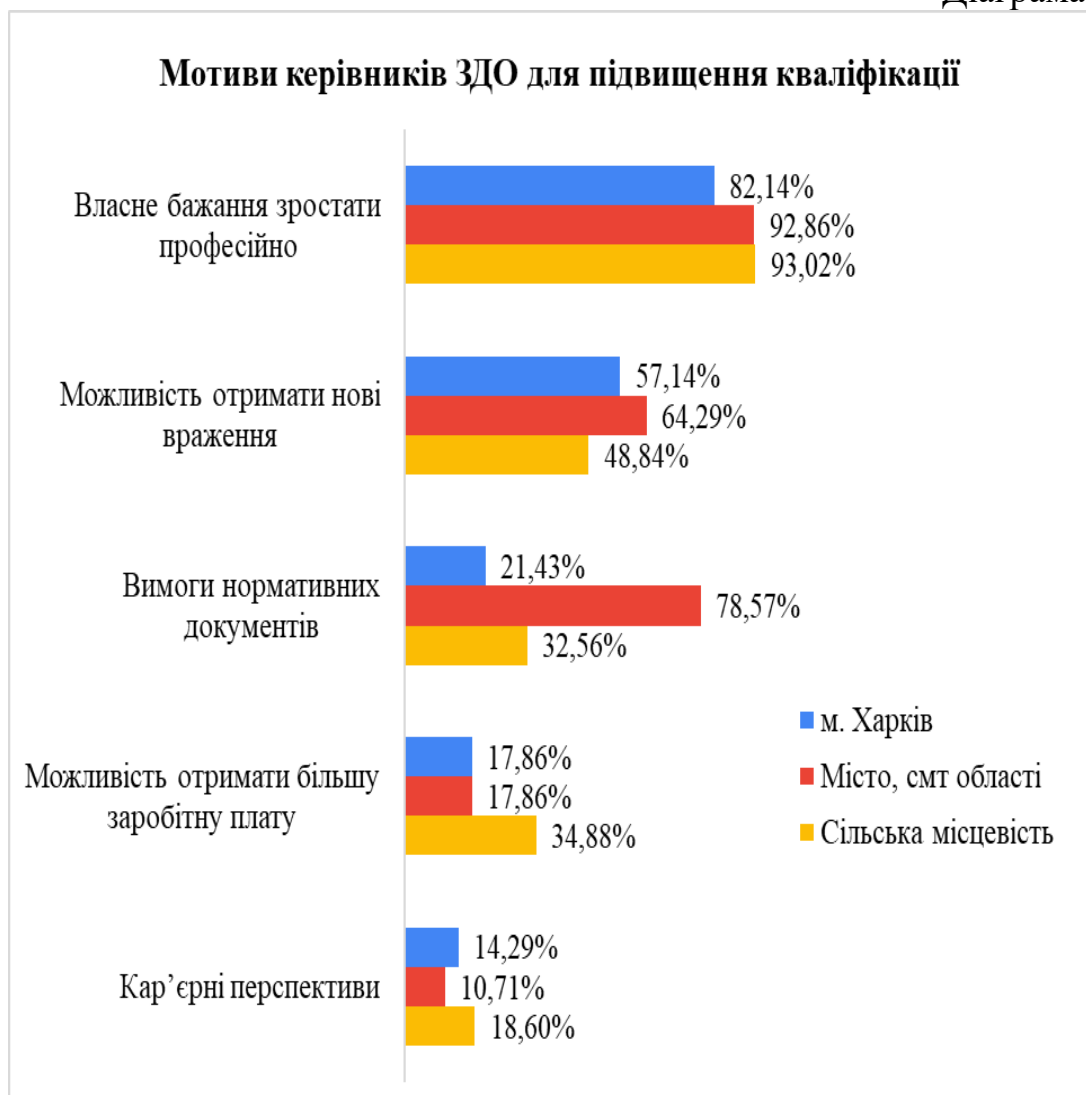
Слід зазначити, що **понад 70 %** учасників анкетування з педагогічним стажем до 5 років не вбачають жодної перешкоди для свого професійного вдосконалення, тоді як серед респондентів із педагогічним стажем від 11 до 20 років таких вихователів було **найменше (44 %)** – діаграма 1.98.

Діаграма 1.99

Близько 90 % педагогів мотивом для підвищення кваліфікації назвали власне бажання зростати професійно, **більше половини керівників** та **майже половина вихователів ЗДО** – можливість отримати нові враження, а **кожен четвертий** респондент – вимоги нормативних документів.

Слід зазначити, що також для **кожного четвертого керівника** та майже **кожного третього вихователя ЗДО** визначальним є можливість отримати більшу заробітну плату, а для **кожного п'ятого вихователя** – кар'єрні перспективи (діаграма 1.99).

Понад 90 % керівників ЗДО міст, селищ міського типу та сільської місцевості провідним мотивом для підвищення кваліфікації назвали власне бажання зростати професійно, тоді як у ЗДО м. Харкова таких педагогів було **менше (на 10 %)**.

Також **більше** опитаних у ЗДО міст, селищ міського типу, ніж у м. Харкові та сільській місцевості віддали пріоритет можливості отримати нові враження та вимогам нормативних документів.

У сільській місцевості майже кожен третій керівник ЗДО зважає на можливість отримати більшу заробітну плату, а **майже кожен п'ятий** – на кар'єрні перспективи (діаграма 1.100).

Усі керівники ЗДО зі стажем роботи на посаді до 5 років, мотивом для підвищення кваліфікації назвали власне бажання зростати професійно, а **понад 70 %** учасників анкетування зі стажем роботи на посаді від 6 до 10 років – можливість отримати нові враження.

Майже 37 % респондентів зі стажем роботи на посаді понад 10 років акцентували увагу на вимогах нормативних документів, а **кожен третій керівник ЗДО**, який працює до 5 років, – на можливості отримати більшу заробітну плату. **Кожен четвертий учасник** анкетування зі стажем роботи від 3 до 5 років зважає на кар'єрні перспективи (діаграма 1.101).

Діаграма 1.102

Переважає більшість вихователів ЗДО мотивом підвищення кваліфікації вбачають власне бажання зростати професійно. При цьому **найбільше** таких респондентів серед педагогів ЗДО сільської місцевості, **найменше** – м. Харкова.

У містах, селищах міського типу **більше** вихователів ЗДО, які віддали пріоритет можливостям отримати нові враження, у сільській місцевості – вимогам нормативних документів та можливості отримати більшу заробітну плату, а в м. Харкові – кар'єрним перспективам (діаграма 1.102)

Діаграма 1.103

Усі вихователі з педагогічним стажем до 5 років мотивом для підвищення кваліфікації назвали власне бажання зростати професійно. Водночас для **більше ніж половини** респондентів із педагогічним стажем

понад 20 років визначальним чинником є можливість отримати нові враження, а для **кожного третього** з них – вимоги нормативних документів та можливість отримати більшу заробітну плату.

Слід зазначити, що **50 %** учасників анкетування з педагогічним стажем до 5 років орієнтуються на кар'єрні перспективи (діаграма 1.103).

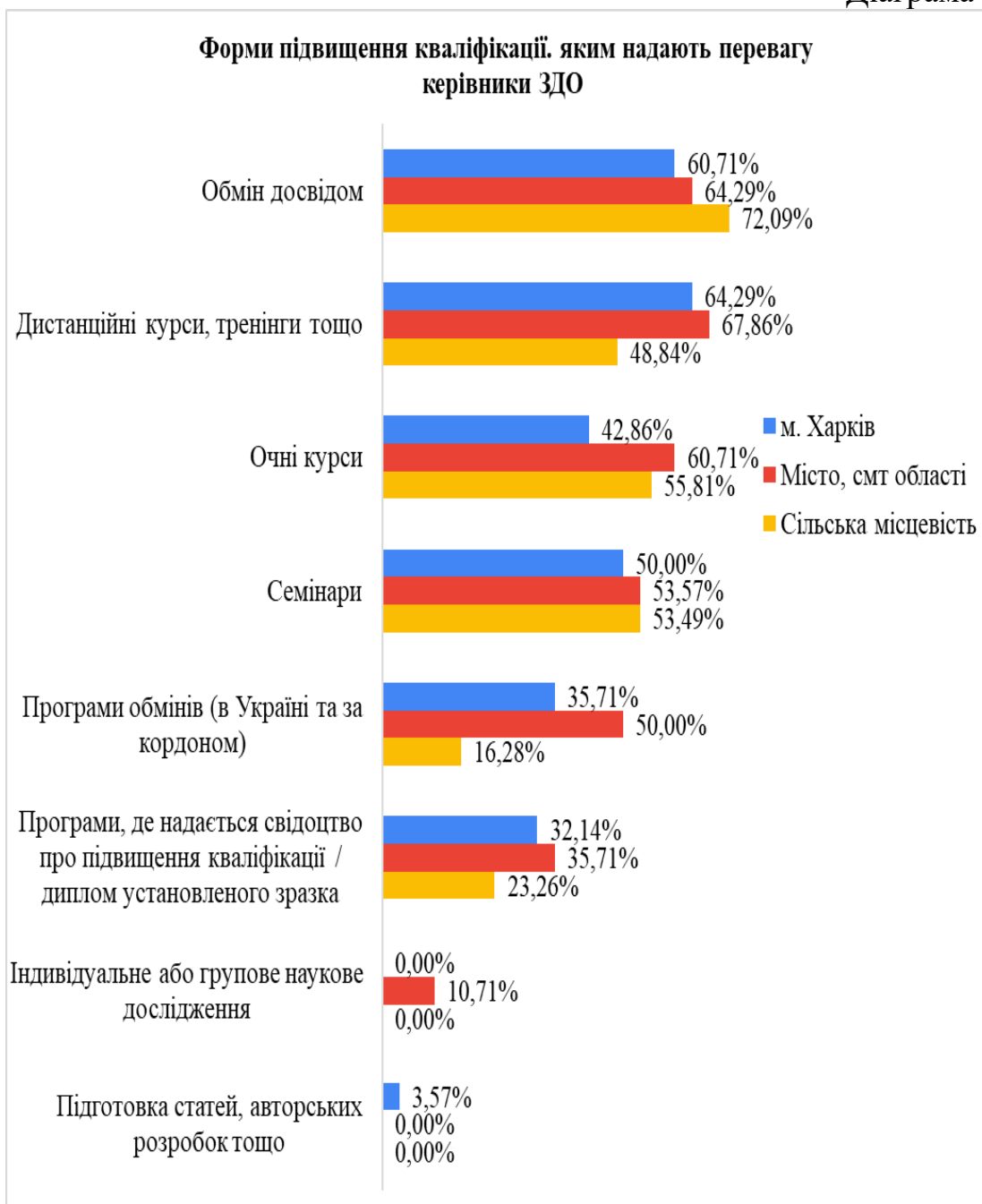
Діаграма 1.104

Більшість керівників та вихователів ЗДО серед форм підвищення кваліфікації *надали перевагу* обміну досвідом та дистанційним курсам, тренінгам, **більше половини** – очним курсам, семінарам.

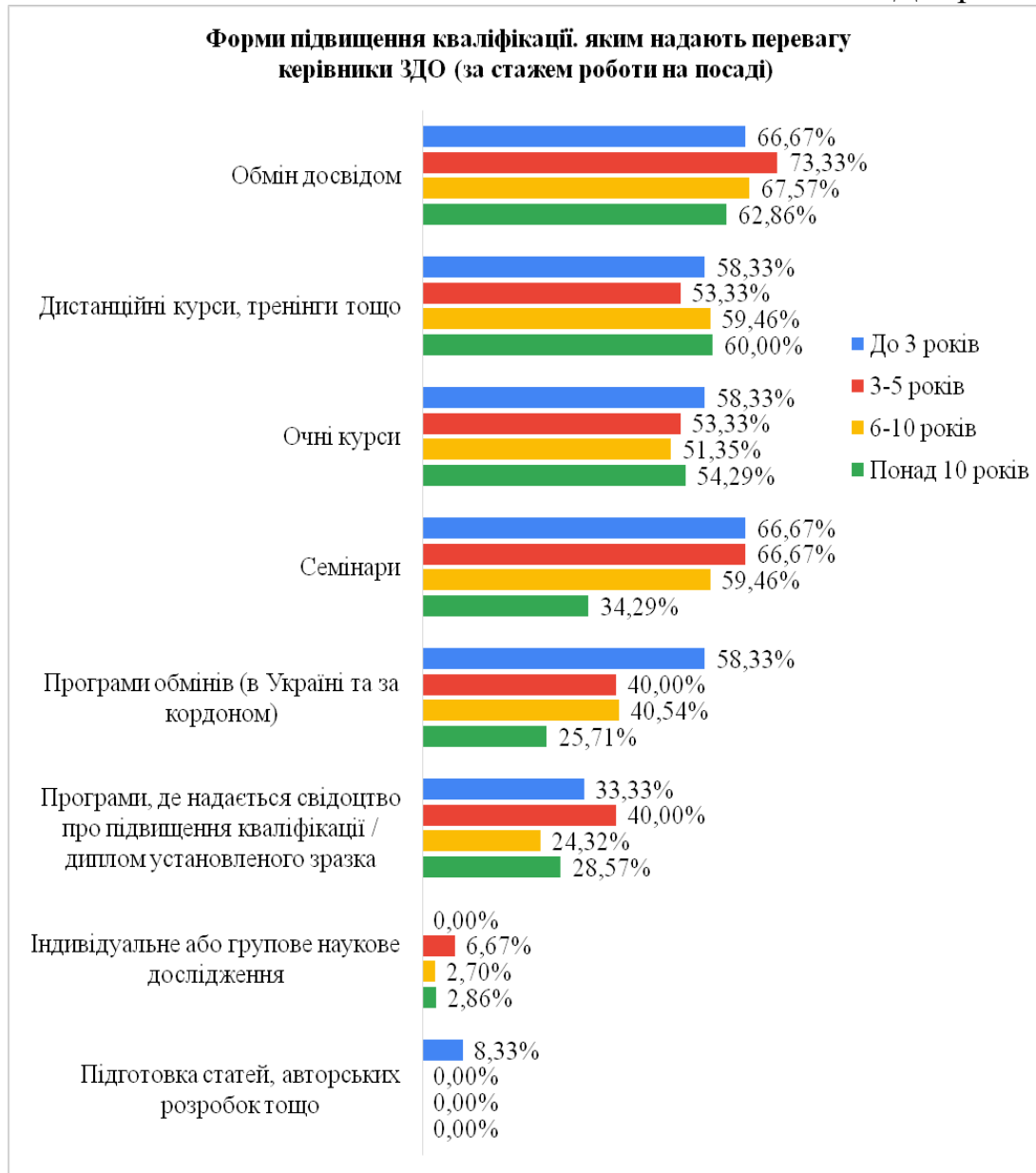
Майже кожен третій керівник та кожен п'ятий виховатець ЗДО зацікавлений у підвищенні кваліфікації за програмами обмінів в Україні та за кордоном, а **кожен четвертий педагог** – програмам, де надається відповідне свідоцтво (або диплом) установленого зразка.

Для незначної кількості респондентів (**до 5 %**) актуальним є індивідуальне або групове наукове дослідження та підготовка статей, авторських розробок тощо (діаграма 1.104).

Серед форм підвищення кваліфікації **більше керівників ЗДО у сільській місцевості надали перевагу** обміну досвідом, у містах, селищах міського типу області – дистанційним курсам, тренінгам, очним курсам, програмам обмінів (в Україні та за кордоном) та програмам, де надається свідоцтво про підвищення кваліфікації устанавленого зразка.

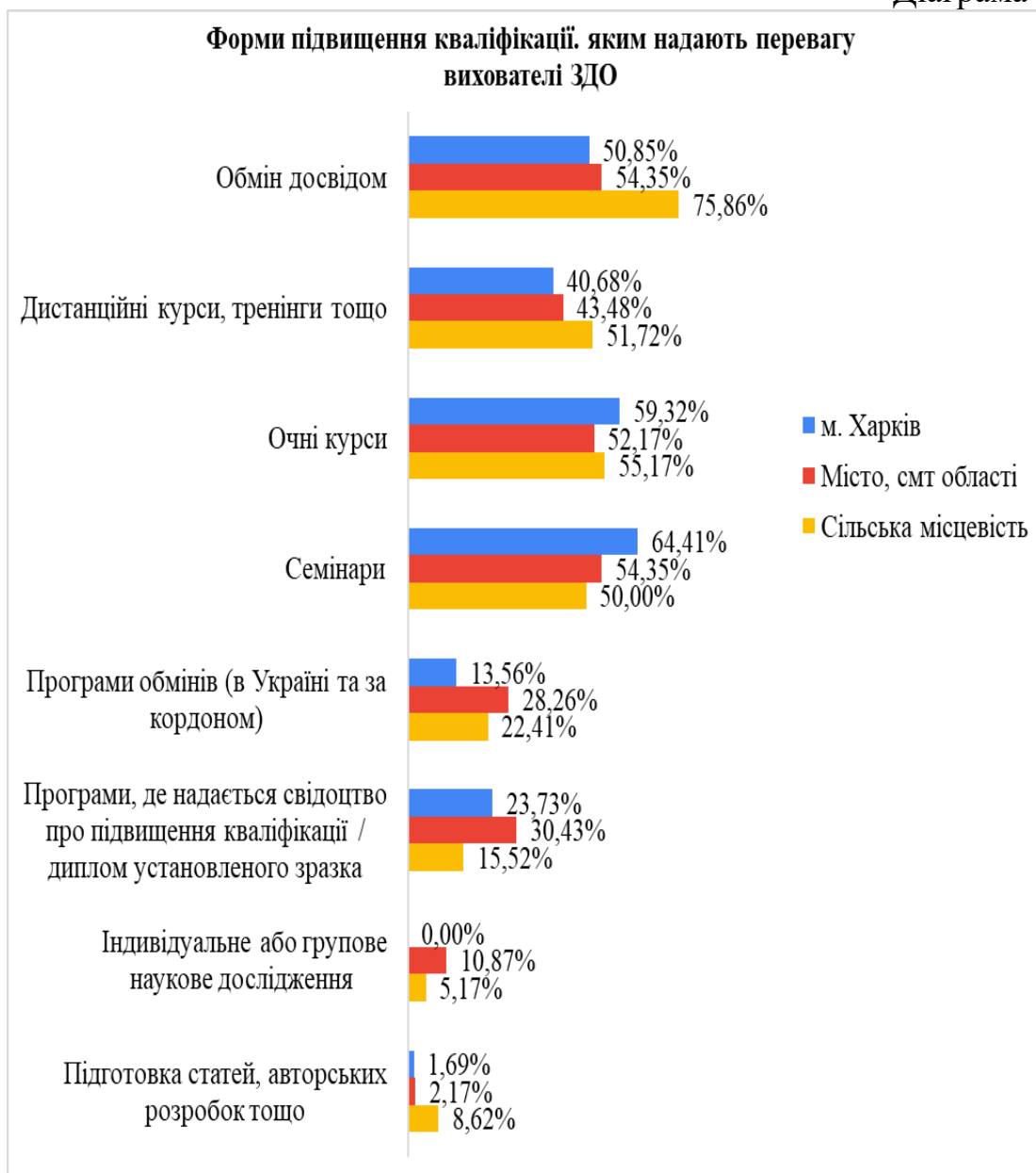
Більше половини респондентів у містах, селищах міського типу та сільській місцевості віддають пріоритет семінарам, а **11 %** – індивідуальному або груповому дослідженню (діаграма 1.105).

Майже три чверті опитаних керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді від 3 до 5 років серед форм підвищення кваліфікації *надали перевагу* обміну досвідом, а **майже 60 %** респондентів, які працюють на посаді до 3 років та понад 6 років, – дистанційним курсам, тренінгам тощо.

Для **двох третин** учасників анкетування зі стажем роботи на посаді до 5 років *актуальним* є участь у семінарах, для **58 %** керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді до 3 років – очні курси та програми обмінів (в Україні та за кордоном), а для **40 %** респондентів зі стажем роботи на посаді від 3 до 5 років – програми, де надається свідоцтво про підвищення кваліфікації устанавленого зразка.

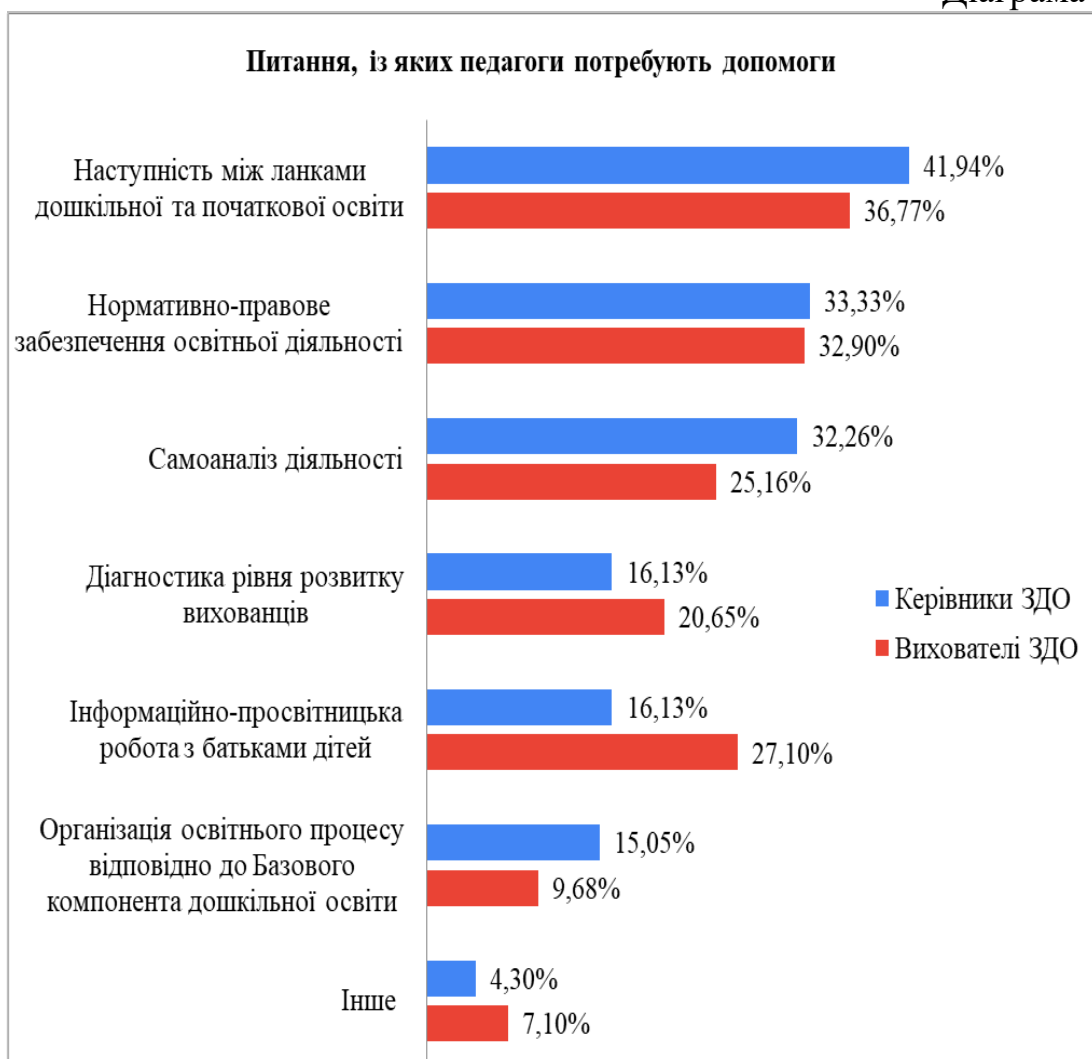
Слід зазначити, що **до 7 %** керівників ЗДО зі стажем роботи на посаді від 3 років і більше *віддали пріоритет* індивідуальному або груповому науковому дослідженню, а **8 %** респондентів зі стажем роботи на посаді до 3 років – підготовці статей, авторських розробок тощо (діаграма 1.106).

У сільській місцевості **більше** вихователів ЗДО віддали перевагу обміну досвідом, дистанційним курсам, тренінгам, у містах, селищах міського типу області – програмам обмінів (в Україні та за кордоном), програмам, де надається свідоцтво про підвищення кваліфікації устанавленого зразка, індивідуальному або груповому дослідженню, у м. Харкові – очним курсам та семінарам (діаграма 1.107).

Для двох третин опитаних вихователів ЗДО із педагогічним стажем від 11 років і більше ефективною формою підвищення кваліфікації є обмін досвідом. Водночас більша частина вихователів із педагогічним стажем понад 20 років віддала пріоритет семінарам (понад 60 %), дистанційним курсам, тренінгам (половина опитаних), від 11 до 20 років – очним курсам (майже дві третини опитаних), від 5 до 10 років – програмам обмінів в Україні та за кордоном (кожен третій), індивідуальному або груповому науковому дослідженню (10 %), до 5 років – програмам, де надається свідоцтво про підвищення кваліфікації/диплом установленого зразка (майже 30 %) та підготовці статей, авторських розробок (8 %) – діаграма 1.108.

Найважливішим питанням для **понад третини керівників та вихователів ЗДО**, із яких вони *потребують допомоги*, є наступність між ланками дошкільної та початкової освіти, а для **третини** – нормативно-правове забезпечення освітньої діяльності.

Серед актуальних питань щодо професійного розвитку педагогів **кожен третій керівник та кожен четвертий вихователь** назвав самоаналіз діяльності.

Також **майже кожен четвертий вихователь ЗДО потребує допомоги** щодо організації та здійснення інформаційно-просвітницької роботи з батьками дітей, **кожен п'ятий** – із діагностики розвитку вихованців.

Значно менша частина опитаних (15 % керівників та 10 % вихователів ЗДО) указала на організацію освітнього процесу відповідно до Базового компонента дошкільної освіти.

До 7 % педагогів надали інші відповіді, визначивши актуальними питання організації освітнього процесу в малокомплектному закладі дошкільної освіти відповідно до Базового компонента дошкільної освіти, організації роботи в різновіковій групі та матеріально-технічного забезпечення розвивального середовища (діаграма 1.109).

У м. Харкові **більше** керівників ЗДО *потребують допомоги* з питань наступності між ланками дошкільної та початкової освіти (**більше половини**), інформаційно-просвітницької роботи з батьками дітей (**майже кожен п'ятий**), у містах, селищах міського типу області – із самоаналізу діяльності (**майже кожен третій**), організації освітнього процесу відповідно до Базового компонента дошкільної освіти (**кожен четвертий**), у сільській місцевості – нормативно-правового забезпечення (**понад 60 %**), діагностики рівня розвитку вихованців (**майже кожен четвертий**) – діаграма 1.110.

Більша кількість керівників ЗДО із стажем роботи на посаді до 3 років серед питань, із яких вони *потребують допомоги*, назвали інформаційно-просвітницьку роботу з батьками дітей (**кожен третій**), діагностику рівня розвитку вихованців (**кожен четвертий**), від 3 до 5 років – наступність між ланками дошкільної та початкової освіти, понад 10 років – нормативно-правове забезпечення освітньої діяльності (**46 %**) та організацію освітнього процесу відповідно до Базового компонента дошкільної освіти (**23 %**).

Також **кожен третій керівник ЗДО із стажем роботи на посаді до 5 років** та понад 10 років акцентував увагу на самоаналізі діяльності (діаграма 1.111).

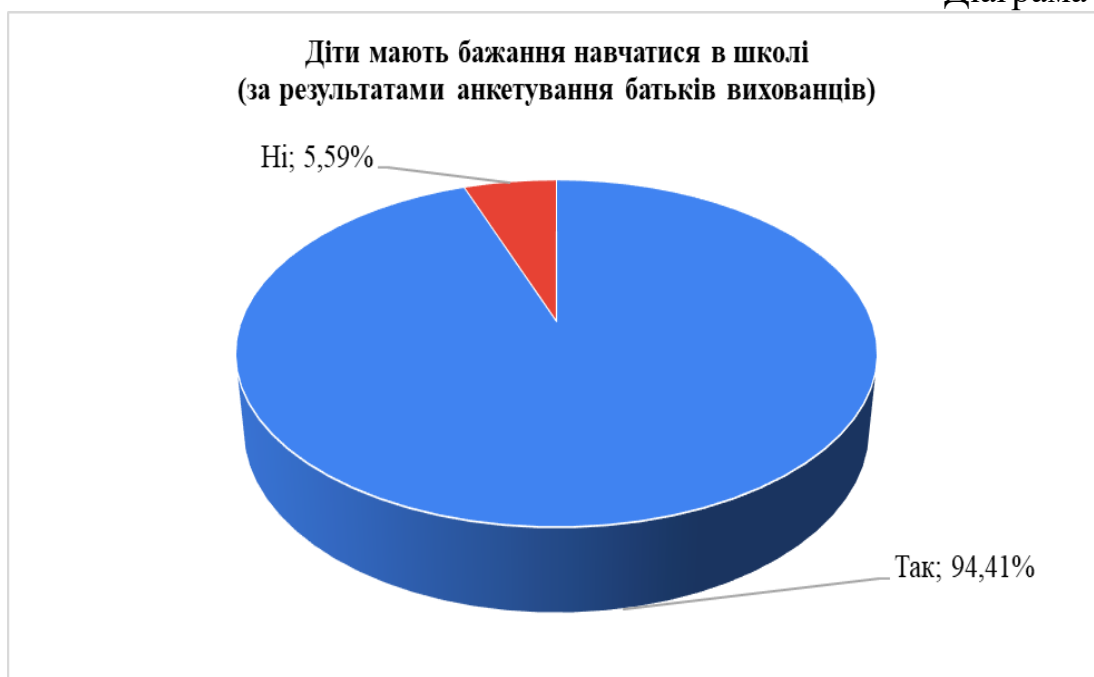
У м. Харкові **більше вихователів ЗДО**, які *потребують допомоги* з питань наступності між ланками дошкільної та початкової освіти (**майже половина**), самоаналізу діяльності (**майже кожен третій**), у містах, селищах міського типу області – з інформаційно-просвітницької роботи з батьками дітей (**майже кожен третій**), у сільській місцевості – нормативно-правового забезпечення (**понад 40 %**), діагностики рівня розвитку вихованців (**майже кожен третій**), організації освітнього процесу відповідно до Базового компонента дошкільної освіти (**майже кожен шостий**) – діаграма 1.112.

Більша кількість вихователів ЗДО із педагогічним стажем до 5 років серед питань, із яких вони *потребують допомоги*, надали пріоритет самоаналізу діяльності (**кожен третій**), інформаційно-просвітницькій роботі з батьками дітей (**кожен третій**), від 5 до 10 років – нормативно-правовому забезпеченню освітньої діяльності (**43 %**), від 11 до 20 років – організації освітнього процесу відповідно до Базового компонента дошкільної освіти, понад 20 років – діагностиці рівня розвитку вихованців.

Слід зазначити, що **до 40 % вихователів ЗДО із педагогічним стажем від 5 до 10 років та понад 20 років** актуальним для себе визначили питання наступності між ланками дошкільної та початкової освіти (діаграма 1.113).

Діаграма 1.114

Переважна більшість батьків вихованців ЗДО (94 %) зазначили, що діти мають бажання навчатися в школі (діаграма 1.114).

Висновки до розділу 1

1. Майже всі педагоги відповіли, що знайомі з Концептуальними засадами реформування середньої школи «Нова українська школа», а понад три чверті опитаних – висловили позитивне ставлення до НУШ.

2. Понад 40 % батьків вихованців визнали, що недостатньо обізнані у Концептуальних засадах реформування середньої школи «Нова українська школа». Майже стільки ж батьків дітей мають нейтральне ставлення до Нової української школи.

3. Джерелами інформації про реформи в освіті для керівників та вихователів ЗДО переважно є методичні заходи, а для батьків вихованців – вихователі.

4. Порівняно з минулим роком зменшилася кількість педагогів, які готовність дитини до школи вбачали в набутті нею умінь читати, рахувати та писати (до 8 %). Разом і тим, цю думку поділяє кожен четвертий серед батьків вихованців.

5. Найціннішим результатом початкової освіти в особистісному вимірі переважна більшість респондентів, як серед педагогів, так і серед батьків вихованців (понад 80 %) вважають здорову дитину, мотивовану на успішне навчання. Разом із тим три з чотирьох опитаних серед батьків вихованців таким результатом не назвали учня, який усвідомлює себе громадянином України.

6. Понад три чверті педагогів вважають, що в закладі, де вони працюють, вихованці зможуть якісно підготуватися до Нової української школи. Із ними погоджуються майже два з трьох батьків вихованців, тоді як кожен третій погоджується частково.

7. Понад 80 % керівників та вихователів ЗДО висловили думку, що програма розвитку старшого дошкільного віку «Впевнений старт» відповідає завданням сучасної освіти. Однак майже три чверті опитаних найактуальнішою проблемою її реалізації в закладі назвали матеріально-технічне забезпечення, що не є визначальним чинником для її впровадження.

8. Серед заходів щодо реалізації програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» недостатня увага в ЗДО приділяється анкетуванню вихователів старших груп щодо знань освітньої програми, на якому акцентували увагу лише 16 % керівників та кожен четвертий вихователь ЗДО.

9. Анкетування показало, що батьки вихованців задоволені перебуванням дітей у ЗДО. При цьому понад три чверті опитаних серед батьків вихованців повною мірою задоволені якістю занять, що проводяться в ЗДО.

10. На думку переважної більшості учасників опитування у закладах дошкільної освіти в першу чергу слід покращити забезпечення мультимедійним обладнанням (понад три чверті педагогів та більше половини батьків вихованців ЗДО). Суттєва частина опитаних (майже

третина і більше) віддала перевагу покращенню стану ігрових майданчиків та умов ігрової діяльності.

11. Більше половини педагогів, як серед керівників ЗДО, так і серед вихователів реалізацію принципу наступності між ланками дошкільної освіти та початкової школи в умовах Нової української школи вбачають в інтеграції освітнього процесу, компетентнісному підході та виконанні вимог Державних стандартів та навчальних програм. При цьому майже 90 % опитаних серед чинників, що в першу чергу сприяють адаптації першокласника до навчання в школі, назвали використання ігрових форм роботи.

12. Майже три чверті керівників ЗДО та вихователів засвідчили, що серед заходів щодо взаємодії дошкільної освіти та початкової школи в умовах Нової української школи в закладах дошкільної освіти перевага надається взаємовідвідуванню відкритих занять у ЗДО та уроків у початковій школі, а серед заходів, спрямованих на реалізації принципу наступності між ланками дошкільної та початкової освіти, – ознайомлення дітей та їх батьків з особливостями навчання в школі. Однак лише кожен п'ятий зазначив, що в закладах проводиться анкетування педагогічних працівників ЗДО, ЗЗСО з питань всебічного розвитку особистості дитини.

13. Найбільша кількість опитаних (від 80 % і більше) визначальним чинником, що вплинув на вибір ними професії педагога, назвала інтерес до процесу навчання та виховання, а менша частина (до 75 %) – можливість вплинути на розвиток і майбутнє дітей.

14. Переважна більшість опитаних керівників ЗДО та вихователів (від 80 % і більше) отримують задоволення від своєї роботи та від її результатів. При цьому до 8 % педагогів відчувають емоційне, а до 6 % – фізичне виснаження.

15. Майже три чверті керівників ЗДО не влаштовує у своїй діяльності зайва паперова робота, а таку ж саму кількість вихователів – рівень заробітної плати.

16. Майже 60 % педагогів не вбачають жодних перешкод для свого професійного зростання. А понад третини опитаних такою перешкодою назвала брак часу.

17. Для майже 90 % педагогів мотивом для підвищення кваліфікації є власне бажання зростати професійно, а для половини опитаних – можливість отримати нові враження.

18. Серед форм підвищення кваліфікації понад 60 % педагогів віддали перевагу обміну досвідом, а понад 50 % – дистанційним курсам, тренінгам, очним курсам, семінарам.

19. Більш ніж третина опитаних педагогів потребує допомоги з питань наступності між ланками дошкільної та початкової освіти, а третина – із нормативно-правового забезпечення освітньої діяльності. Також для кожного третього керівника ЗДО та кожного четвертого вихователя актуальним питанням є самоаналіз діяльності.

20. Існує відмінність у відповідях керівників ЗДО за стажем роботи на посаді, а серед вихователів – за педагогічним стажем. Це вказує на необхідність реалізації диференційованого підходу в організації та здійсненні методичної роботи в районі (місті, ОТГ), наданні адресної допомоги педагогам на основі вивчення їх освітніх потреб.

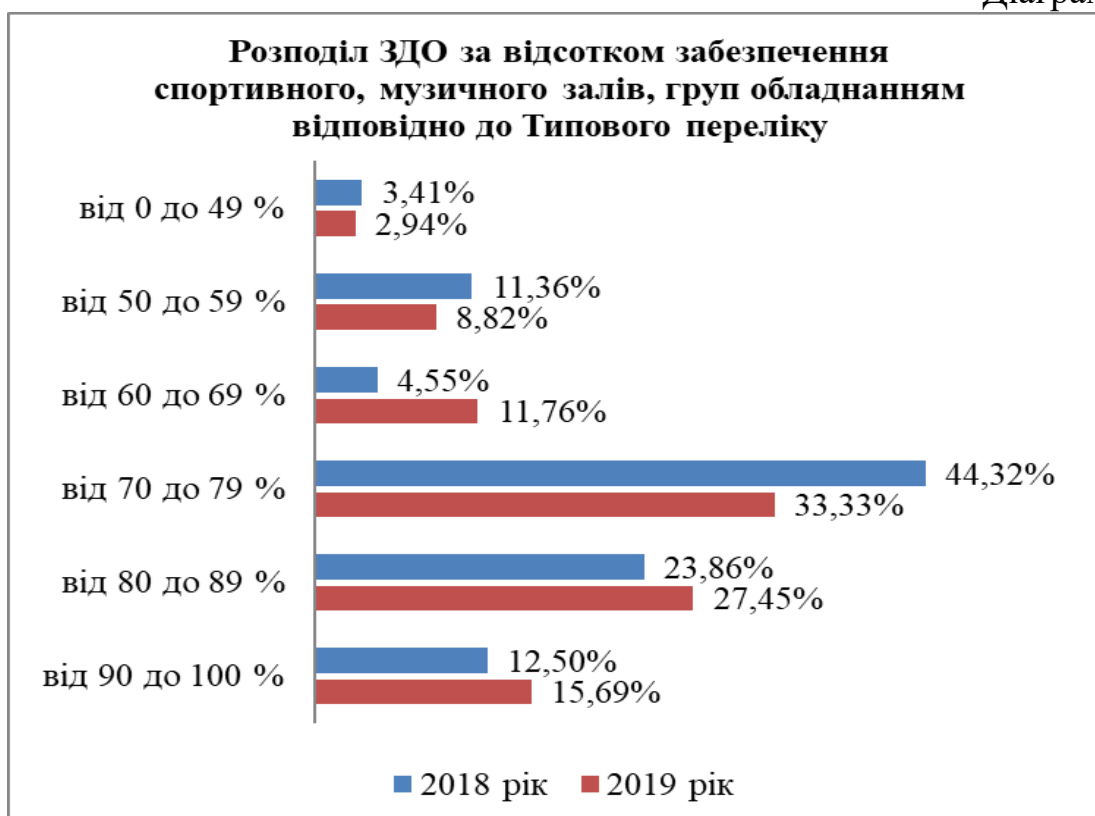
Розділ 2. Аналіз показників діяльності закладів дошкільної освіти

У I півріччі 2019/2020 навчального року в межах моніторингу стану розвитку освіти в регіоні здійснювався збір даних за показниками діяльності закладів дошкільної освіти відповідно до регіонального освітнього проекту «Моніторинг якості освіти в умовах модернізації освітнього простору».

Показники забезпечення ЗДО (спортивного, музичного залів, груп) обладнанням, навчально-наочними посібниками визначалися відповідно до Типового переліку та були надані керівниками закладів-учасників дослідження.

На діаграмі 2.1 представлено розподіл закладів дошкільної освіти за відсотком забезпечення спортивного, музичного залів, груп закладів дошкільної освіти (учасників моніторингу) обладнанням відповідно до Типового переліку.

Діаграма 2.1

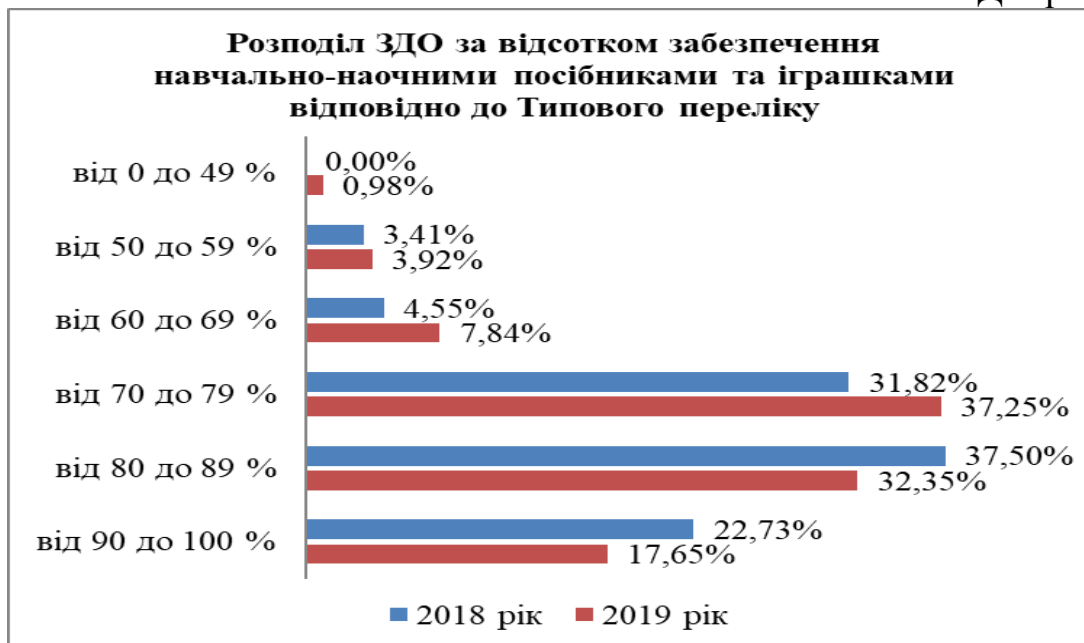
Із **102** закладів дошкільної освіти **майже третина** забезпечена обладнанням для спортивного, музичного залів, груп відповідно до Типового переліку на 70-79 %. При цьому **високий** відсоток забезпечення необхідним обладнанням (від 80 % до 89) виявився в **кожному четвертому** ЗДО.

Слід зазначити, що **кожен п'ятий** ЗДО, який брав участь у дослідженні, забезпечений обладнанням відповідно до Типового переліку на 50 – 69 %.

Керівники **незначної** кількості закладів дошкільної освіти (**3 %**) охарактеризували рівень забезпечення обладнанням як **низький** (від 0 % до 49 %).

Порівняно з минулим роком **зменшився** відсоток ЗДО, забезпечених обладнанням для спортивного, музичного залів і груп на 0 – 49 %, 50 – 59 %, 70 – 79 %. Разом із тим **збільшилася** відносна кількість ЗДО, де забезпечення відповідним обладнанням складало від 60 % до 69 %, від 80 % до 89 %, від 90 % до 100 % (діаграма 2.1).

Діаграма 2.2

Більшу частину закладів дошкільної освіти, які надали дані за вищезазначеним показником, (**понад третини**) склали заклади, у яких забезпеченість *навчально-наочними посібниками та іграшками* відповідно до Типового переліку складає від 70 % до 79 %. У **третині** ЗДО цей показник також виявився високим (від 80 % до 89 %), а у майже **кожного шостого** закладу забезпеченість навчально-наочними посібниками та іграшками була найвищою (від 90 % до 100 %).

Слід зазначити, що у **кожному восьмому** ЗДО забезпеченість *навчально-наочними посібниками та іграшками* відповідно до Типового переліку виявилася нижчим за 69 %.

Порівняно з минулим роком **збільшилася** кількість ЗДО, де забезпеченість *навчально-наочними посібниками та іграшками* складала від 0 % до 49 %, від 50 % до 59 %, від 60% до 69 % та від 70 % до 79 %. Водночас **зменшився** відсоток ЗДО, де цей показник становив від 80 до 89 % та від 90 % до 100 % (діаграма 2.2).

Вимірювання інших показників діяльності закладів дошкільної освіти здійснювалося за факторно-критеріальними моделями та електронними протоколами. Результати вимірювання подано в таблицях 2.1 – 2.4 нижче.

**Відсоток закладів дошкільної освіти (учасників дослідження)
за рівнем прояву показників умов діяльності**

№	Показник	Рівень прояву показників							
		Самооцінка				Оцінка			
		Низький (нижче 0,55)	Середній (від 0,56 до 0,66)	Достатній (від 0,66 до 0,75)	Оптимальний (понад 0,75)	Низький (нижче 0,55)	Середній (від 0,56 до 0,66)	Достатній (від 0,66 до 0,75)	Оптимальний (понад 0,75)
1.	Стан території та приміщень. Відповідність санітарно-гігієнічним вимогам	0,00%	0,00%	0,96%	99,04%	0,00%	0,00%	0,96%	99,04%
2.	Дотримання вимог безпеки життєдіяльності вихованців та охорони праці працівників	0,00%	0,96%	5,77%	93,27%	0,00%	0,00%	3,85%	96,15%
3.	Якість планування в ЗДО	0,00%	0,00%	4,81%	95,19%	0,00%	0,00%	3,85%	96,15%
4.	Система внутрішнього моніторингу	0,00%	2,88%	16,35%	80,77%	0,00%	3,85%	19,23%	76,92%

До *самооцінки* показників умов діяльності закладу дошкільної освіти були залучені завідувачі (вихователі-методисти) ЗДО, а для *оцінки* – відповідальні за дошкільну освіту в районі (місті, ОТГ).

Майже всі завідувачі (вихователі-методисти) ЗДО та відповідальні за дошкільну освіту в районі (місті, ОТГ) на *високому рівні* оцінили стан території та приміщень, відповідність санітарно-гігієнічним вимогам; понад 90 % – якість планування в ЗДО, дотримання вимог безпеки життєдіяльності вихованців та охорони праці працівників.

Понад три чверті респондентів надала оцінку, що відповідає *високому* рівню, системі внутрішнього моніторингу. При цьому **кожен шостий** завідувач (вихователь-методист) ЗДО та **кожен четвертий** відповідальний за дошкільну освіту в районі (місті, ОТГ) охарактеризував цей показник на *достатньому* рівні, а незначна кількість (до **4 %**) – на *середньому*.

Також незначна кількість керівників ЗДО оцінила на *достатньому* (**6 %**) і *середньому* рівні (**1 %**) дотримання вимог безпеки життєдіяльності вихованців та охорони праці працівників (таблиця 2.1).

**Відсоток закладів дошкільної освіти (учасників дослідження)
за рівнем прояву показників процесів**

№	Показник	Рівень прояву показників							
		Самооцінка				Оцінка			
		Низький (нижче 0,55)	Середній (від 0,56 до 0,66)	Достатній (від 0,66 до 0,75)	Оптимальний (понад 0,75)	Низький (нижче 0,55)	Середній (від 0,56 до 0,66)	Достатній (від 0,66 до 0,75)	Оптимальний (понад 0,75)
1	Діяльність керівника ЗДО	0,00%	1,92%	0,96%	97,12%	0,00%	0,00%	1,92%	98,08%
2	Організація та здійснення методичної роботи	5,77%	14,42%	24,04%	55,77%	5,77%	18,27%	21,15%	54,81%
3	Організація та здійснення освітнього процесу в ЗДО	0,00%	0,00%	8,65%	91,35%	0,00%	0,00%	8,65%	91,35%
4	Рівень реалізації компетентнісного підходу	0,00%	1,92%	21,15%	76,92%	0,00%	0,00%	21,15%	78,85%
5	Діяльність вихователя	0,00%	0,96%	13,46%	85,58%	0,00%	0,00%	9,62%	90,38%

Понад 90 % завідувачів (вихователів-методистів) ЗДО та відповідальних за дошкільну освіту в районі (місті, ОТГ) охарактеризували на високому рівні діяльність керівника закладу та організацію та здійснення освітнього процесу. Менша частина опитаних (**понад 80 %**) надали таку оцінку діяльності вихователя, а майже **три чверті** – рівню реалізації компетентнісного підходу. При цьому **кожен четвертий** учасник дослідження оцінив рівень реалізації компетентнісного підходу на достатньому рівні.

Більше половини учасників дослідження на високому рівні охарактеризували організацію та здійснення методичної роботи. Разом і тим **кожен четвертий** завідувач (вихователь-методист) та **кожен п'ятий** відповідальний за дошкільну освіту в районі (місті, ОТГ) надав цьому показнику оцінку достатнього рівня.

Слід зазначити, що рівень організації та здійснення методичної роботи як середній охарактеризував **майже кожен сьомий** завідувач (вихователь-методист) ЗДО та **кожен п'ятий** відповідальний за дошкільну освіту в районі (місті, ОТГ) – таблиця 2.2.

Таблиця 2.3

Динаміка ступеня прояву показників умов діяльності за результатами самооцінки та оцінки в I та II етапах дослідження

Показники		Динаміка ступеня прояву показника							
		I та II етапи				II та III етапи			
		низький	середній	достатній	високий	низький	середній	достатній	високий
Стан території та приміщень. Відповідність санітарно-гігієнічним вимогам	Самооцінка	0,00%	0,00%	1,11%	-1,11%	0,00%	0,00%	-0,15%	0,15%
	Оцінка	-	-	-	-	0,00%	0,00%	0,96%	-0,96%
Дотримання вимог безпеки життєдіяльності вихованців та охорони праці працівників	Самооцінка	0,00%	0,00%	-2,53%	2,53%	0,00%	0,96%	-2,01%	1,05%
	Оцінка	-	-	-	-	0,00%	0,00%	1,63%	-1,63%
Якість планування в ЗДО	Самооцінка	0,00%	0,00%	-10,23%	10,23%	0,00%	0,00%	3,70%	-3,70%
	Оцінка	-	-	-	-	0,00%	0,00%	-0,59%	0,59%
Система внутрішнього моніторингу	Самооцінка	-1,90%	-9,20%	-4,12%	15,22%	-2,22%	1,77%	1,91%	-1,46%
	Оцінка	-	-	-	-	-2,22%	0,52%	5,90%	-4,20%

Аналіз динаміки показників за результатами самооцінки виявив, що у II етапі дослідження порівняно з I етапом **збільшилася** кількість керівників ЗДО, які на *високому* рівні оцінили систему внутрішнього моніторингу, якість планування ЗДО, дотримання вимог безпеки життєдіяльності вихованців та охорони праці працівників дещо **зменшилася** кількість респондентів, які надали таку оцінку стану території та приміщень, відповідності санітарно-гігієнічним вимогам.

Натомість у III етапі дослідження порівняно з II спостерігається **зменшення** відносної кількості керівників ЗДО, які на *високому* рівні оцінили систему внутрішнього моніторингу, якість планування в ЗДО та несуттєве **збільшення**

відсотка респондентів, які надали таку оцінку дотриманню вимог безпеки життєдіяльності вихованців, охорони праці працівників та стану території, приміщень, відповідності санітарно-гігієнічним вимогам.

У III етапі **зменшилася** кількість відповідальних за дошкільну освіту у районах (містах, ОТГ), які оцінили на *високому* рівні систему внутрішнього моніторингу, дотримання вимог безпеки життєдіяльності вихованців та охорони праці працівників, стан території та приміщень, відповідність санітарно-гігієнічним вимогам; несуттєво **збільшилася** відносна кількість респондентів, які надали оцінку такого рівня якості планування в ЗДО (таблиця 2.3).

Слід зазначити що в I етапі дослідження відповідальні за дошкільну освіту у ЗДО районів (міст, ОТГ) до оцінки показників процесів та умов не долучалися.

Таблиця 2.4

Динаміка ступеня прояву показників процесів за результатами самооцінки та оцінки в I та II етапах дослідження

Показники		Динаміка ступеня прояву показника							
		I та II етапи				II та III етапи			
		низький	середній	достатній	високий	низький	середній	достатній	високий
Діяльність керівника ЗДО	Самооцінка	0,00%	0,00%	-5,05%	5,05%	0,00%	1,92%	-0,18%	-1,74%
	Оцінка	-	-	-	-	0,00%	0,00%	1,92%	-1,92%
Організація та здійснення методичної роботи	Самооцінка	-7,01%	-1,30%	-4,79%	13,09%	3,50%	-4,90%	-2,10%	3,50%
	Оцінка	-	-	-	-	2,36%	-1,05%	-3,85%	2,54%
Організація та здійснення освітнього процесу в ЗДО	Самооцінка	0,00%	-1,03%	-5,98%	7,01%	0,00%	0,00%	6,38%	-6,38%
	Оцінка	-	-	-	-	0,00%	0,00%	6,38%	-6,38%
Рівень реалізації компетентнісного підходу	Самооцінка	1,13%	0,00%	-21,31%	20,17%	-1,13%	1,92%	6,38%	-7,17%
	Оцінка	-	-	-	-	0,00%	0,00%	10,93%	-10,93%
Діяльність вихователя	Самооцінка	0,00%	-1,03%	-4,21%	5,24%	0,00%	0,96%	3,24%	-4,20%
	Оцінка	-	-	-	-	0,00%	0,00%	2,80%	-2,80%

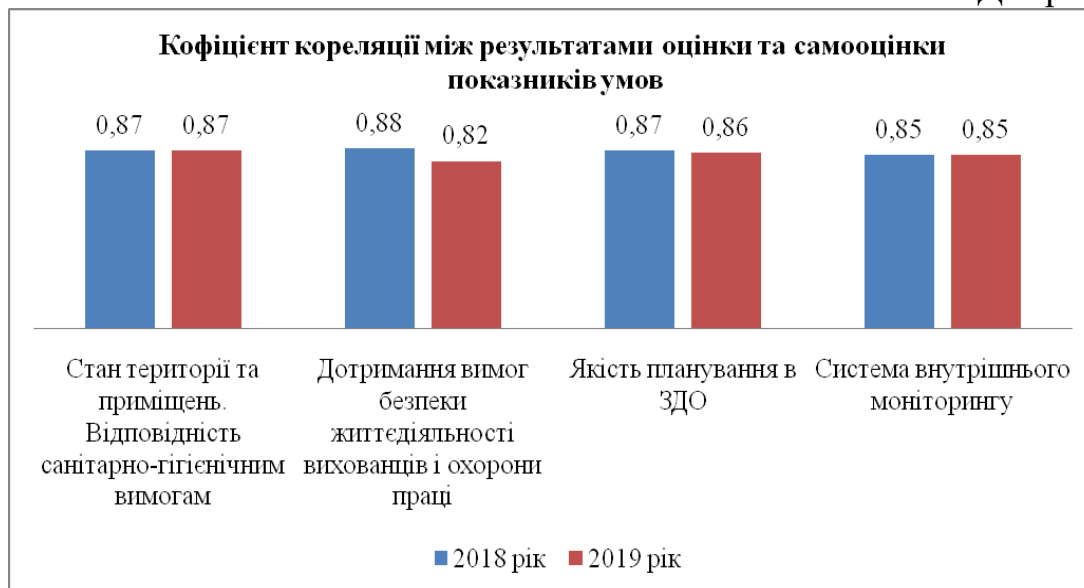
У II етапі дослідження порівняно з I етапом **збільшилася** кількість керівників ЗДО, які на *високому* рівні оцінили *усі* показники: рівень реалізації компетентнісного підходу, організацію та здійснення методичної роботи, організацію та здійснення освітнього процесу в ЗДО, діяльність вихователя, діяльність керівника ЗДО.

Разом із тим аналіз динаміки ступеня прояву показників як за результатами самооцінки, так і оцінки виявив, що в III етапі дослідження **зменшилась** відносна кількість керівників ЗДО та відповідальних за моніторинг у районі (місті, ОТГ), які *оцінили* рівень реалізації компетентнісного підходу, організацію та здійснення освітнього процесу в ЗДО, діяльність вихователя, діяльність керівника ЗДО; **збільшився** відсоток респондентів, які надали таку оцінку організації та здійсненню методичної роботи (таблиця 2.4).

Для з'ясування ступеня відповідності оцінки та самооцінки показників діяльності закладів дошкільної освіти використано кореляційний аналіз. Значення коефіцієнта кореляції відповідають ступеню кореляційного зв'язку:

- 0,00-0,39 – слабкому;
- 0,40-0,69 – середньому;
- 0,70-0,99 – сильному.

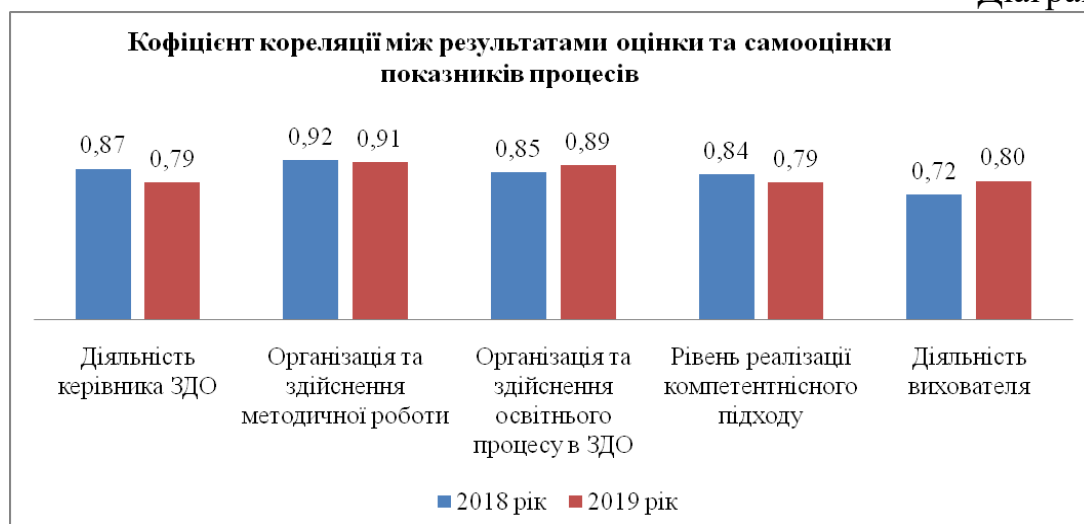
Діаграма 2.3

Як у II, так і в III етапах спостерігався сильний ступінь кореляційного зв'язку за всіма показниками умов, що свідчить про відповідність оцінки та самооцінки за підсумками вимірювання показників діяльності закладу.

Слід зазначити, що порівняно з попереднім етапом моніторингу коефіцієнт кореляції майже не змінився (діаграма 2.3).

Діаграма 2.4

Також кореляційний аналіз виявив відповідність між результатами оцінки та самооцінки показників процесів у ЗДО в II та III етапах дослідження. Так, за **всіма** показниками спостерігається сильний ступінь кореляційного зв'язку.

Разом із тим, слід зазначити, що порівняно з минулим роком дещо **зменшився** коефіцієнт кореляції між результатами оцінки та самооцінки діяльності керівника ЗДО, рівня реалізації компетентнісного підходу та підвищився за рівнем організації та здійснення організацією та здійснення освітнього процесу в ЗДО та діяльності вихователя (діаграма 2.4).

**Відсоток закладів дошкільної освіти (учасників дослідження)
за рівнем засвоєння вихованцями старших груп вимог БКДО**

Рівень засвоєння вихованцями старших груп вимог БКДО за освітніми лініями (середній бал)	Освітня лінія													
	«Особистість дитини»		«Дитина в соціумі»		«Дитина у природному довкіллі»		«Дитина у світі культури»		«Гра дитини»		«Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»		«Мовлення дитини»	
	2018 рік	2019 рік	2018 рік	2019 рік	2018 рік	2019 рік	2018 рік	2019 рік	2018 рік	2019 рік	2018 рік	2019 рік	2018 рік	2019 рік
[1;3]	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
(3;6]	0,00%	0,97%	0,00%	0,97%	0,00%	0,97%	0,00%	0,97%	0,00%	0,00%	1,14%	1,94%	1,14%	4,85%
(6;9]	61,36%	57,28%	59,09%	57,28%	70,45%	66,99%	72,73%	62,14%	50,00%	50,49%	64,77%	66,02%	78,41%	75,73%
(9;12]	38,64%	41,75%	40,91%	41,75%	29,55%	32,04%	27,27%	36,89%	50,00%	49,51%	34,09%	32,04%	20,45%	19,42%

Аналіз рівня засвоєння вихованцями старших груп вимог Базового компонентна дошкільної освіти за освітніми лініями показав, що два роки поспіль найкращі показники вихованці мають за освітньою лінією «Гра дитини». Так, у 2019 році протягом двох етапів дослідження в майже 50 % ЗДО середній бал вихованців був вищим за 9 балів, а ще в 50 % – знаходився в інтервалі від 6 до 9 балів.

Найнижчі показники два роки поспіль діти мають за освітньою лінією «Мовлення дитини»: лише у **кожному четвертому** ЗДО, що взяв участь у дослідженні, середній бал вихованців за освітньою лінією був вищим за 9 балів.

У 2019 році середній бал вихованців виявився вищим за 9 у **понад 40 %** ЗДО за освітніми лініями «Дитина в соціумі» (41,75 %), «Особистість дитини», у майже **третині** – за освітніми лініями «Дитина у природному довкіллі», «Дитина у світі культури», «Дитина у сенсорно-пізнавальному просторі», у **кожному четвертому** – за освітньою лінією «Мовлення дитини».

Слід зазначити, що в більшості ЗДО середній бал вихованців знаходився в інтервалі від 6 до 9 балів. Зокрема, у **понад 70 %** – за освітніми лініями «Мовлення дитини», у **понад 60 %** – за освітніми лініями «Дитина у природному довкіллі», «Дитина у світі культури», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», у **понад 50 %** – за освітніми лініями «Особистість дитини» та «Дитина в соціумі».

У незначній кількості ЗДО (менше 5 %) середній бал вихованців знаходився в межах від 3 до 6 балів за освітніми лініями «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Дитина у природному довкіллі», «Дитина у світі культури», «Дитина у сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини». Слід звернути увагу, що у 2018 році **жоден** вихованець не продемонстрував результати в межах від 3 до 6 балів за освітніми лініями «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Дитина в природному довкіллі», «Дитина у світі культури».

Два роки поспіль серед ЗДО, які були залучені до дослідження, **відсутні** заклади, у яких середній бал вихованців був меншим за 3, а за освітньою лінією «Гра дитини» – меншим за 6 балів.

Порівняно з минулим роком **збільшилася** кількість ЗДО, у яких середній бал вихованців був вищим за 9 за освітніми лініями: «Дитина у світі культури», «Особистість дитини», «Дитина у природному довкіллі», «Дитина в соціумі»; **зменшилася** – за освітніми лініями «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини», «Гра дитини».

У 2019 році **знизився** відсоток ЗДО, у яких середній бал вихованців складав від 6 до 9 балів, за освітніми лініями: «Дитина у світі культури», «Особистість дитини», «Дитина в природному довкіллі», «Мовлення дитини», «Дитина в соціумі», **несуттєво підвищився** – за освітніми лініями «Гра дитини», «Дитина у сенсорно-пізнавальному просторі».

Порівняно з минулим етапом, **збільшилася** відносна кількість ЗДО, у яких вихованці продемонстрували результати в межах від 3 до 6 за освітніми лініями «**Мовлення дитини**» та «**Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі**» (таблиця 2.5).

Висновки до розділу 2

1. За результатами інформації, наданої учасниками моніторингового дослідження, з'ясовано, що відповідно до Типового переліку понад 40 % закладів дошкільної освіти забезпечені у межах від 80 до 100 % обладнанням для спортивних, музичних залів, груп, а 50 % – навчально-наочними посібниками, іграшками. Порівняно з минулим роком збільшилася кількість ЗДО, де забезпеченість спортивного, музичного залів, груп обладнанням складала від 80 % до 100 % (на 7 %). Водночас зменшився відсоток закладів, які забезпечені у зазначених межах навчально-наочними посібниками та іграшками (5 %).

2. Більшість учасників дослідження оцінили показники діяльності ЗЗСО на оптимальному рівні. При цьому понад 90 % опитаних серед керівників ЗДО надали такі оцінки 5 із 9 показників, а серед методистів / спеціалістів, відповідальних за дошкільну освіту в районі (місті, ОТГ) – 6 із 9. Найменша кількість учасників дослідження (близько 55 %), як під час оцінювання, так і самооцінювання, охарактеризували на оптимальному рівні організацію та здійснення методичної роботи.

3. Порівняно з минулим роком із переважної більшості показників спостерігається негативна динаміка за оптимальним ступенем їх прояву, тоді як у II етапі дослідження за деякими показниками (якість планування ЗДО, система внутрішнього моніторингу, організація та здійснення методичної роботи, реалізація компетентнісного підходу) динаміка була позитивна та складала більш ніж 10 %. Водночас результати кореляційного аналізу засвідчили збільшення коефіцієнта кореляції між оцінкою та самооцінкою більшості показників. Це може бути свідченням покращення якості кваліметричного оцінювання в закладах дошкільної освіти.

4. У більшій частині закладів дошкільної освіти (від 50 % до 76 %) рівень засвоєння вихованцями старших груп вимог Базового компонента дошкільної освіти відповідає достатньому рівню. При цьому протягом двох років відсутні ЗДО, у яких середній бал вихованців за освітньою лінією «Гра дитини» був нижчим за 6 балів (за 12-бальною шкалою).

5. Два роки поспіль найкращі показники (у 50 % ЗДО середній бал вищий за 9) за освітньою лінією «Гра дитини», найнижчі (у кожному п'ятому ЗДО) – за освітньою лінією «Мовлення дитини».

Загальні висновки

1. У вересні – грудні 2019 року здійснено III етап регіонального моніторингового дослідження якості дошкільної освіти, у якому взяли участь 99 керівників закладів дошкільної освіти (ЗДО), 163 вихователі та 1 442 батьки вихованців. Моніторинг якості дошкільної освіти передбачав анкетування респондентів шляхом заповнення відповідних Google Форм.

2. Результати анкетування виявили потребу в посиленні інформаційно-роз'яснювальної роботи з батьками вихованців щодо Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа». Так, ураховуючи те, що для батьків вихованців, як засвідчило опитування, джерелом інформації про реформи в освіті є вихователь, суттєва кількість батьків дітей:

- вважають себе недостатньо обізнаними в питаннях Нової української школи (понад 40 %);

- висловили нейтральне ставлення до Нової української школи (понад 40 %);

- готовність дитини до школи вбачають у набутті нею умінь читати, рахувати та писати (кожен четвертий).

3. Існує необхідність у посиленні уваги до питань, пов'язаних із національно-патріотичним вихованням, висвітлення їх у роботі з батьками вихованців. Зокрема, близько 40 % педагогів та кожен четвертий серед батьків вихованців найціннішим результатом початкової освіти назвали учня, який усвідомлює себе громадянином України.

4. Як педагоги, так і батьки вихованців висловлюють упевненість, що в ЗДО вихованці зможуть якісно підготуватися до Нової української школи.

5. Переважна більшість керівників та вихователів ЗДО вважає, що програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» відповідає завданням сучасної освіти. Разом із тим значна частина педагогів (три чверті опитаних) виявила неостатнє розуміння шляхів її реалізації, указавши найактуальнішою проблемою для її впровадження матеріально-технічне забезпечення.

6. Батьки вихованців задоволені перебуванням дітей у ЗДО, якістю проведення занять. Однак, на думку респондентів, потребує покращення в ЗДО забезпечення мультимедійним обладнанням та стан ігрових майданчиків.

7. Керівники та вихователі ЗДО реалізацію принципу наступності між ланками дошкільної та початкової освіти вбачають в інтеграції освітнього процесу, компетентнісному підході та використанні ігрових форм роботи. Разом із тим понад третини педагогів потребують допомоги із зазначеного питання.

8. У межах взаємодії дошкільної освіти та початкової школи в умовах Нової української школи недостатня увага приділяється

діагностичній роботі. Так, лише кожен п'ятий педагог засвідчив, що в ЗДО здійснюється анкетування педагогічних працівників ЗДО, ЗЗСО.

9. Основними мотивами для більшості педагогів у виборі професії є інтерес до процесу навчання та виховання (від 80 % і більше) та можливість вплинути на розвиток і майбутнє (до 75 %). Саме вони дозволяють отримати педагогам задоволення від роботи та результатів своєї діяльності.

10. Більшість педагогів умотивована у підвищенні кваліфікації. При цьому майже 90 % педагогів таким мотивом назвали бажання зростати професійно, а майже 60 % – не вбачають у підвищенні кваліфікації жодних перешкод. Однак для понад третини опитаних такою перешкодою є брак часу.

11. Педагоги віддають перевагу різним формам підвищення кваліфікації. Так, більше половини керівників ЗДО та вихователів надали пріоритет обміну досвідом, дистанційним курсам, тренінгам, очним курсам, семінарам.

12. Найбільш затребуваними питаннями для педагогів є нормативно-правове забезпечення освітньої діяльності та самоаналіз діяльності.

13. Відмінність у відповідях респондентів за стажем роботи на посаді та педагогічним стажем указує на необхідність реалізації диференційованого підходу в методичній роботі в закладах освіти.

14. Моніторинг стану розвитку освіти в регіоні передбачав збір даних про діяльність закладів дошкільної освіти за показниками відповідно до регіонального освітнього проекту «Моніторинг якості освіти в умовах модернізації освітнього простору» за протоколами та факторно-критеріальними моделями. У дослідженні взяли участь 102 заклади дошкільної освіти.

15. Покращилася якість кваліметричного вимірювання у закладах дошкільної освіти, чому сприяло проведення оцінки та самооцінки показників діяльності ЗДО, а також дослідження їх відповідності з використанням кореляційного аналізу.

16. Результати оцінки показників діяльності закладів дошкільної освіти указали на необхідність підвищення якості організації та здійснення методичної роботи.

17. Оцінювання рівня засвоєння вихованцями старших груп ЗДО вимог Базового компонента дошкільної освіти показало, що найкращі показники вихованці мають за освітньою лінією «Гра дитини», а найнижчі – за освітньою лінією «Мовлення дитини».

Рекомендації Р(М, ОТГ)МК(Ц)

1. Сприяти в закладах дошкільної освіти оновленню змісту роботи з батьками вихованців, посиленню інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо основних засад Нової української школи, наданню допомоги батькам дітей у питаннях виховання дітей дошкільного віку.

Протягом II півріччя 2019/2020 н. р.

2. Із метою підвищення якості методичної роботи в закладах дошкільної освіти району (міста, ОТГ) забезпечити її організацію та здійснення на основі диференційованого підходу з урахуванням вивчення освітніх потреб педагогів, результатів діагностики їх фахового рівня, стажу роботи на посаді, педагогічного стажу тощо.

Постійно

3. У межах роботи Р(М, ОТГ) МО завідувачів, вихователів-методистів і вихователів передбачити розгляд таких питань:

- особливості роботи вихователя за програмою розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт»;
- розвиток мовлення дитини відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти;
- реалізація принципу наступності між ланками дошкільної освіти та початкової школи в умовах реалізації Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа»;
- нормативно-правове забезпечення освітньої діяльності в ЗДО;
- самоаналіз діяльності керівника закладу освіти та вихователя.

Протягом II півріччя 2019/2020 н. р.

4. Для підвищення рівня взаємодії між ланками дошкільної освіти та початкової школи здійснювати анкетування педагогів закладів дошкільної та загальної середньої освіти із метою з'ясування актуальних питань реалізації завдань дошкільної та початкової освіти.

Постійно

5. При проведенні моніторингових досліджень якості дошкільної освіти в районі (місті, ОТГ) використовувати інструментарій регіональних моніторингових досліджень якості освіти, розроблений фахівцями Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти» (електронні протоколи, факторно-критеріальні моделі); забезпечити використання зазначеного інструментарію для вимірювання показників діяльності закладів дошкільної освіти в межах внутрішнього моніторингу в ЗДО.

За графіком моніторингових досліджень

6. Здійснювати вимірювання рівня засвоєння вихованцями старших груп вимог Базового компонента дошкільної освіти за картами спостережень, що використовувалися в межах регіональних моніторингових досліджень якості дошкільної освіти відповідно до регіонального освітнього проекту «Моніторинг якості освіти в умовах модернізації освітнього простору».

За графіком моніторингових досліджень

7. Із метою підвищення якості кваліметричного вимірювання в закладах дошкільної освіти здійснювати оцінку та самооцінку показників освітньої діяльності; для оцінки показників доцільно створити експертну групу, до якої можна включити завідувача (вихователя/методиста) ЗДО та педагогів-майстрів цього закладу.

За графіком моніторингових досліджень

8. Надавати педагогічним працівникам дошкільної освіти району (місту, ОТГ) адресну допомогу з питань реалізації основних завдань реформування освітньої галузі, взаємодії ланок дошкільної та початкової освіти в умовах впровадження Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа».

Постійно

9. Забезпечити інформування закладів дошкільної освіти району (міста, ОТГ) про результати III етапу регіонального моніторингу якості дошкільної освіти, стану розвитку освіти в регіоні та виконання наданих рекомендацій.

Протягом II півріччя 2019/2020 н. р.